

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Konstituirano Sveučilišno vijeće

STR. 3

Članovi Sveučilišnog vijeća

BRANKO NAB

NAJBOLJI STUDENTI
POMORSKOG
FAKULTETA U SPLITU

'Upoznajem
pomorstvo
do sitnih
detalja'

STR. 7

Mirta
Čović

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

god XV.
broj 172.
26. veljače 2024.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

JAKOV PRKIĆ/CROPIX

PONOS SPLITSKOG SVEUČILIŠTA - NAGRADE ZA ZNANOST ZA 2023. GODINU

Nagrađeno 20 najbolje rangiranih znanstvenika

STR. 2

UNIST

SINJ JE SJEDIŠTE STUDIJA

Zaorana prva brazda
Sveučilišta u Splitu za Studij
mediteranske poljoprivrede

STR. 14

OSNOVAN
GOSPODARSKI
SAVJET
SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU

Nova
perspektiva
vlastitog
razvoja

STR. 28

WWW.UNIZG.HR

SVEUČILIŠTE
U ZAGREBU

Dodijeljeno
520
stipendija

STR. 31

Dobitnici stipendija

BRANKO NAB

NAGRADE ZA ZNANOST ZA 2023. GODINU

Ponos splitskog Sveučilišta: nagrade primilo dvadeset najbolje rangiranih

Piše: **MILA PULJIZ**Snimio: **JAKOV PRKIĆ/CROPIX**

Održana je svečana dodjela nagrada za znanost Sveučilišta u Splitu za 2023. godinu, na kojoj je nagrade primilo 20 najbolje rangiranih znanstvenika i znanstvenica u WoSCC i Scopus bazama podataka, sukladno njihovoj znanstvenoj produktivnosti i radovima koji su značajno pridonijeli prepoznatljivosti Sveučilišta u Splitu u svjetskoj znanstvenoj zajednici. Uz prof. Dragana Ljutića, rektora Sveučilišta u Splitu, svečanosti su nazočili i prorektori prof. Bosiljka Britvić Vetma, prof. Nikola Koceić-Bilan, prof. Nikša Jajac i prof. Igor Jerković, kao i prof. Ivica Puljak, gradonačelnik Splita, i Stipe Čogelja, zamjenik splitsko-dalmatinskog župana, koji su održali i prigodne govore. – Još jedna velika svečanost na Sveučilištu, podjela nagrada kolegama koji su to apsolutno zaslužili, koji su tijekom prošle godine publicirali svoje znanstvene radove i time podigli razinu našeg sveučilišta u međunarodnim okvirima i na svjetskoj razini. Na svjetskim ljestvicama malo idemo gore, pa se malo spuštamo, i onda opet budemo bolji... I druga sveučilišta rade

“Kolege su tijekom prošle godine publicirali svoje znanstvene radove i time podigli razinu našeg sveučilišta u međunarodnim okvirima i na svjetskoj razini – naglasio je rektor Dragan Ljutić

Ulaganje u znanstvenike

– Ova mi je nagrada jako važna jer dolazi iz moje kuće, a to je znak meni da trebam nastaviti dalje, a s druge strane to je znak koliko Sveučilište u Splitu ulaže u znanstvenike i koliko nam daje okruženje da mi možemo razviti svoj maksimalni potencijal. Moj znanstveni rad je prije bio mnogo više laboratorijski, a danas se bavim onime što je možda značajnije za praktičnu medicinu, a to je kako mi možemo razumjeti informaciju o zdravlju, kako ju kritički procijeniti, kako donijeti najbolju odluku o nekom zdravstvenom pitanju koje imamo. Sveučilište daje izrazitu podršku mladim znanstvenicima, od toga da je Erasmus jako dostupan i korišten, napredovali smo u razvoju mobilnosti, a samo treba nastaviti dalje. Možda bi mogli napredovati kroz više ljetnih škola, kroz više mogućnosti za mlade ljude, ali svaki mladi znanstvenik i potencijalni budući znanstvenik koji dođe svom profesoru i iskaže želju za znanosti, dočekamo ga rado otvorenih ruku – kazala je prof. Ana Marušić.

Nagrađeni su rangirani u WoSCC i Scopus bazama podataka, sukladno znanstvenoj produktivnosti i radovima koji su značajno pridonijeli prepoznatljivosti Sveučilišta u Splitu u svjetskoj znanstvenoj zajednici

na tome da budu bolji, prvenstveno zbog svojih studenata. Studenti su ti kojima posvećujemo vrijeme i koje nastojimo naučiti i učiti jasnim pravilima igre, jasnim kriterijima i postignuću istine – kazao je rektor Ljutić.

Širenje bakterija

Među mladim znanstvenicima našla se i Mia Dželalija, magistrica edukacije biologije i kemije, a trenutno radi na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu i u izradi je doktorske disertacije pod mentorstvom prof. Ane Maravić.

– Moje područje interesa je istraživanje antibiotske rezistencije u morskim mikrobim zajednicama, odnosno otkriti na koji način se šire rezistencije u moru između bakterija i koji su mogući putevi na kojima to možemo interferirati i spriječiti daljnje šire-

nje. Moram priznati da mi ova nagrada itekako znači. Osim što je čast biti nagrađen od strane svog sveučilišta, ujedno je i pokazatelj da smo na ispravnom putu u svom istraživanju te da je naša znanost priznata kako ovdje, tako i u svijetu – kazala je Dželalija.

Podizanje razine mora

U području prirodnih znanosti nagrađena je izv. prof. Jadranka Šepić s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

– Bavim se istraživanjem ekstremno visokih razina mora: olujnih uspora koji se javljaju zbog prisustva ciklona/uragana i puhanja olujnih vjetrova, tsunamija koji se javljaju nakon iznimno snažnih podzemskih potresa te meteoroloških tsunamija koji nastaju zbog često neprijetnih procesa u atmosferi. Vodim dva znanstvena pro-

jekta u sklopu kojih suradnici i ja istražujemo ove procese: projekt Europskog istraživačkog vijeća SHEXtreme, koji je fokusiran na nagla i kratkotrajna podizanja razine mora duž europskih obala, i projekt Hrvatske zaklade za znanost StVar-Adri, koji je fokusiran na istraživanja raznih tipova ekstremnih razina mora na Jadranu. Van projekata bavim se istraživanjima ekstreme duž obala svjetskih oceana. Drago mi je da su moji rezultati prepoznati od strane Sveučilišta u Splitu te čestitam drugim kolegicama i kolegama laureatima. A zahvaljujem i svojim suradnicima na značajnim doprinosima bez kojih ne bi ni bilo brojnih radova za koje sam nagrađena – kazala je izv. prof. Šepić. Uz izv. prof. Šepić, u polju prirodnih znanosti nagrađen je i izv. prof. Ante Prkić s Kemijsko-

tehnološkog fakulteta.

– Moj znanstveni rad zasniiva se na razvoju elektrokemijskih senzora uz dodatak nanočestica. Uz veliku podršku Sveučilišta realizirao se vrijedan projekt infrastrukturnog ulaganja na Kemijsko-tehnološkom fakultetu, čime je ovaj uspjeh ujedno i posljedica uspješno realiziranog projekta pod vodstvom Sveučilišta – objasnio je izv. prof. Prkić.

Asistentica na Kineziološkom fakultetu u Splitu dr. Barbara Gilić uz nastavu je angažirana u brojnim znanstvenim projektima, a fokus njezina rada posljednjih godina je istraživanje čimbenika koji određuju/utječu na tjelesnu aktivnost te istraživanje relativno novog pojma – tjelesne pismenosti.

Tjelesna neaktivnost

– S obzirom da je u Hrvatskoj poprilično zastupljena “epidemija” tjelesne neaktivnosti, ova istraživanja daju uvid u stvarnu situaciju i smjernice kako u budućnosti utjecati na zdrave životne navike, s naglaskom na povećanje tjelesne aktivnosti. Također, s obzirom na to da sam bila vrlo aktivna u sportskom penjanju kao natjecateljica i trenerica, u posljednje vrijeme u fokusu mojih istraživanja je i proučavanje čimbenika koji utječu na izvedbu sportskih penjača (mišićna oksigenacija, hormonalni odgovor, stres, zdravstveni status, ozljede itd). Sveučilišna nagrada za znanost je poticaj i motivacija da se i dalje aktivno bavim znanosti i pokušam pronaći brojne društveno korisne

1. BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO:

Prof. Ana Marušić (Medicinski fakultet)
Izv. prof. Natalija Filipović (Medicinski fakultet)
Izv. prof. Joško Božić (Medicinski fakultet)

2. BIOTEHNIČKE ZNANOSTI

Prof. Vida Šimat (Sveučilišni odjel za studije mora)

3. INTERDISCIPLINARNO PODRUČJE

Prof. Vlasta Bonačić-Koutecký (Sveučilište u Splitu)

4. PRIRODNE ZNANOSTI

Izv. prof. Ante Prkić (Kemijsko-tehnološki fakultet)
Izv. prof. Jadranka Šepić (Prirodoslovno-matematički fakultet)

5. TEHNIČKE ZNANOSTI

Prof. Dragan Poljak (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje)
Prof. Sandro Nižetić (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje)
Prof. Željana Nikolić (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije)
Izv. prof. Joško Šoda (Pomorski fakultet)

6. DRUŠTVENE ZNANOSTI

Prof. Damir Sekulić (Kineziološki fakultet)
Prof. Dario Miočević (Ekonomski fakultet)
Izv. prof. Ivan Peronja (Pomorski fakultet)

7. HUMANISTIČKO PODRUČJE

Prof. Ivan Bodrožić (Katolički bogoslovni fakultet)
Izv. prof. Brian Daniel Willems (Filozofski fakultet)

8. KATEGORIJA MLADI ZNANSTVENICI

Dr. sc. Josip Vrdoljak, dr. med. (Medicinski fakultet)
Dr. sc. Barbara Gilić Škugor (Kineziološki fakultet)
Dr. sc. Josip Guć (Filozofski fakultet)
Mia Dželalija (Prirodoslovno-matematički fakultet)

Mia Dželalija i rektor Dragan Ljutić

Damir Sekulić i rektor Dragan Ljutić

spoznaje. Ovom prilikom bih zahvalila mentoru prof. Damiru Sekuliću, koji me uveo u svijet znanosti i koji je neiscrpan izvor ideja i smjernica za brojna znanstvena istraživanja – kazala je dr. Gilić. U ime svih nagrađenih zahvalio je prof. Dragan Poljak. Za glazbeni dio svečanosti zaslužan je bio student Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu Viktor Galuf – violina, a svečanost je moderirala Rita Aničić, studentica studija Komunikacija i mediji.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Održana konstituirajuća sjednica Sveučilišnoga vijeća

Tajnim glasanjem za predsjednika Sveučilišnoga vijeća, jednoglasno je izabran, Berislav Horvat, predsjednik Hrvatske revizorske komore i član Savjeta za suradnju s gospodarstvom Ekonomskoga fakulteta

Na konstituirajućoj sjednici Sveučilišnoga vijeća u akademskoj godini 2023./2024. konstituirano je Sveučilišno vijeće Sveučilišta u Zagrebu. Osim konstituirajućega dijela sjednice, izabran je predsjednik Sveučilišnoga vijeća te je imenovano Povjerenstvo za Poslovnik o radu. Prema Zakonu o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti i u skladu s odredbama čl. 15. st. 1. i članka 35. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišno vijeće Sveučilišta u Zagrebu nadzorno je tijelo Sveučilišta i sastoji se od predsjednika i četiri, šest ili osam članova. Polovinu članova Sveučilišnoga vijeća imenuje Senat Sveučilišta u

Zagrebu, a polovinu osnivač. S obzirom na veličinu Sveučilišta u Zagrebu, njegovo Sveučilišno vijeće sastoji se od predsjednika i osam članova. Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske donijelo je 19. listopada 2023. Odluku o imenovanju članova Sveučilišnoga vijeća od strane osnivača, a na drugoj redovitoj sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2023./2024., održanoj 22. studenoga, Senat Sveučilišta u Zagrebu donio je Odluku o imenovanju članova Sveučilišnoga vijeća od strane Sveučilišta. Članovi Vijeća su: akademik **Miroslav Samaržija** s Medicinskoga fakulteta, akademik **Goran Durn** s Rudarsko-geološko-naftnoga fakulteta, prof.

Članovi Sveučilišnoga vijeća
BRANKO NAD

ko-naftnoga fakulteta, prof. **Hrvoje Kozmar** s Fakulteta strojarstva i brodogradnje, izv. prof. **Danijela Dolenec** iz Grada Zagreba, dr. sc. **Branko Petrinc** s Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada, doc. **Zdenko Konjić**, sudac Vrhovnoga suda Republike Hrvatske i predsjednik Županijskoga suda u Zagrebu, gospodin **Darinko Bago**, dipl. ing., i gospodin **Hrvoje Puljiz**, ravnatelj Hrvatske akademske istraživačke mreže CARNET. Članovi Sveučilišnoga vijeća imenovani su na mandat od šest godina. Nadalje, prema Statutu Sveučilišta u Zagrebu, čl. 36., st. 7., u radu Sveučilišnoga vijeća sudjeluju rektor i prorektori bez prava odlučivanja.

S obzirom na to da predsjednik Sveučilišnoga vijeća zajednički izabiru članovi Vijeća na temelju javnoga poziva koji rektor raspisuje najkasnije u roku od 15 dana od dana imenovanja posljednjega člana Sveučilišnoga vijeća, rektor Sveučilišta u Zagrebu **Stjepan Lakušić** raspisao je 7. prosinca 2023. javni poziv za izbor predsjednika Sveučilišnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu na mandat od šest godina. Na javni poziv prispjela je jedna prijava kandidata, gospodina Berislava Horvata. Na sjednici je nakon predstavljanja svojega životopisa i smjernica budućega rada tajnim glasanjem jednoglasno izabran predsjednik Sve-

“

Polovinu članova Sveučilišnoga vijeća imenuje Senat Sveučilišta u Zagrebu, a polovinu osnivač

učilišnoga vijeća, gospodin **Berislav Horvat**, partner i voditelj Odjela revizije u tvrtki Ernst & Young d. o. o. Od 2020. godine gospodin Horvat predsjednik je Hrvatske revizorske komore, a od 2015. do 2019. obnašao je dužnost predsjednika Američke gospodarske komore u Republi-

ci Hrvatskoj. Član je Savjeta za suradnju s gospodarstvom Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Na prvoj konstituirajućoj sjednici Sveučilišnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu imenovano je i Povjerenstvo za izradu Poslovnika o radu Sveučilišnoga vijeća, a navedeno povjerenstvo čine: predsjednik **Berislav Horvat**, izv. prof. **Ivan Milotić** s Pravnoga fakulteta, koji je i predsjednik Odbora za statutarna pitanja Sveučilišta u Zagrebu, prof. **Tibor Pentek**, prorektor za organizaciju, infrastrukturni razvoj i ljudske potencijale Sveučilišta u Zagrebu, gospodin **Darinko Bago** i akademik **Goran Durn**.

Berislav Horvat
Branko Nad

TROSTRUKO AKREDITIRANI FAKULTETI

Zagrebački Ekonomski fakultet u svjetskoj eliti

Povijesni je uspjeh stjecanje AMBA i BGA akreditacija i oznake nositelja “Trostruke krune” koju ima samo 128 obrazovnih institucija diljem svijeta ili manje od 1% svih ekonomskih fakulteta i poslovnih škola globalno

Izuzetna Trostruka kruna

Trostruka kruna simbolizira akreditacije tri najutjecajnije organizacije – AMBA, AACSB i EQUIS, postavljajući najviše standarde kvalitete i izvrsnosti u poslovnom obrazovanju. Ovaj rijedak status nije samo priznanje Ekonomskom fakultetu Zagreb već i potvrda predanosti održavanju najviših obrazovnih standarda. Proces stjecanja Trostruke akreditacije zahtijeva dugotrajnu posvećenost, s koracima koji uključuju sveobuhvatnu samoocjenu i rigorozne recenzije akreditacijskih panela. Trajanje procesa od 3 do 7 godina naglašava posvećenost fakulteta održavanju izvrsnosti u svim segmentima – od nastave i istraživanja do društvene odgovornosti.

Lider među obrazovnim institucijama

Ekonomski fakultet Zagreb postaje lider među obrazovnim institucijama, obuhvaćajući visoke standarde u internacionalizaciji, kvaliteti nastave, angažmanu studenata, istraživačkim rezultatima, društvenoj odgovornosti, utjecaju i iskustvima studenata i dionika. Trostruka akreditacija osigurava studentima obrazovanje usklađeno s najnovijim svjetskim trendovima, pripremajući ih za ulogu u globalnom poslovnom okruženju.

Dugotrajan put prema izvrsnosti

Dekanica Ekonomskog fakulteta Zagreb, prof. dr. sc. Sa-

nja Sever Mališ, ističe kako je put prema Trostruko kruni bio izazovan i dugotrajan, no svaki korak na tom putu bio je posvećen održavanju najviših obrazovnih standarda. Ova akreditacija nije samo priznanje fakulteta, već i potvrda predanosti izvrsnosti u internacionalizaciji, kvaliteti nastave, angažmanu studenata, istraživačkim rezultatima, društvenoj odgovornosti i iskustvima studenata i dionika.

Ključni trenutak u povijesti fakulteta

Trostruka kruna predstavlja ključni trenutak u povijesti Ekonomskog fakulteta Zagreb, osnažuje ugled fakulteta na međunarodnoj razini i postavlja nove standarde u

Ekonomski fakultet SuZg
KARLO ŠUTALO

poslovnom obrazovanju. Ovaj iznimni uspjeh odražava ambicije i strategiju fakulteta u budućnosti, usmjerene prema 104. rođendan u značajnom doprinosu razvoju Republike Hrvatske, Europske unije i društva u cjelini.

Rezultat predanosti izvrsnosti

Akreditacije i certifikati koje Ekonomski fakultet Zagreb posjeduje pružaju jamstvo za kvalitetu obrazovanja, stvarajući povjerenje studenata, akademske zajednice i poslovnih partnera. Prestižna

Trostruka kruna potvrđuje trenutačnu izvrsnost fakulteta i temelj za daljnji razvoj, inovacije i kontinuirano unapređenje. Ovaj ključni trenutak u povijesti Ekonomskog fakulteta Zagreb pridonosi izgradnji mostova budućnosti poslovnog obrazovanja u Hrvatskoj i svijetu.

Sveobuhvatan doprinos društvu

Ekonomski fakultet Zagreb oblikuje buduće lidere i pridonosi društvu kroz svoj sveobuhvatan pristup. Trostruka kruna naglašava preda-

nost fakulteta izvrsnosti u internacionalizaciji, što rezultira stvaranjem studenata koji su spremni suočiti se s globalnim izazovima. Istraživački projekti imaju direktan utjecaj na lokalnu i širu zajednicu, potvrđujući kako Ekonomski fakultet Zagreb nije samo obrazovna institucija već i ključni dionik u razvoju društva.

Stvaranje budućih lidera

Trostruka kruna Ekonomskog fakulteta Zagreb nije samo simbol prestiža već i obećanje kvalitetnog obrazovanja koje stvara buduće lidere. Fakultet je posvećen pružanju studentima izvanredno obrazovno iskustvo, potičući ih na kritičko razmišljanje, inovacije i društvenu odgovornost. Trostruka akreditacija potvrđuje da fakultet ne samo što prati, već i postavlja standarde u poslovnom obrazovanju, pripremajući studente za uspješne karijere i aktivno sudjelovanje u globalnom društvu.

HRVATSKA U SVJETSKOM VRHU

FER-ov tim prvi ispred elitnih fakulteta

Pobjeda je ostvarena na prestižnom međunarodnom natjecanju u robotici u Abu Dhabiju s projektom suradnje bespilotnih letjelica i besposadnih brodova u lociranju plovila uljeza, otkrivanju ilegalnog tereta te hvatanju i transportu objekata u okruženju bez globalnog satelitskog navigacijskog sustava

Projekt tima s Fakulteta elektrotehnike i računarstva (FER) pobijedio je na uglednom međunarodnom natjecanju u robotici – MBZIRC (Mohamed Bin Zayed International Robotics Challenge), koji se svake dvije godine održava u dalekom Abu Dhabiju, a koje sponzorira predsjednik Ujedinjenih Arapskih Emirata i vladar Abu Dhabija **Sheikh Mohamed bin Zayed**. Ovogodišnji cilj natjecanja bio je napraviti potpuno autonoman besposadni brod koji bi mogao uzeti teret s drugog broda u suradnji s dronovima. S najboljim rješenjem, Hrvatska se tako našla u svjetskom vrhu, a FER-ov tim prvi ispred elitnih fakulteta. Nagrada je i potvrda hrvatske izvrsnosti na globalnom polju.

Uprkos početnoj jakoj konkurenciji od pedesetak timova s uglednih sveučilišta iz cijelog svijeta, uključujući Lockheed Martin i svjetski poznati MIT Massachusetts Institute of Technology, FER-ov tim koji vodi dr. sc. **Barbara Arbanas Ferreira** najprije se našao među prvih pet timova, te je na kraju proglašen pobjednikom. U velikom finalu FER se borio bok uz bok s velikim svjetskim istraživačkim institucijama kao što su KAIST (Korea Advanced Institute of Science & Technology) i DTU (Technical University of Denmark).

Najbolje rješenje ponudio je FER-ov tim mladih genijalaca koji se sastoji od stručnjaka **Laboratorija za robotiku i inteligentne sustave upravljanja – LARICS** i **Laboratorija za podvodne sustave i tehnologi-**

Dekan Vedran Bilas

je – LABUST, pod mentorstvom prof. **Stjepana Bogdana** i prof. **Nikole Miškovića**. Tim predvođen dr. sc. **Barbarom Arbanas Ferreirou** za finale se borio protiv pedesetak timova s uglednih sveučilišta iz cijelog svijeta, uključujući Lockheed Martin i svjetski poznati MIT Massachusetts Institute of Technology.

“Ulazak u finale za nas je bio ogroman uspjeh, vjerovali smo u sebe i znali smo da u finalu možemo konkurirati predstavnicima s velikih istraživačkih institucija kao što su KAIST (Korea Advanced Institute of Science & Technology) i DTU (Technical University of Denmark). Na kraju je naš projekt, koji uključuje suradnju bespilotnih letjelica i besposadnih brodova u obavljanju složenih zadataka kao što su lociranje plovila uljeza, otkrivanje ilegalnog tereta te hvatanje i transport objekata u okruženju bez globalnog satelitskog navigacijskog sustava, zaslužno odnio pobjedu.

Nagrada bazen

Prof. Nikola Mišković

Dr. sc. Barbara Arbanas Ferreira s nagradom

Prof. Stjepan Bogdan

Ovo priznanje ogromna je čast i stavlja nas na sam vrh svjetskih istraživačkih institucija u području autonomne robotike. Uzbudeni smo zbog svih vrata koja će nam se otvoriti kao posljedica ove pobjede”, naglasila je **Arbanas Ferreira**.

“Svi smo jako ponosni zbog ovog uspjeha! Kad smo saznali za ovo natjecanje i da je to prvi eksperiment takve vrste koji će uključivati suradnju između bespilotnih letjelica i bespilotnih površinskih vozila za obavljanje složenih zadataka navigacije i manipulacije u morskom okruženju, znali smo da imamo pravi tim ljudi koji će odgovoriti, i to uspješno, na takav izazov. Priprema je trajala skoro dvije godine, ali nam je pokazala koliko možemo, a ovakva natjecanja i priznanja potvrda su da sve što razvijamo ima svoju primjenu. S obzirom na to da je dio tima Laboratorija za robotiku i inteligentne sustave upravljanja upravljao bespilotnom letjelicom, sada smo dokazali – nebo je granica!”, ista-

knuo je prof. **Stjepan Bogdan**.

“U Laboratoriju za podvodne sustave i tehnologije bavimo se primijenjenim istraživanjima i razvojem bespilotnih plovila (podvodnih i površinskih) te razvojem i inovacijama u području morskih tehnologija. Na ovo natjecanje privukla nas je želja da dokažemo koliko smo napredovali u našim istraživanjima, a smisao natjecanja bio je prikazati kako sve što smo istraživali funkcionira u realnom okruženju. No tu se ne zaustavljamo. Imamo velike planove za Hrvatsku vezano uz istraživanje u području pomorske robotike. Trenutno se natječemo za istraživačka sredstva kako bi FER osnovao Centar izvrsnosti u području pomorske robotike i tehnologija – već smo dobili podršku Ministarstva znanosti i obrazovanja, a nadamo se podršci i u drugoj fazi, koja će, ako bude uspješna, Hrvatsku još čvršće postaviti na svjetsku mapu izvrsnosti u području robotike”, istaknuo je prof. **Nikola Mišković**.

S FER-a ističu kako je nagrada još jedan dokaz kako taj fakultet kvalitetom svoje nastave i istraživanja stoji uz bok svjetskim sveučilištima.

“Ponosni smo na rezultate našeg tima, što je rezultat dugogodišnjeg kvalitetnog rada na međunarodnim projektima. Naši studenti i istraživači suočavaju se s jakom konkurencijom te rade na izazovnim i aktualnim temama. Na tim projektima osigurani su im izvrsni uvjeti za rad te kvalitetan život u Hrvatskoj. Ovaj rezultat povećava vidljivost i utjecaj FER-a na međunarodnoj razini, potvrđujući da u Hrvatskoj radimo velike stvari za cijeli svijet”, poručio je **dekan FER-a prof. Vedran Bilas**.

“

Nagrada na uglednom međunarodnom natjecanju u robotici potvrda je hrvatske izvrsnosti na globalnom polju!

NAJBOLJI STUDENTI POMORSKOG FAKULTETA U SPLITU

Fakultet me upoznao s pomorstvom do sitnih detalja

Zadovoljna sam ovim fakultetom jer studentima daje velik spektar znanja i upoznao me s pomorstvom do sitnih detalja, to smatram vrlo bitnim jer se više od 80 posto svjetske trgovine odvija morskim putem – objasnila je Mirta

Tony Pinčetić:
Nakon završetka fakulteta vidim se kao zapovjednik putničkog broda
NIKOLA VILIĆ/CROPIX

Mirta Čović:
Od malih nogu sam voljela puno vremena provoditi na moru
NIKOLA VILIĆ/CROPIX

Marko Delić:
Privukla me mogućnost zapošljavanja u bilo kojem dijelu pomorskog sektora
NIKOLA VILIĆ/CROPIX

PIŠE **MILA PULJIZ**

Mirta Čović, Tony Pinčetić i Marko Delić iznimno su uspješni studenti Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Mirta je studentica druge godine diplomskog studija Pomorskog menadžmenta, Tony je na trećoj godini Pomorske nautike, dok je Marko student treće godine prijediplomskog studija Pomorskog menadžmenta. – Za ovaj posao, koji je iskreno rečeno više poziv negoli zanimanje, nikakvih nedoumica oko izbora fakulteta nije bilo. Nakon srednje Pomorske škole jedini logičan slijed za svakoga tko se želi baviti pomorstvom je Pomorski fakultet – kazao je Tony, koji se nakon završetka fakulteta vidi kao zapovjednik putničkog broda. Svi troje su dobitnici nagrada za svoj rad i zalaganje, Mirta je dobitnica Nagrade za najboljeg studenta za postignut uspjeh tijekom studija u akademskoj godini 2022./2023., Tony je već dvije godine zajedno dobitnik nagrade za najboljeg studenta fakulteta (2022. i 2023.) te je, uz to, prošle akademske godine bio i dobitnik “Rektorove nagrade za izvrsnost”, a Marko je dva puta primio nagradu za najboljeg studenta prijediplomskog studija Pomorski menadžment. Uz sve postignute rezulta-

te, je li teško uskladiti sve fakultetske obveze s društvenim životom i hobijima/aktivnostima izvan fakulteta? – Budući da sam oduvijek imao kvalitetne radne navike, nisam imao potrebu posebno se navikavati na zahtjeve učenja. Međutim, društveni život nekada je zahtjevniji uskladiti s ispitima, ali sebi uvijek kažem da je to žrtva koju je potrebno podnijeti za veće dobro. Osim toga, izlasci s prijateljima se uvijek mogu nadoknaditi – mišljenja je Marko, a problema s usklađivanjem nema ni Tony. – Osobno, rekao bih da sam u mnogočemu u svojevrsnoj prednosti pred drugima. Od činjenice kako sam prethodno završio srednju školu, zvanje za koje nas ovaj fakultet usavršava, pa sve do “cliché” izjave, da posvećivanje vlastitog vremena onome što volimo i što nas nadasve zanima ne može biti jednako odricanju kad je zapravo suprotno tomu. Baviti se onime što volimo zapravo je dobitak, i upravo je ta ljubav ono što nas tjera dalje – otkriva Tony.

Odabir fakulteta

Moja prva želja je bila upisati Medicinski fakultet u Splitu. Točnije, ta želja je bila tu od vrtića pa sve do 3. razreda srednje, tada sam shvatila da to ipak nije nešto čime bih se željela baviti i što bih željela

studirati. Uvijek sam smatrala da čovjek treba osjetiti poziv i veliku želju kako bi se bavio tim poslom, ja sam jednostavno previše razmišljala o tome te sam se nakon toga okrenula svojoj ljubavi – moru. Intenzivno sam razmišljala o tome što bih voljela raditi i što ja to još volim osim medicine i ljudskog tijela. Nije mi dugo trebalo da donesem odluku jer mi je Pomorski fakultet, od svih fakulteta na popisu, uzimao najviše pažnje. Od malih nogu sam voljela puno vremena provoditi u moru, uvijek me fasciniralo zajedno sa svim živim bićima koja ga ispunjavaju. Također, moja obitelj i živi od mora jer otac ima koču od moje pete godine te sam zbog toga još više željela upoznatiti more i pomorstvo, što mi je ovaj fakultet i omogućio. Zadovoljna sam ovim fakultetom jer studentima daje velik spektar znanja i upoznao me s pomorstvom do sitnih detalja, to smatram vrlo bitnim jer se više od 80 posto svjetske trgovine odvija morskim putem – objasnila je Mirta, a odabirom fakulteta zadovoljan je i Marko.

– Odlučio sam se za Pomorski Fakultet prije svega zbog pomorske tradicije koja krasi naš grad te zbog mogućnosti zapošljavanja u bilo kojem dijelu pomorskog sektora nakon završetka studija, a samim fakultetom sam zadovoljan i

zbog toga što se u nastavi koristi najsuvremenija tehnologija, te zbog pristupačnosti profesora koji vam uvijek stoje na raspolaganju – veli Marko.

Praksa upomorskim organizacijama

Osim teorijskih znanja, Pomorski fakultet nudi svojim studentima i raznovrsnu praksu.

– Imamo praksu koja se odvija u određenim pomorskim organizacijama. Sami biramo želimo li upisati stručnu praksu ili ne. Ja sam odlučila ove godine upisati te sam se prijavila za Hrvatski registar brodova. Više sam nego zadovoljna zaposlenicima u HRB-u i odrađenom praksom. Saznala sam jako puno informacija o njihovom uspješnom radu, organizacijskom ustroju, svjedodžbama i pregledima brodova. Ljudi koji tamo rade su visokoobrazovani, puni znanja te su bili spremni odgovoriti na svako moje pitanje i nedoumicu – istaknula je Mirta, a praksom je zadovoljan i Tony.

– Rad na simulatoru integriran je kroz tri različita kolegija. Od “morskog iskustva” imamo plovdbenu praksu i stručnu praksu koja se sastoji od određenog broja sati na brodicu fakulteta i plovdbi trajektom u nacionalnoj te jednom u međunarodnoj plovidbi. Neki kolege vole reći kako im je isto

malo, no ja uvijek volim naglasiti kako je preduvjet za bilo kakav praktičan rad prethodno osnovno znanje, koje praksa i rukovanje uređajima zahtijeva te organiziranost takve nastave, a ne samo broj sati – objasnio je Tony.

Poruka srednjoškolcima

Naši studenti su izrazito zadovoljni studiranjem na Pomorskom fakultetu, a imaju i poruke za trenutne srednjoškolce i buduće studente. – Srednjoškolcima koji žele upisati Pomorski fakultet poručila bih da se pripreme na učenje, redovite dolaske na predavanja i odricanje. Posebno bih naglasila širinu znanja koje će dobiti nakon završetka ovog fakulteta jer je pomorstvo zaista jedan širok pojam o kojem malo ili gotovo ništa ne učimo tijekom osnovnog i srednjeg obrazovanja. Ujedno i da nastoje rješavati kolegije preko kolokvija jer se odjednom piše manje gradiva, ali to zahtijeva i konstantan rad tijekom semestra. Poručila bih još i da slušaju predavanja umjesto da tijekom njih koriste mobitele, jer puno zanimljivih i korisnih stvari mogu čuti, koje im ujedno mogu uvelike olakšati polaganje ispita ili kolokvija – istaknula je Mirta, a odlučan u svom odgovoru je bio i Tony. – Upišite ono što želite, ali prije svega ono što volite. Upisati fa-

kultet kako bi udovoljili svojim roditeljima ili ga upisati zato što je to “isplativo”, sintagma je koja prati nekolicinu studija (nautika, računalstvo...), i odmah ću reći – pogrešno je. Gubiti godine usavršavajući se za nešto što nas ne pokreće i ne ispunjava osuda je samoga sebe na doživotno nezadovoljstvo. Valja birat – mudro i oprezno; i nadajte se najboljem – dodao je za kraj.

“

U nastavi se koristi najsuvremenija tehnologija, profesori su pristupačni i uvijek su na raspolaganju – zadovoljan je Marko

“

Baviti se onime što volimo zapravo je dobitak, i upravo je ta ljubav ono što tjera dalje – poručuje Tony

OSNOVAN GOSPODARSKI SAVJET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Nova perspektiva vlastitog razvoja

PIŠU

TOMISLAV JOSIP MLINARIĆ,
ANITA PIVAC, PETAR BILOBRK

Na pitanje kako izgraditi veliki grad, pokojni je američki senator Daniel Patrick Moynihan rekao: “Stvorite veliko sveučilište i čekajte 200 godina.” Doista, američka mreža istraživačkih sveučilišta jedan je od njezinih najvećih izvora talenta, poduzetništva te istraživanja i razvoja. Ta tri inputa u kombinaciji mogu potaknuti prosperitet kako u regijama koje okružuju ta sveučilišta tako i na nacionalnoj i globalnoj razini.

Ipak, iako većina jakih regionalnih gospodarstava ima vodeće istraživačko sveučilište, obrnuto nije uvijek točno. To je zato što veza između sveučilišnog istraživanja, komercijalizacije i šireg regionalnog razvoja nije niti automatska niti neposredna. Neka su sveučilišta bolja u povezivanju s okolnim industrijama i zajednicama, a neke regije imaju industrije i zajednice koje su spremnije pretočiti znanje koje proizvode sveučilišta u gospodarski razvoj.

Realnost je da su regionalna gospodarstva složena, a na njihove ishode utječu bezbrojne interakcije između tržišta i institucija-uključujući, ali ne ograničavajući se na veli-

Senat Sveučilišta u Zagrebu na svojoj je sjednici 23. siječnja 2024. donio odluku o osnivanju sveučilišnoga Gospodarskoga savjeta. Riječ je o savjetodavnom tijelu rektora, Rektorskoga kolegija u užem sastavu, Rektorskoga kolegija u širem sastavu i Senata čiji će rad, u skladu sa Statutom Sveučilišta u Zagrebu, biti usmjeren na unaprjeđenje rada Sveučilišta, njegovo pozicioniranje kao vodeće hrvatske visokoobrazovne i znanstvenoistraživačke institucije te aktivno sudjelovanje u transferu znanja i tehnologija u gospodarstvo

ka istraživačka sveučilišta. Mnogi inputi važni su za regionalni gospodarski razvoj (npr. rast poslovanja, otvaranje radnih mjesta, kvalificirani radnici, dobro planirana izgrađena okruženja), ali svaki je određen zasebnim regionalnim sustavima koji prečesto ostaju neintegrirani. Drugim riječima, ekonomski razvoj je “više-sustavni” proces, ali regije se bore s učinkovitim više-sustavnim upravljanjem.

Jedno od mogućih rješenja za Republiku Hrvatsku generiranje je novog vala nacionalnih ekonomskih politika koje bi moralo provoditi Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske i Nacionalna zaklada za znanost. Naime, ove dvije institucije bi morale utjecati na provedbu i dinamiku istih na način da osiguraju veće, kontinuirane i raznolikije (u smislu cjelokupnog procesa transfera tehnologije koji ostvaruje ciljeve navedenih politika) koje okupljaju mreže institucija, uključujući istraživačka sveučilišta, oko

ciljane ekonomske prilike. Dodatna je uloga ovih poticajnih potpora kataliziranje više-sustavnih strategija zahtijevajući da vodeći regionalni entitet koordinira organizacije u tim sustavima.

Iako bi mnoge vrste regionalnih institucija mogle služiti ovoj funkciji, istraživačka sveučilišta bi u slučaju Republike Hrvatske sve više morala prihvaćati upravo ovu ulogu jer bilo kakvi gospodarsko-socijalni učinci na regionalnoj ili nacionalnoj razini zahtijevaju spajanje sveučilišnog istraživanja i talenta, partnerstva s industrijom i koordinirano upravljanje.

Situaciji u Republici Hrvatskoj u kontekstu navedene teme u zadnjih nekoliko godina pokazuje određene znakove polaganih pomaka, no postavlja se pitanje koliko su oni posljedica sustavnog pristupa naše zemlje vlastitom gospodarsko-socijalnom razvoju, a koliko su izravna posljedica promjene ukupnog političko-gospodarskog okruženja ko-

ji se u Hrvatskoj dogodio zadnjih dvadesetak godina.

Napokon koliki su stvarno pomaci o kojima govorimo može se evaluirati na više načina. Jedan od njih je svakako stanje i razina inovativnosti pojedinih zemalja.

Inovacijski potencijal i izvedba

Postoje mnogi pokazatelji i ekonomski aspekti iz kojih možemo iščitati razinu inovativnosti neke zemlje, no najsveobuhvatniji uvid u inovacijski potencijal i izvedbu pojedine zemlje daje nam Europska ljestvica uspjeha u inovacijama (engl. European Innovation Scoreboard – EIS), Globalni indeks inovacija (engl. Global Innovation Index – GII) te Bloombergov indeks inovacija (engl. Bloomberg Innovation Index – BII).

Gledajući poredak na Europskoj ljestvici uspjeha u inoviranju za 2023. i Pregleda rezultata regija u području inovacija, koji se objavljuje svake druge godine, iz navede-

nih dokumenata može se generalno iščitati da unatoč nedavnim krizama uspješnost u području inovacija nastavlja rasti u državama članicama EU-a i njihovim regijama. No, ako pogledamo stanje naše zemlje u odnosu na ostale slobodno možemo reći kako mjesta za napredak ne nedostaje.

Države članice po uspješnosti su razvrstane u četiri skupine: predvodnici u području inovacija [Innovation leaders] (čija uspješnost premašuje 125 % prosjeka EU-a), veliki inovatori [Strong Innovators] (između 100 % i 125 % prosjeka EU-a), umjereni inovatori [Moderate Innovators] (između 70 % i 100 % prosjeka EU-a) i novi inovatori [Emerging Innovators] (ispod 70 % prosjeka EU-a) (slika 1.).

Uzimajući u obzir prethodne godine Hrvatska već neko vrijeme stagnira u istoj skupini, štoviše Mađarska koja je bila iza Hrvatske ne samo da ju je prestigla već je prešla u

skupinu umjerenih inovatora.

Kada pogledamo Bloomberg Innovation Index, Hrvatska presporo napreduje u odnosu na druge zemlje, primjerice u 2020. godini zauzela je tek 43. poziciju od ukupno 60 njih, no pri tome valja napomenuti da je godinu prije bila na 44. mjestu što je pomak.

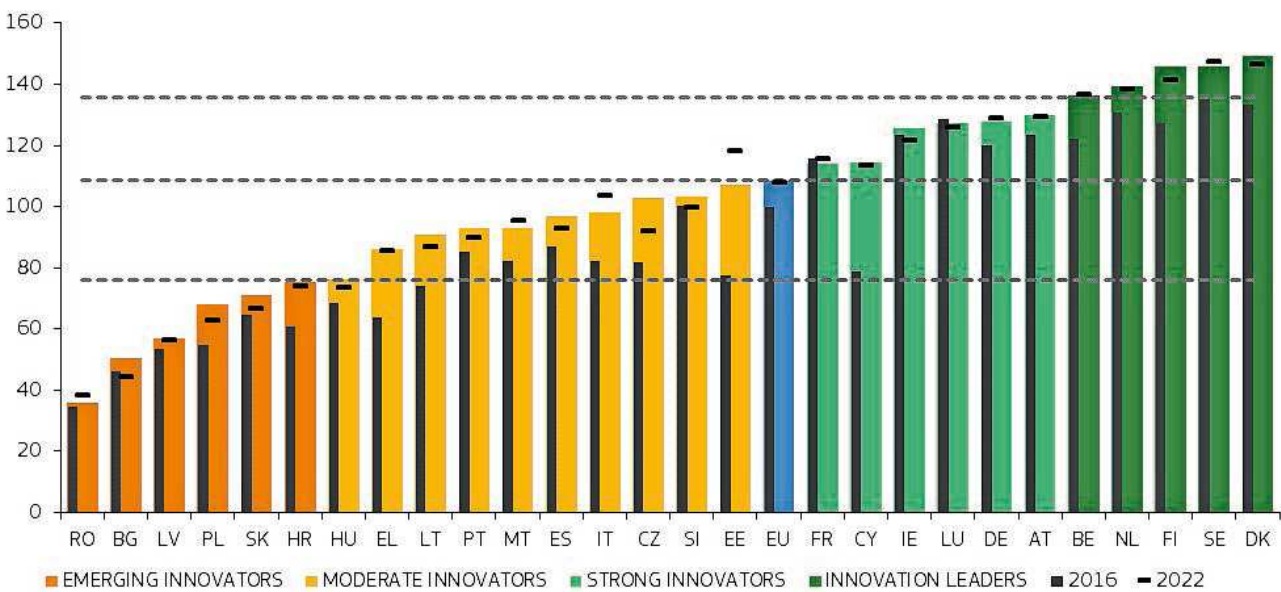
Prema globalnom inovacijskom indeksu za 2023. godinu Hrvatska je na 44. mjestu od 132 predstavljenih gospodarstava, dakle nešto niže nego prethodnih godina (42. mjesto -2022. i 2021. i 41. mjesto 2020.). Na temelju dosadašnjih rezultata može se zaključiti da je Hrvatska već godinama stabilizirana na ljestvici oko 40. mjesta.

Od 7 područja obuhvaćenih GII-om, Hrvatska je prema ovogodišnjem GII-u najbolje rangirana u područjima infrastrukture (26. mjesto), rezultata znanja i tehnologije (33.) i ljudskog kapitala i istraživanja (44.), a najslabije u područjima institucija (72.), poslovne sofisticiranosti (53.) i kreativnih rezultata (52.).

Prema pojedinačnim inovacijskim podindeksima rezultati Hrvatske također su slični kao i prethodnih godina, a ono što je važno istaknuti kao najvećim slabostima Hrvatske prema pojedinačnim inovacijskim podindeksima su niska razina razvijenosti klastera (125. mjesto),

DAMIR KRAJAC/CROPIX

Slika 1. Uspješnost sustava inovacija država članica EU-a

brinjava budući da su upravo inovacije ključni element povećanja konkurentnosti, promicanja rasta i suočavanje s društvenim izazovima. U ovakvim situacijama rješenje se nameće samo po sebi uzimajući u obzir da su upravo sveučilišta i znanstveni instituti u Republici Hrvatskoj središta inovacijskog potencijala pa je njihovo povezivanje s industrijom ključno za hrvatski gospodarski i socioekonomski razvoj.

Upravo iz tog razloga misija je Sveučilišta u Zagrebu stvaranje, diseminacija i implementacija znanja i inovacija okupljanjem i poticanjem najboljih pojedinaca i organizacija, s ciljem pomicanja granica znanja i stvaranja novih vrijednosti na lokalnoj, regionalnoj i globalnoj razini, uzimajući u obzir akademske slobode i integritet akademske zajednice.

Uloga gospodarskih savjeta u integraciji Sveučilišta i industrije

Sveučilište u Zagrebu poznalo je važnost osnivanja Gospodarskoga savjeta iz više razloga, a koji će svi redom doprinijeti boljoj suradnji Sveučilišta i gospodarskoga sektora u svim područjima djelovanja Sveučilišta. Rad Gospodarskoga savjeta trebao bi ponajprije biti usmjeren na unaprjeđenje rada Sveučilišta, njegovo pozicioniranje kao vodeće hrvatske visokobrazovne i znanstvenoistraživačke institucije te na aktivno sudjelovanje u transferu zna-

nja i tehnologija u gospodarstvo.

Upravo ovako sagledana perspektiva pomaže velikim svjetskim sveučilištima da ostanu u skladu s trendovima, izazovima i prilikama u stvarnom svijetu, osiguravajući pri tome da akademski programi ostanu relevantni i usklađeni s potrebama društva i tržišta rada i to kroz osnovane Gospodarske savjete. Ti su gospodarski savjeti ustrojeni kao savjetodavna tijela, i najčešće se nazivaju Savjetodavnim odborom za industriju (eng. Industry Advisory Board) kojeg čine istaknuti industrijskih lideri i stručnjaci usmjereni na unaprjeđenje misija i vizija te davanje savjeta i preporuka. Ono što je svima zajedničko je da donose nove perspektive, uvide u industriju, strateško vodstvo i opipljive koristi koje pomažu sveučilištima da napreduju u dinamičnom obrazovnom okruženju koje se razvija. Konkretno, nastoje poticati suradnju između industrije i akademske zajednice, stvarajući sinergijsko partnerstvo koje unaprjeđuje inovativno obrazovno iskustvo i spremnost za karijeru studenata, te osigurati da su programi i inicijative usklađeni s potrebama i trendovima industrije, osnažujući diplomante da postanu visokokvalificirani stručnjaci i lideri u svojim područjima.

Članovi, točnije čelnici iz industrije, stručnjaci i bivši studenti odnosno alumni, imaju ključnu ulogu u unaprjeđenju ciljeva institucije

velikodušno doprinoseći svojim vremenom, resursima i stručnošću kako bi potaknuli rast, financirali stipendije, uspostavili zaklade i podržali razne inicijative za napredovanje koje koriste i instituciji i studentima. U nastavku navodimo neke od primjera takvih dobrih praksi u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama.

TU Graz – Graz University of Technology blisko suraduje s tvrtkama s ciljem poticanja inovacija. Ostvaruju se partnerstva s regionalnim malim i srednjim tvrtkama i međunarodnim koncernima. Gospodarski subjekti ostvaruju svoje partnerstvo sa Sveučilištem kroz stipendiranje najuspješnijih studenata, pružanje podrške obrazovnoj infrastrukturi i pozicioniranju vlastite tvrtke u prvi plan, koristeći kompetencije TU Graz za njihove inovacijske programe, koristeći znanje i iskustvo znanstvenika TU Graz, rad na projektima sa studentima. Dobar primjer sveučilišne suradnje s gospodarstvenicima očituje se i u osnivanju Christian Doppler laboratorija koji je orijentiran na primjenu fundamentalnih istraživanja visoke razine. U tom kontekstu istaknuti znanstvenici suraduju s inovativnim tvrtkama. Christian Doppler Research Association međunarodno je priznat kao primjer najbolje prakse za promicanje ovakve suradnje, a zajednički ga financiraju javni sektor i privatne tvrtke.

Technical University of

Munich – Munich Institute of Robotics and Machine Intelligence (MIRMI) isto tako ima dobru suradnju najvećim i najiskusnijim međunarodnim tehnološkim tvrtkama čiji su predstavnici članovi Industrijskog savjetodavnog odbora (IAB). Na dvogodišnjim sastancima IAB-a, članovi savjetuju o MIRMI-jevoj strategiji inovacija. Vodeća tijela MIRMI-ja i IAB savjetuju se o strategijama za izgradnju međunarodno uspješnih inovacija i prijenosa tehnologije te za razvoj potencijalne istraživačke suradnje.

Ako pogledamo Sjedinjene Američke Države s druge strane, svakako su neizostavni Stanford University i Massachusetts Institute of Technology (MIT) te između ostalih i Northwestern University, koji se redovno svrstavaju među 100 najboljih inovativnih sveučilišta (Reuters Ranks).

Stanford University – Stanford Business School of Graduate ima Savjetodavno vijeće koje se sastoji od članova biranih na temelju svojeg zvanja u upravljačkoj profesiji, odnosno čelnika privatnog i javnog sektora u malim i velikim tvrtkama iz Sjedinjenih Država i cijelog svijeta koji nude široku lepezu perspektiva i iskustava.

MIT-Massachusetts Institute of Technology – Microsystems Technology Laboratories-MTL ima Industrijski savjetodavni odbor MIG-a (IAB) koji se sastoji od članova koji predstavljaju tvrtke članice MIG-a (Microsystems Industrial Group) i koji pomažu osigurati da istraživačke i obrazovne aktivnosti u programu Microsystems budu komplementarne onima koje se provode drugdje i da su relevantne za potrebe industrije. IAB služi kao zvučna ploča za određene ideje i potiče neformalne interakcije između osoblja MIT-a i tvrtki koje predstavljaju. IAB se sastaje jednom godišnje kako bi pregledao cjelokupni rad laboratorija, tekuće istraživačke projekte i buduće smjernice za istraživanje mikrosustava i obrazovanje na MIT-u.

Northwestern University – McCormick School of Engineering, Evanston, Cook County, Illinois, United States – MSIT Industrijski je savjetodavni odbor (IAB) osnovan 1998. kako bi pomogao u usmjeravanju budućeg smjera MSIT programa. IAB uključuje lidere IT industrije iz sektora kao što su proizvodnja, transport, farmaceutski i savjetodavni, uz članove Upravnog odbora MSIT-a. Pu-

tem dvogodišnjih sastanaka i redovite korespondencije, članovi pomažu osigurati kontinuirani uspjeh MSIT-a tako što osiguravaju da program i dalje odgovara potrebama industrije, obavljaju redovite revizije nastavnog plana i programa i ponude tečajeva radi relevantnosti i korisnosti izrađuju i provode strateške planove te pomažu u promociji programa, marketingu i zapošljavanju

Student stječe vrhunska znanja i kompetencije

U kontekstu najinovativnijih svjetskih sveučilišta uzimajući kao primjer upravo ona koje se iz godine u godinu nalazi na samom vrhu, bitno je sagledati u čemu se krije njihova snaga.

Dakle, Sveučilište Stanford prvo mjesto na Reutersovoj listi najinovativnijih sveučilišta na svijetu, zauzima dosljednim izdavanjem novih patenata i radova koji utječu na istraživače diljem svijeta. Smješteno u srcu kalifornijske Silicijske doline, Sveučilište Stanford odigralo je ključnu ulogu u razvoju našeg umreženog svijeta. Početkom 1970-ih profesor Vint Cerf sa Stanforda ko-dizajnirao je TCP/IP protokole koji su postali osnovni komunikacijski standard za Internet, a 1991. fizičari u Stanford Linear Accelerator Center postavili su prvi svjetski web-poslužitelj izvan Europe. Nastavno osoblje i bivši studenti sveučilišta osnovali su velike tehnološke tvrtke uključujući Google, Hewlett-Packard i Cisco Systems. Studija sveučilišta iz 2012. procijenila je da tvrtke koje su osnovali poduzetnici sa Stanforda generiraju toliki prihod da bi, kada bi formirale neovisnu naciju, bila među 10 najvećih svjetskih gospodarstava. S druge strane, nikako ne smijemo izostaviti i “epicentar Silicijske doline”, tehnološki park Stanford Research Park (SRP), osnovan 1951. godine kao zajednička inicijativa Sveučilišta Stanford i grada Palo Alto. Dakle radi se o prvom svjetskom sveučilišnoj istraživačkom parku koji ima više od 150 tvrtki, uključujući Hewlett-Packard, Tesla Motors, TIBCO i VMware, a prijašnji zakupci visokog profila uključuju i NeXT Computer Stevea Jobsa, Xerox PARC i Facebook.

Sveučilište u Zagrebu upravo iz navedenih razloga inicijativom osnivanja svoga Gospodarskog savjeta želi potaknuti jednu novu perspektivu vlastitog razvoja. Jedan od glavnih ciljeva ove inicijative integriranje je obrazovnog procesa sa zajedničkim istraživanjima s industrijom u okviru transfera tehnologije. Cilj te integracije je prije svega student koji sudjelujući u takvom integriranom procesu stječe vrhunska znanja i kompetencije koje će ga nakon studiranja profilirati za tržište rada. Osim toga transfer tehnologije između Sveučilišta i industrije je dvosmjernan proces koji Sveučilištu osigurava dodatni razvoj kako njegovih ljudskih resursa, tako i ukupne materijalne infrastrukture. Jedan od rezultata ove suradnje bit će i realizacija projekta ZUK Borongaj Sveučilišta u Zagrebu koji bi upravo trebao biti praktični dokaz planirane suradnje u svim njegovim znanstvenoistraživačkim i obrazovnim izvedenicama.

9205

PROF. ANTE JUKIĆ, DEKAN FAKULTETA KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Za naše je studente sjajna vijest da ih čeka gotovo siguran posao u struci!

RAZGOVARAO I SNIMIO
BRANKO NAD

Nakon dvije i pol godine radova, krajem studenoga svečano je otvorena zgrada u kojoj djeluje Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, na Marulićevu trgu, koja je obnovljena po modelu cjelovite konstrukcijske obnove nakon oštećenja nastalih u potresu.

Zgrada koju FKIT dijeli s Institutom društvenih znanosti "Ivo Pilar" i Geografskim odsjekom Prirodoslovno-matematičkog fakulteta građena je od 1927. do 1932. godine, prema projektu arhitekta Ego Steinmanna. Ukupna bruto površina zgrade je oko 8000 m². U zagrebačkome potresu, tog nedjeljnog jutra 22. ožujka 2020. godine, zgrada je pretrpjela znatna oštećenja te su u kratkome roku odrađene mjere hitne sanacije: razgradnja i uklanjanje kotlovnih i drugih dimnjaka, ojačanja pojedinih zidova i nadvoja, popravci krovšta, laboratorijskih plinskih instalacija.

Odlučeno je da se ide u cjelovitu konstrukcijsku obnovu, i radovi su počeli u srpnju 2021. godine. Ukupna vrijednost obavljene konstrukcijske obnove iznosi 100 milijuna kuna, odnosno 13,3 milijuna eura.

Sada, kada je obnova dovršena, pitamo prof. dr. sc. Antu Jukića, dekana FKIT-a i voditelja cijelog projekta obnove, je li njemu i svim djelatnicima fakulteta "pao kamen sa srca" i teret s leđa?

– U velikoj mjeri jest, bez obzira na veliko iskustvo u vođenju raznih vrsta nacionalnih i međunarodnih projekata, obnova zgrade ima svoja pravila i posebnosti i zahtijevala je znatan trud i strpljenje. Pri tomu smo stekli dobra iskustva i nova znanja koja će nam koristiti i nadalje, jer je u tijeku i obnova zgrade na adresi Savska cesta 16. Međutim, imali smo i pomoć s raznih strana. Posebno bih zahvalio na izvrsnoj suradnji Ministarstvu znanosti i tehnologije, Ministarstvu graditeljstva i imovine, SAFU, tvrtki KeyProject koja nam pruža administrativnu podršku, naravno i Sveučilištu u Zagrebu, a najviše onim zaposlenicima

“

FKIT treba povećati svoj društveni utjecaj, uključujući i razvojne politike i strategije, jer ima što ponuditi. Često nastupamo u krizama kada treba dati rješenje na temelju znanja i razumijevanja

Zapošljavanje inženjera je vrlo dobro i traženi su od poslodavaca, ne samo u Hrvatskoj. Zahvaljujući dobrim iskustvima, diploma sa FKIT-a prepoznatljiva je kod mnogih poslodavaca, od Južne Koreje do Kanade

prof. Ante Jukić

Fakulteta koji su u najvećoj mjeri iznijeli sami projekt i doprinijeli njegovu uspješnu završetku. Isto tako i našim sustanarima u zgradi – Institutu društvenih znanosti "Ivo Pilar" i Geografskom odsjeku PMF-a.

Interes studenata sve je veći

Prošetao sam tim novim prostorima i čini mi se da ćete se preporoditi, da će i studenti i profesori istinski uživati u novim uvjetima...

– Prvi dojmovi su izvrsni, jer zgrada već izvana izgleda primjereno; dovoljno ju je usporediti sa susjednom na adresi Trg Marka Marulića 20, koja tek čeka na početak radova. Najveća vrijednost je ipak u sigurnosti koja i mora biti na prvome mjestu. Osim toga, napravili smo i infrastrukturne pomake u predavaonicama i laboratorijima koji daju nove mogućnosti u nastavnom i znanstvenom radu.

Kakav je interes studenata za upis na FKIT-a zadnjih godina? Kada se pročuje u kakvim novim prostorima radite i boravite, očekujete li najesen povećanje tog interesa?

– Na prijediplomskom studiju Kemijsko inženjerstvo prethodne godine smo povećali broj mjesta za upis s 55 na 80 i popunjen je već na prvome upisnom roku. Interes učenika je velik, i trebat će procijeniti daljnje povećanje broja mjesta. Prijediplomski studiji Primijenjena kemija

i Kemija i inženjerstvo materijala sa po 55 mjesta za upis također se popune u cijelosti, često na prvome upisnome roku. Na prijediplomski studij Ekoinženjerstvo upisali smo 21 studenta i ostalo je nepopunjeno 9 mjesta. Zapošljavanje inženjera je vrlo dobro i traženi su od poslodavaca, ne samo u Hrvatskoj. Zahvaljujući dobrim iskustvima, diploma sa FKIT-a prepoznatljiva je kod mnogih poslodavaca, od Južne Koreje do Kanade. Budući da se trenutno odvija više velikih proizvodnih investicija u području kemijske i srodnih industrija, koje su skupa s onima u najavi veće od 1 mlrd. eura, očekujemo i dalje veliki interes za studijske programe fakulteta. U našem području djelovanja su i klimatski neutralne tehnologije, ekodizajn proizvoda i kružno gospodarstvo, zeleni vodik, biomaterijali, novi lijekovi i terapijski oblici, biomolekulno kemijsko inženjerstvo (...) tako da će u budućnosti potrebe za kemijskim inženjerima i rasti. Napomenuo bih da smo u subotu, 2. prosinca 2023. promovirali stoti naraštaj kemijskih inženjera (magistara struke) – od 1923. do danas diplomiralo nas je ukupno 7070.

Što vas čeka dalje, još su dva objekta za obnovu, je li tako?

– Tako je – i druge dvije zgrade koje koristimo su u projektima cjelovite obnove. Za zgradu na adresi Savska cesta 16 završena je projektno-

tehnička dokumentacija i počeli su pripremni radovi. Laboratorije smo izmjestili na HVU "Franjo Tuđman" gdje smo u okviru FSEU-a obnovili Nuklearno-kemijsko-biološki laboratorij. Time smo osigurali redovito odvijanje istraživačkih projekata, kao i izvođenje studentskih vježbi i drugih laboratorijskih oblika nastave. Urede smo iselili u zgradu Zagrepčanka, a predavanja će se odvijati u zgradama na Trgu Marka Marulića. Projekt obnove zgrade na adresi Trg Marka Marulića 20 vodi PMF i nadamo se skorom završetku projektno-izvedbene dokumentacije i pokretanju javne nabave za izvođenje radova.

Na svečanom otvorenju obnovljene zgrade, apelirali ste na premijera Plenkovića da je vrijeme da FKIT dobije u trajno vlasništvo barem jedan od

tri objekta koje koristi. Koli ke su šanse da se to stvarno dogodi?

– Teško je to pretpostaviti – ali ćemo uložiti potreban napor da se molba i ostvari. Rezultati koje smo ostvarili u prošlosti i koje trenutno postižemo trebali bi biti više nego dovoljni za ostvarenje toga cilja.

Predstavili ste nedavno i tzv. "Knjigu projekata". Izdvojite nam 2-3, za koje vi kao dekan smatrate da su bile najvažniji za FKIT, ali i da su najviše pomogle hrvatskome gospodarstvu?

– I najmanji projekt može biti od velike važnosti, a neka da se važnost prepozna ili dogodi s vremenskim pomakom. Izdvojio bih projekt s tvrtkom Končar – Generatori i motori gdje smo napravili nanostrukturne anorgansko-organ-

ski sloj električne izolacije poboljšanih svojstava, uvećali i preveli tehnologiju s laboratorijskog na industrijsko mjerilo i vodili postupak impregnacije prototipnog generatora u novom dijelu pogona. Generator će biti postavljen u hidroelektrani Otočac. Za navedenu inovaciju dobili smo više prestižnih međunarodnih nagrada. Nadalje bih istaknuo projekt "Napredno vođenje procesa kristalizacije", u okviru kojeg su razvijene napredne metode vođenja procesa šaržne kristalizacije. U suradnji s tvrtkom MKP primijenjene su procesne analitičke tehnologije, a postignuti rezultati su od velike vrijednosti za farmaceutsku industriju. U ovome trenutku, zanimljiv je i projekt razvoja pogona za bioreaktorsko kompostiranje biorazgradivog komunalnog otpada

Zgrada FKIT-a na Marulićevu trgu - tijekom obnove i danas

Nakon svečanog otvorenja obnovljene zgrade FKIT-a, u društvu premijera Plenkovića i rektora Lakušića te ministara Fuchsa i Bačića

u suradnji s tvrtkom Tehnix, koji je također rezultirao inovacijom i industrijskom proizvodnjom. Izdvojio bih i prestižne Obzor projekte gdje su nam partneri BASF, Astra Zeneca i druge tehnološki vodeće svjetske tvrtke. Više se može naći na našim web-stranicama.

Koliko je FKIT zapravo usklađen s potrebama tržišta

rada, osluškujete li prilikom formiranja upisnih kvota potrebe industrije, radite li i na osuvremenjivanju studijskih programa?

– Upravo provodimo reviziju svih studijskih programa, pri čemu smo usmjereni k našim glavnim poslodavcima i alumnijima iz industrije čija su nam kritika i mišljenje od velike pomoći. Planiramo

i nova infrastrukturna ulaganja, najviše u studentske praktikume i laboratorijske vježbe, nove nastavne metode i digitalnu transformaciju, što je jednim manjim dijelom u tijeku. Praktički nema nezaposlenih kemijskih inženjera, pa možemo zaključiti i da je usklađenost s potrebama tržišta rada vrlo dobra.

Tržište rada i mobilnost

Mobilnost i međunarodni projekti zadnjih su godina ključni za razvoj, razmjenu znanja i opremanje naših visokoškolskih ustanova. Kako po tom pitanju diše FKIT?

– Dišemo i živi smo, ali su mogućnosti puno veće od onih koje trenutno ostvarujemo i nadam se da ćemo u sljedećem bliskom razdoblju prodiskutirati punim plućima. Imamo istraživačke grupe koje su izvanredne i vodeće po međunarodnim projektima i suradnjama, i pokušat ćemo njihova iskustva i metode proširiti i na sve ostale s vrhunskim referencama. Već niz godina ostvarujemo suradnju s ITECH-om Sveučilišta u Lyonu, gdje jedan razred njihovih studenata provede zimski semestar kod nas, a u tijeku je i više inicijativa za internacionalizaciju u području studijskih i istraživačkih programa.

Često se kaže kako jedino akademska zajednica i znanje koje ona osigurava može pokrenuti hrvatsko gospodarstvo. Što mislite o tome?

– Kao najvažnije dionike tog pokretanja istaknuo bih naše poduzetnike, osobito izvoznike, pri čemu im je akademska zajednica najvažniji partner. Zajedno, možemo napraviti i ostvariti mnogo više, i to je pristup koji je vjerodostojan i potvrđen. Inicijativa treba ići od obje strane, i drago mi je da Sveučilište u Zagrebu putem rektorata i sastavnica razmišlja slično i zajednički provodi takve mjere i politike.

Hrvati su kao narod inovativni i snalažljivi; može to ponekad biti i mana, ali u gospodarstvu i uređenim, funkcionalnim državama to je ogromna prednost koja čini razliku

VAŽNA ULOGA ZELENIH TEHNOLOGIJA I INOVACIJA

Nositelj ste diplomskih kolegija vezanih uz obnovljive izvore energije te poduzetništvo temeljeno na inovacijama. Ulažemo li kao država dovoljno u te sektore, trebamo li više, shvaćamo li u dovoljnoj mjeri kako su upravo obnovljivi izvori energije jedina održiva budućnost?

– U tim područjima svake godine se događa znatan napredak, najviše zbog EU programa podrške. U isto vrijeme zreliji smo i kao društvo, sve više usvajamo načela i metode razvijenih država tako da je i pravo vrijeme za pridružiti se OECD zemljama čime ćemo dobiti nove razvojne poticaje. Zelene tehnologije su svakako naša budućnost, ali treba ih uvoditi mudro, vodeći računa o našim vlastitim interesima. Kao narod smo inovativni i snalažljivi; može to ponekad biti i mana, ali u gospodarstvu i uređenim, funkcionalnim državama to je ogromna prednost koja čini razliku.

Kako gledate na ulogu FKIT-a u tim pitanjima, koliko inovacija dolazi s vašeg fakulteta, koliko energetski sektor traži i sluša savjete vaših stručnjaka i znanstvenika?

– FKIT treba povećati svoj društveni utjecaj, uključujući i razvojne politike i strategije, jer ima što ponuditi. Često nastupamo u krizama kada treba dati rješenje na temelju znanja i razumijevanja. Ipak, kao što sam napomenuo i ranije, dobre reference vode do većega uvažavanja i nadam se da će se taj trend nastaviti. U izumima i inovacijama imamo što pokazati – od potencijalnih lijekova do naprednih materijala i digitalnih blizanaca procesa i postrojenja. Na temelju rezultata istraživanja i povezanih poslovnih referenci osnovane su i dvije spin off tvrtke (CWT – Comprehensive Water Technology, ReCorr-Tech). Međutim, put od izuma do komercijalizacije je zahtjevan, a zaštita prava često ima visoku cijenu. Stoga se u tome dijelu pomažemo uslugama Centra za transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, programa Spock i Nuqleus (SUZG FER – ICENT), kao i vanjskim investicijskim društvima (Venture Capital tvrtke) koja financiraju provjeru koncepta, izrađuju i ocjenjuju poslovne planove, te ulažu u osnivanje novih tvrtki.

SVEUČILIŠNI STUDIJ VOJNO POMORSTVO

Promocija prve generacije vojnih kadeta

Diplomanti su uspješno završili studijski program Vojno pomorstvo koji se sastoji od dva smjera: Vojne nautike, koji je završilo 20 polaznika, od kojih četiri polaznice, i smjera Vojno brodstrojarstvo, koji je završilo 10 polaznika

Piše UNIST.HR

Promocija studenata studija Vojno pomorstvo

Svečana promocija 16. naraštaja kadeta integriranog prijediplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Vojno pomorstvo održana je 16. veljače 2024. godine u Domu Hrvatske vojske "General-bojnik Ivo Jelić" u Splitu. Diplome Sveučilišta u Splitu primilo je 30 polaznika diplomskih i prijediplomskih studija Vojno pomorstvo, od kojih su četiri polaznice te dva strana polaznika iz Crne Gore. Riječ je o prvoj generaciji koja je uspješno završila studijski program Vojno pomorstvo koji se sastoji od dva smjera: Vojne nautike, koji je završilo 20 polaznika, od kojih četiri polaznice, i smjera Vojno brodstrojarstvo, koji je završilo 10 polaznika.

Tom prigodom, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i potpredsjednik Hrvatskog sabora Ante Sanader čestitao je svim polaznicima studija Vojno pomorstvo na završetku njihova akademskog obrazovanja rekavši kako su time pokazali odgovornost, znanje, umijeće i vještine, koje su imali i hrvatski branitelji u Domovinskom ratu te kako te vrijednosti ne smiju zaboraviti tijekom svog daljnjeg usavršavanja, rada i djelovanja u Hrvatskoj vojsci. Čestitavši kadetima Vojnog pomorstva na akademskom uspjehu, zamjenik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH, general-pukovnik Siniša Jurković posebne čestitke uputio je najboljoj polaznici Vojnog pomorstva, poručnici korvete Antoniji Puhalo.

– Svjedoci smo vremena u kojemu znanje predstavlja

moć, moć koja pokreće svijet. Siguran sam da ćete vi koji ste stekli akademsko znanje, a posebice najbolji, biti pokretači Hrvatske vojske kako bi bila još bolja i uspješnija – rekao je general Jurković te dodao:

– Činjenica da smo danas dodijelili diplome mladim časnicima i časnicima govori koliko važnost dajemo obrazovanju mladih u dijelu spremnosti Hrvatske vojske i obrambenog sustava u cjelini.

Zahvalio je pritom sveučilišnoj zajednici na dosadašnjoj uspješnoj suradnji s Ministarstvom obrane i Hrvatskom vojskom.

Zapovjednik Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", general-bojnik Slaven Zdilar rekao je kako današnji dan označava prekretnicu u životima kadeta, a akademska promocija kruna je njihova obrazovanja:

– Promocija prvog naraštaja kadeta Vojnog pomorstva označava početak novog poglavlja u povijesti Hrvatske vojske, odnosno Hrvatske ratne mornarice.

Osvrnuo se na hrvatsku pomorsku tradiciju istaknuvši kako ona nije samo dio povijesti, nego je dio našeg identite-

ta, temelja na kojemu gradimo svoju budućnost.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić kazao je kako je završetak akademskog obrazovanja mladih časnika Hrvatske vojske pokazatelj uspjeha polaznika studija Vojnog pomorstva, ali i Hrvatske vojske.

– Bez hrvatskih branitelja i Hrvatske vojske ne bi bilo ni pokretanja vojnostudijskih programa ni suradnje Sveučilišta u Splitu s Hrvatskom vojskom, kao ni ovih uspješnih mladih ljudi koji su završetkom prve stepenice u svom obrazovanju pokazali kako se odlike poput upornosti i svladavanja vještina na kraju uvijek nagrađuju – kazao je.

Podsjetimo, sveučilišni studij Vojno pomorstvo razvijen je u suradnji Oružanih snaga RH i Sveučilišta u Splitu, a prvostupnike nakon završetka ovih studija čeka posao u postrojbama Oružanih snaga RH na mjestima prvih časničkih dužnosti. Svečanoj promociji kadeta nazočio je izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i potpredsjednik Hrvatskog sabora Ante Sanader, izaslanik potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane ravnatelj Uprave za ljudske potencijale Ivan Jušić, zamjenik načelnika Glavnog stožera OS RH general-pukovnik Siniša Jurković, rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić, zapovjednik Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" general-bojnik Slaven Zdilar, predstavnici Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita te brojni vojni i civilni uzvanici. (MORH)

UNIST.HR/PROMOCIJA VOJNO POMORSTVO

ZLATKO KOVAČIĆ, OSNIVAČ TVRTKE 'DOT YOUR SPOT'

Svijet je pun mogućnosti ako ste spremni raditi na realizaciji svojih vizija

Jedan od ključnih ciljeva je i internacionalna ekspanzija, da naša rješenja budu dostupna na većem broju tržišta. Poruka mladim poduzetnicima i onima koji to žele postati: nemojte se bojati slijediti svoje ideje i snove, put poduzetništva može biti izazovan, ali i izuzetno nagrađujući

PIŠE MILA PULJIZ

Zlatko Kovačić strastveni je ljubitelj sporta s desetogodišnjim iskustvom u treniranju nogometa, a osim sporta, od malih nogu ga privlače i računalne videoigre, posebno serijal Call of Duty (2, 4), gdje se istaknuo osvajanjem brojnih turnira i nagrada. Upravo je njegova strast prema igricama i tehnologiji oblikovala njegov put. Nakon završene Pomorske škole, profesionalni put ga je odveo na more te je sljedećih osam godina proveo radeći na brodu. Nakon povratka u Split, nastala je ideja aplikacije DotYourSpot koja se od tada transformirala iz jednostavne ideje u robusnu poslovnu stvarnost s potencijalom da revolucionira način na koji ugostiteljski objekti posluju i kako ljudi rezerviraju svoja mjesta.

Kako je nastao DotYourSpot, vidim na vašoj stranici da je ideja došla kada ste išli u kafić s djevojkom?

- Priča počinje dok smo moja djevojka i ja bili na putu prema našem omiljenom kafiću. Često smo se suočavali s problemom nedostatka slobodnih mjesta, što je značilo ili čekanje u redu ili traženje alterna-

tive koja nam možda nije bila prvi izbor. Upravo ta frustracija i želja da uvijek imamo dostupno naše omiljeno mjesto potaknula nas je na razmišljanje. Pitali smo se zašto ne bi mogli unaprijed znati imali slobodnih mjesta i rezervirati svoje mjesto prije nego što tamo stignemo. Iz tog razmišljanja, na putu do kafića, rodila se ideja za DotYourSpot - sustav rezervacija koji bi omogućio korisnicima da lako i brzo rezerviraju stolove u restoranima i klubovima. Odlučili smo pretvoriti tu ideju u stvarnost, razvijajući platformu koja bi ne samo olakšala planiranje izlazaka već i pomogla ugostiteljskim objektima bolje upravljati svojim kapacitetima i ponudom. Tako je DotYourSpot postao više od samo aplikacije za rezervacije; postao je alat koji povezuje ljude i mjesta, čineći iskustvo izlaza-ka ugodnijim i organiziranim za sve uključene.

Skromni počeci

Tko stoji iza DotYourSpot? Kako su izgledali sami počeci projekta?

- Iza DotYourSpot-a stoji tim od otprilike 40 ljudi koje predvodimo Karlo Đu-

Odlazak na CES 2024 u Las Vegasu

PRIVATNI ALBUM

“

Suradujemo s Ekonomskim fakultetom u Splitu, studenti imaju priliku obavljati praksu u našoj tvrtki koju čini tim od 40 ljudi

derija, doc.Šime Jozipović i ja, a podijeljen je u različite specijalizirane segmente, uključujući programe, dizajnere, marketinške stručnjake, stručnjake za hardver i elektroniku, prodajni tim te pravni odjel. Ovaj multidisciplinarni pristup omogućuje nam da pokrijemo sve aspekte razvoja i implementacije aplikacije. Počeci projekta bili su skromni; započeli smo s malom grupom 3-4 člana tima koji su se posvetili razvijanju lo-

gike sustava i istraživanju konkurencije na svjetskom tržištu. Naš cilj bio je stvoriti proizvod koji će biti bolji i učinkovitiji u upravljanju ugostiteljskim objektima te koji će korisnicima olakšati proces rezervacije. Jedna od ključnih značajki za krajnje korisnike koju smo razvili je loyalty program, koji će korisnicima omogućavati skupljanje bodova kroz rezervacije. Ti bodovi kasnije se mogu zamijeniti za nagrade i ostvarivanje popusta, dodajući vrijednost korisničkom iskustvu i potičući lojalnost prema aplikaciji i ugostiteljskim objektima koji je koriste.

Prije nekoliko godina uselili ste u Tehnološki park i osvojili drugo mjesto na StartIT akademiji, vjerujem da se od tada puno toga promijenilo?

- Od našeg useljenja u Tehnološki park i osvajanja drugog mjesta na StartIT akademiji, DotYourSpot je doživio iznimnu evoluciju. Ta rana priznanja nisu samo potvrdila vrijednost naše početne ideje, već su nam i pružila dragocjeni zamah za daljnji razvoj. Od tada smo znatno proširili naš tim, s nekoliko početnih entuzijasta do preko 40 stručnjaka iz različitih područja.

Naša suradnja s ugostiteljskim objektima također je znatno ojačana, omogućujući nam da proširimo mrežu partnera i unaprijedimo naše tehnološke kapacitete. U međuvremenu, razvili smo i lansirali niz inovativnih proizvoda koji direktno unapređuju ugostiteljsku industriju. Naši digitalni cjenici omogućavaju gostima lakši i interaktivniji pristup ponudi, naručivanju te plaćanju kroz digitalni cjenik, dok Q-Review usluga pomaže ugostiteljskim objektima da poboljšaju svoje online recenzije na platformama poput TripAdvisora i Googlea. S Q-Room sustavom, hoteli mogu ponuditi gostima detaljan uvid u svoje usluge skeniranjem QR koda u sobama, uključujući informacije o SPA centru, teretani, turističkim aktivnostima, direktno naručivanje room servicea na sobu i mnogo više. Također, nudimo i usluge izrade web-stranica koje sadržavaju sve naše proizvode, uz dodatne marketinške usluge. Širok spektar rješenja koja podižu standard usluge i korisničkog iskustva na potpuno novu razinu.

Možemo reći da je DotYourSpot ugostiteljstvo podigao na višu razinu? Imate li brojku koliko ugostitelja koristi vaše QR cjenike?

- Možemo reći da DotYourSpot marljivo radi da bi unaprijedio ugostiteljski sektor. Naša inovativna rješenja, poput QR cjenika, omogućila su ugostiteljima da pruže bržu, učinkovitiju i moderniju uslugu svojim gostima. QR cjenici ne samo da pojednostavljaju proces naručivanja za goste, omogućavajući im da lako pristupe cijelom meniju putem svojih pametnih telefona, već i doprinose smanjenju troškova tiska i ažuriranju ponude u stvarnom vremenu, što rezultira boljom komunikacijom i zadovoljstvom gostiju. Trenutno, naša rješenja, uključujući QR cjenike, koristi više od 2000 ugostiteljskih objekata. To ne samo da pokazuje široku prihvaćenost i povjerenje u naše proizvode unutar industrije, već i potvrđuje naš doprinos podizanju standarda ugostiteljstva. Kroz implementaciju naših rješenja, ugostitelji mogu ponuditi svojim gostima moderno, efikasno i zadovoljavajuće iskustvo, dok istovremeno poboljšavaju svoje operativne procese. DotYourSpot nastavlja raditi na razvoju i implementaciji novih tehnoloških rješenja kako bi dodatno unaprijedio ugostiteljsku industriju i iskustvo gostiju.

Centralizirana kontrola

Osim QR cjenika tu je i proizvod namijenjen ugostiteljima, a ne gostima, reservation management sustav? Na kojemu principu on radi?

- Naš sustav upravljanja rezervacijama omogućuje ugostiteljima centraliziranu kontrolu nad svim aspektima rezervacija, olakšavajući tako upravljanje svojim poslovanjem. Ovaj sustav integriran je našom web-plaformom, gdje gosti mogu pregledavati, filtrirati i odabrati restorane ili klubove prema svojim preferencijama. Platforma je dizajnirana da bude intuitivna i

prilagođena potrebama svakog objekta, pružajući korisnicima lagan pristup informacijama o dostupnosti i omogućavajući im rezervaciju stola u samo nekoliko klikova. Ključne značajke našeg sustava uključuju: Intuitivno filtriranje i pretraživanje: Korisnici mogu lako pretraživati i filtrirati objekte na temelju lokacije, vrste kuhinje, raspona cijena i drugih preferencija, što im omogućava da brzo pronađu idealno mjesto za svoj sljedeći obrok ili izlazak. Detaljne informacije o objektu: Svaki objekt ima vlastitu stranicu s detaljnim informacijama, uključujući meni, fotografije, recenzije i dostupne termine za rezervaciju, omogućavajući gostima da donesu informiranu odluku. Real-time dostupnost: Gosti mogu u stvarnom vremenu vidjeti dostupne termine i odmah izvršiti rezervaciju, bez nepotrebnog čekanja ili interakcije s osobljem. Prilagodba iskustva: Ugostitelji mogu prilagoditi svoje stranice na platformi kako bi istaknuli posebne ponude, događaje ili promocije, privlačeći tako više gostiju. Analize i izvještaji: Sustav nudi detaljne analize i izvještaje koji pomažu u gostiteljima u razumijevanju

navika gostiju, popularnosti termina, i optimizaciji kapaciteta i ponude. Dodatno, naš sustav uključuje napredne funkcionalnosti poput: Upravljanje povratnim informacijama gostiju: Omogućava prikupljanje i analizu recenzija gostiju, što pomaže u gostiteljima u poboljšanju usluge. Loyalty programi: Nudi mogućnost stvaranja programa vjernosti koji nagrađuje goste za ponovne posjete i rezervacije. Prilagođene komunikacije: Automatizirane obavijesti, potvrde rezervacija i podsjetnici šalju se gostima, poboljšavajući komunikaciju i smanjujući broj nepojavljenih gostiju. Fleksibilnost pri rezervacijama: Mogućnost jednostavnog mijenjanja ili otkazivanja rezervacija od strane gostiju, uz real-time ažuriranje dostupnosti za ugostitelje. Naš sustav je stvoren s ciljem da ugostiteljstvo učini efikasnijim, transparentnijim i pristupačnijim, kako za goste tako i za vlasnike objekata, pružajući platformu koja odgovara suvremenim potrebama tržišta.

Postoji i mobilna aplikacija koja gostima omogućuje rezervaciju stolova, pregled događanja u gradu u kojemu se nalaze?

- Mobilna aplikacija, koja će gostima omogućiti još lakšu rezervaciju stolova i pregled događanja u gradu, trenutno je u razvoju. Naš tim marljivo radi na tome da mobilna verzija bude potpuno prilagođena i optimizirana za krajnje korisnike. Planiramo obavijestiti naše korisnike o lansiranju aplikacije čim bude spremna, kako bi mogli iskoristiti sve prednosti i funkcionalnosti koje nudi. Ove godine ste posjetili najprestižniji sajam potrošačke elektronike "Consumer Electronics Show" (CES) u Las Vegasu. Kakvi su dojmovi?

Važne suradnje

Suradujete i s Ekonomskim fakultetom u Splitu, studenti upravo kod vas obavljaju praksu?

- Da, surađujemo s Ekonomskim fakultetom u Splitu, gdje studenti imaju priliku obavljati praksu u našoj tvrtki. Također, imamo uspostavljenu suradnju i s Fakultetom elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB) te s Visokom školom Aspira, čime omogućujemo praksu studentima iz različitih područja, od ekonomije i menadžmenta do tehničkih disciplina i turizma. Uz to, planiramo i radujemo se budućoj suradnji s Turističko-ugostiteljskom školom, koju očekujemo realizirati pri završetku njihovog velikog projekta ovog ljeta. Ove suradnje su iznimno važne za nas jer nam omogućavaju da podijelimo znanje i iskustvo s mladim ljudima koji ulaze u poslovni svijet, a istovremeno nam pružaju pristup svježim idejama i inovativnim rješenjima koja mogu unaprijediti naše poslovanje.

Planovi za budućnost? Poruka za mlade poduzetnike i one koji to žele postati?

- Naši planovi za budućnost usmjereni su na kontinuirani razvoj i unaprijeđenje DotYourSpot platforme, s posebnim fokusom na finalizaciju i lansiranje mobilne aplikacije koja će dodatno poboljšati iskustvo rezervacije i pružiti korisnicima pristup raznovrsnim događanjima u njihovim gradovima. Također, planiramo proširiti našu suradnju s ugostiteljskim objektima i partnerima, kao i s obrazovnim institucijama, kako bismo omogućili prakse i suradnje koje obojačuju obrazovni proces i pružaju studentima priliku za stjecanje praktičnog iskustva. Jedan od ključnih ciljeva je i internacionalna ekspanzija, kako bismo naša rješenja učinili dostupnima na većem broju tržišta. Poruka mladim poduzetnicima i onima koji to žele postati je: Nemojte se bojati slijediti svoje ideje i snove. Put poduzetništva može biti izazovan, ali isto tako i izuzetno nagrađujući. Važno je biti uporan, otvoren za učenje i prilagodbu. Nikada ne zaboravite važnost timskog rada i izgradnje mreže podrške, bilo kroz mentorske odnose, suradnju s obrazovnim institucijama ili povezivanje s drugim poduzetnicima. Svijet je pun mogućnosti za one koji su spremni raditi na realizaciji svojih vizija. Učite iz svakog iskustva, kako iz uspjeha tako i iz neuspjeha, i uvijek težite ka inovacijama i poboljšanju.

U SPLITU BORAVI OKO 300 STRANIH STUDENATA PREKO PROGRAMA MOBILNOSTI I REDOM SU ODUŠEVljeni

Erasmusovci obožavaju Split, ali ga izbjegavaju u ljetnom semestru

Moje društvo je oduševljeno Splitom, naravno kad imaju gdje spavati, mislim da bi bili manje entuzijastični da moraju plaćati smještaj u srcu sezone. Ali uvijek nam bude ovdje lijepo, svi imamo pozitivno mišljenje o Dalmaciji - kaže Alexander von Geyr, koji ovdje ima baku i djeda

Lilian Rousselot, predsjednica Danijela Bilonić, Veronika Majkusova i Alexander von Geyr

Piše **MIA UZINIĆ**

Trenutno je u Splitu oko 300 studenata na raznim oblicima mobilnosti, od erasmusovaca do onih koji su došli na duži period, a Splitska koja odlaze na mobilnosti ipak je nešto manje oko 200. ESN je udruga koja se bavi prihvatom dolaznih studenata, ali i educiranjem lokalaca o vrstama mobilnosti na koje mogu otići.

- U ljetnom semestru bilježi se manji broj dolazaka, valjda se pročulo da je tijekom ljetne sezone puno teže pronaći smještaj. Ovaj zimski semestar nam je čak bio rekordan po broju dolazaka, između 300 i 350 studenata odabralo je upravo Split - otkrila je **Danijela Bilonić** (23), predsjednica splitskog ESN-a.

Predavanja na razini

Često organiziraju događaje za erasmusovce u vidu zabava, kvizova i izleta. Prije dva tjedna su bili pet dana na skijanju na Jahorini. Cilj im je strane studente integrirati u društvo, upoznati ih s lokalcima kako bi imali priliku promatrati život iz splitske perspektive. Također im pomažu pronaći smještaj.

- Oformili smo tim koji se bavi isključivo pronalaskom smještaja, komunikacijom s agencijama, a imamo bazu podataka od stotinjak vlasnika stanova. Mjesec dana prije nego što erasmusovci stignu, na mail dobiju upute kome se trebaju javiti, a ako se ne uspiju sami snaći, imamo tim koji to rješava - objašnjava Danijela, koja je i sama studentica na Filozofskom fakultetu u Splitu.

Popričali smo s nekoliko

studenata koji su došli kod nas na mobilnost, a jedan od takvih je **Lilian Rousselot** (20) iz Lorienta iz Francuske, koji studira menadžment.

- Želio sam boraviti u nekom lijepom gradu koji je obasjan suncem, a prijavio sam Split i Lisabon. Na kraju me moj matični fakultet poslao ovdje i mogu kazati da mi se baš sviđa. Ovdje sam od rujna, a odlučio sam produžiti boravak, pa ću biti sve do lipnja. Mogao bih reći da mi se više sviđa stil života ovdje od onoga u Francuskoj, osjećam se sigurnije, svi ljudi su ljubazni. Hrana je jako ukusna! Probao sam crni rižot, a i na peškariji sam kupio ribu i pripremio je sam. Čini mi se da su cijene svega iste kao u Francuskoj, nešto je jeftinije, a nešto skuplje, pa na kraju dođe na isto. Doduše, kada moram po namirnice u trgovinu uvijek se malo šokiram - kaže Lilian.

Veronika Majkusova (24) dolazi iz Ostrava iz Češke, a studentica je arhitekture. Kaže nam da je Split jedan od najljepših gradova koje je ikada posjetila, a posebno joj je drago što je izbjegla zimu u Ostravu, gdje temperature znaju doći i do minus 19 stupnjeva.

- Fakultet je skoro isti kao i u Češkoj, predavanja su na jednakoj razini. Željela sam studirati pored mora pa se Split činio kao logična opcija jer sam ovdje mogla upisati sve predmete na fakultetu koji su me zanimali. Split mi se sviđa, ali cijene mi se nikako ne sviđaju. Upoznala sam se s lokalcima, a vaš opušteni mentalitet je većinom super, osim kada je u pitanju vožnja red autobusa koji nikada nije točan pa uvijek svugdje kasnim. Također, činjenica što

trgovine ne rade nedjeljom otežava cijelu situaciju. Od svega mi se najviše sviđa krajobraz, šetnje uz more, Marjan i zalasci sunca - govori Veronika, a priznaje da je splitska arhitektura nije toliko impresionirala.

Pozitivno mišljenje

Alexander von Geyr (27) dolazi iz Berlina, ali u Splitu je svako ljeto jer ovdje ima baku, djeda i ostalu rodbinu. Naime, njegova majka je Splitska, a govori hrvatski i to jako dobro, iako nikada nije pohađao tečaj.

- Kao i u ostalim manjim gradovima, i u Splitu je sve jako blizu, pa si za tren oka i u centru i u bilo kojem drugom dijelu grada. Postoji mjesto u gradu gdje svi odlaze, na kojem se sva lako nađeš. Život namoruje potpuno drukčiji, a to mi se posebno sviđa. Agencija "Sunce" u kojoj sam trenutno na praksi ima moto "it's not water it's more", a ja se s time u potpunosti slažem.

Mislim da je Berlin poseban grad u Njemačkoj, također je "grad u kojem se ne radi". Naravno, to nije u potpunosti istina, smatram da su ljudi ovdje fokusirani na posao, ali imaju bolje usklađen privatni i poslovni život, odnosno svjesni su da nije sve samo u poslu - objašnjava Alexander, kojeg su također iznenadile cijene hrane u Splitu koje su više nego u Berlinu, pa on i njegovi prijatelji rijetko kada jedu u restoranima.

- Moje društvo je oduševljeno Splitom, naravno kad imaju gdje spavati, mislim da bi bili manje entuzijastični da moraju plaćati smještaj u srcu sezone. Ali uvijek nam bude ovdje lijepo, svi imamo pozitivno mišljenje o Dalmaciji - kaže.

VRIJEDNA INICIJATIVA STUDENATA BIOMEDICINSKIH
USMJERENJA IZ ZAGREBA I SPLITA

Oplemenimo život osobama oboljelima od DEMENCIJE

Udruga mladih za P4 medicinu PROMISE pokrenula je inicijativu volontiranja u domovima za starije i nemoćne, edukacije njihovih obitelji i podizanja svijesti o demenciji u široj javnosti

Piše: **BRANKO NAD**

Progresivno propadanje kognitivnih i motoričkih sposobnosti, odnosno demencija, sve je učestalija pojava u našem društvu. Zbog neadekvatne edukacije i stigmatizacije te bolesti, oboljeli su često marginalizirani i izopćeni iz društva, što dodatno pogoršava njihovo zdravlje. Stoga je Udruga mladih za P4 medicinu PROMISE pokrenula inicijativu za rješavanje ovog problema u društvu volontiranjem u domu za starije i nemoćne, edukacijom njihovih obitelji i podizanjem svijesti o demenciji u široj javnosti. Projekt "Sjeti me se" realiziraju suradnjom sa Sekcijom za neuroznanost Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Sekcijom za neurobiologiju Udruge studenata biologije BIUS, Udrugom Hipokart i CROMSIC-om Split. Radi se o interdisciplinarnom projektu studenata biomedicinskih usmjerenja i mladih koji trenutno djeluje na području Zagreba i Splita, gdje je kroz razne informativne programe i radionice uočena iznimna potreba za volonterskom pomoći u radu s oboljelima. Ideja je proizašla iz prepoznavanja rastućeg problema demencije u društvu, nedostatka edukacije te stigmatizacije oboljelih, uz manjak aktivnosti i interakcije sa štićenicima oboljelih od demencije u domovima. Realizacija je započela organizacijom edukacija zainteresiranih polaznika, gdje su imali priliku pratiti predavanja sveučilišnih profesora, liječnika, njegovatelja i stručnih suradnika koji su temeljito pripremili volontere za

rad sa štićenicima, objašnjava za Universitas Mirna Rešetar iz Bjelovara, studentica nastavnickog smjera Biologija i kemija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu.

Obogatiti rutinu

Kao voditeljica Studentske sekcije za neurobiologiju u Udruzi studenata biologije BIUS odlučila se, kaže, pridružiti projektu "Sjeti me se" jer se fokusira na ono što smatram zaista bitnim – pomoć posebno osjetljivoj skupini ljudi i edukacija novih generacija koje će učiniti svijet boljim mjestom.

– Ovu inicijativu smatram ključnom jer još uvijek živimo u okolini koja marginalizira oboljele od demencije jer ne razumiju u potpunosti što to jest. Kroz edukacije volontera cilj nam je postaviti temelj za razvoj društva koje ne samo da se informira o temama koje su često zanemarene, već nastoji i unaprijediti i promijeniti loše stavove društva i odnos prema toj stigmatiziranoj skupini oboljelih – govori Rešetar.

Nakon polaganja ispita znanja formirana je entuzijastična skupina voljnih i toplih pojedinaca koji su postavili temelje za stvaranje generacije nesebičnih i empatičnih adolescenata s ciljem stvaranja boljeg sistema za starije i oblikovanja društva s razvijenom svijesti o ovoj nemilosrdnoj bolesti. Tijekom proteklog razdoblja uspješno su provedene brojne edukativne i kreativne aktivnosti u mnogim

Nove edukacije kreću 9. ožujka

Za priključivanje ovom plemenitom projektu i poboljšanje kvalitete života oboljelih od demencije, zainteresirani studenti mogu se prijaviti putem web-stranice projekta Sjeti me se te kroz istoimeni Instagram profil, a za dodatna pitanja možete se kolegama obratiti putem email adrese promiseyouthassociation@gmail.com.

domovima za starije i nemoćne koje su štićenicima izmamile osmijeh na lice i obogatile im rutinsku svakodnevnicu. Na temelju iznimnog interesa i podrške domova, pozitivnih reakcija pacijenata i motivacije volontera, zadovoljen je preduvjet za osnivanje održive sustavne edukacije za srednjoškolce, studente i obitelji članova oboljelih, kao i šire javnosti.

Na prvim edukacijama volontera na Kliničkom bolničkom centru u Zagrebu, Hrvatskom institutu za istraživanje mozga te Medicinskom fakultetu u Splitu sudjelovalo je više od 40 polaznika različitih obrazovnih pozadina, poput medicine, biologije, biotehnologije, rehabilitacije i logopedije. O radu, njezi i interakciji s ovom osjetljivom skupinom, kao i općenito zna-

nju o demencijama, educirali su ih stručni i iskusni predavači.

Čak 10 domova za starije i nemoćne priključilo se ovom inovativnom projektu gdje je dosad održano 70 radionica slikanja i crtanja, modeliranja gline, plesa, ali i jednostavnijih aktivnosti, poput odlazaka u šetnju u obližnji park te čitanje poezije.

Edukacije za srednjoškolce

Volonteri inicijative također prate efekt radionica na kognitivno stanje štićenika Montreal Cognitive Assessment Scoreom (MOCA) te se nadaju objaviti i znanstveni rad o utjecaju kreativnih radionica na demenciju u slučaju vijabilnih rezultata.

Lorena Loje, studentica šeste godine zagrebačkoga Medicinskog fakulteta, u projekt se uključila preko studentske sekcije Hipokart. Kao ljubitelj i umjetnosti i medicine, kaže, svi članovi sekcije mnogo su puta osjetili dobrotvoran učinak kreativnih radionica na sreću i zdravlje.

– Ta ideja nam je glavna vodilja u svim aktivnostima koje provodimo, bilo za kolege, druge studente ili djecu, a posebnu smo priliku dobili i ove godine uključivanjem u projekt "Sjeti me se". Uživam u osmišljavanju radionica, ali najdraže mi je dijeliti to iskustvo s drugima. Kroz ovaj sam divan projekt dobila priliku razgovarati i družiti se sa štićenicima domova koji čemi potencijalno u budućnosti

biti pacijenti, ali sada na jedan puno prisniji i humaniji način. Svakome od nas treba prostora za kreativnost i dobro društvo, idealno je kada se oboje poklopi – ističe Lorena.

Studenti kroz ovaj projekt pripremaju i edukacije za učenike srednjih škole kroz koje će ih pobliže upoznati s rizicima razvoja demencije, mogućnostima liječenja i dijagnostike, ali i – najbitnije – prevencije njezina razvoja. Također planiraju i javnozdravstvenu akciju na glavnom trgu u Zagrebu, gdje će volonteri testirati prolaznike MOCA testom na rane simptome demencije, s nadom podizanja opće svijesti o porastu incidencije ove bolesti.

Personalizirana medicina

Time bi prva zimska generacija studenata završila svoj turnus volontiranja i pomogla pripremiti teren za novu generaciju volontera koja će djelovati kroz ljetni semestar.

Volonterske snage inicijative zasad se okupljaju zahvaljujući suradnji s Volonterskim centrom u Zagrebu, Udrugom studenata edukacijske rehabilitacije EDUREHA, Udrugom studenata logopedije Logomotiva, Klubom studenata psihologije Hexis, Klubom studenata sociologije Diskrepancija te drugim studentskim partnerima.

Važnost podizanja svijesti o razvoju demencije i volonter-

skom radu prepoznali su i Hrvatska udruga za Alzheimerovu bolest i Prijatelji demencije kao najbitniji akteri na području demencija u Hrvatskoj, ali i dragocjeni sponzori. Ostvarenje ovog projekta uljepšalo je život već više od 300 štićenika na području Zagreba i Splita, a trenutno radimo na tome da povećamo utjecaj djelovanja i na druge domove, a onda i gradove.

Udruga mladih za P4 medicinu PROMISE skupina je studenata i mladih u biomedicinskim područjima koji su polagali Erasmus+ program "PROMISE – Personalized Medicine Inquiry-Based Education". Nakon stjecanja znanja o mogućnostima personalizirane, participativne, preventivne i prediktivne (P4) medicine odlučili su nastaviti djelovati u tom duhu nastojeći modernizirati trenutne koncepte u medicinskom pristupu i znanosti. U nešto više od dvije godine djelovanja iskazali su se kroz nekoliko velikih projekata, poput međunarodne i nagrađivane Brain-Gut Axis konferencije, inicijative za oboljele od tumora From Personalized Testing to Targeted Treatment (FT3), Cell Biology and Art Class Omnibus (CACAO), radionice i predavanja o konceptima P4 medicine.

Trenutno, pak, najviše svojih resursa fokusiraju upravo na volonterski projekt "Sjeti me se".

“

Deset domova za starije i nemoćne priključilo se inovativnom projektu, održano je 70 radionica slikanja i crtanja, modeliranja gline, plesa, ali i odlazaka u šetnju, čitanja poezije...

ZBOG ČEGA VOLONTIRAMO?

GRACIA GRABARIĆ:

– Rodom sam iz malog, ali predivnog sela Belice u Međimurju. Trenutno sam studentica šeste godine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu i predsjednica sam Studentske sekcije za neuroznanost. Prvi put sam čula za ovu inicijativu nakon završetka i proslave našeg prethodnog uspješnog projekta, Brain-Gut Axis Conference. Projekt “Sjeti me se” odmah me tada privukao svojom dubinom i važnošću, i znala sam da želim biti dio te priče. Nadam se da će ovaj projekt nastaviti rasti i dodirivati živote što većeg broja ljudi – od samih oboljelih, preko predanih volontera i suradnika, do pojedinaca koji možda nisu izravno pogođeni demencijom, ali koji mogu prepoznati važnost ovakvih inicijativa.

IRMA NINA ORLANDIĆ:

– Dolazim iz Splita i studentica sam treće godine medicine na Medicinskom fakultetu u Splitu. Dosad sam tijekom studiranja nastojala sudjelovati u edukacijama, sebi i drugih, o za društvo bitnim temama te raznim javnozdravstvenim akcijama koje su većinom bile u sklopu udruge CroMSIC. Kada mi je kolega nakon predavanja Udruge “Parkinson i mi” ispričao o projektu “Sjeti me se”, odlučila sam se priključiti. Kako je napredak medicine donio i produljenje života, tako je porastao i broj ljudi koji obolijevaju od bolesti koje se manifestiraju u obliku demencija. Velika je vjerojatnost da to bude neko koga poznamo, pa i mi sami. Zato smatram da su potrebne edukacije i što više akcija kojima bismo mogli poboljšati kvalitetu života onima kojima društvo često ne daje dovoljno pažnje.

IVA ŽULJ:

– Završila sam preddiplomski i diplomski studij Molekularne biologije u Zagrebu. U Udrugu PROMISE uključila sam se još za vrijeme diplomskog studija, a glavna motivacija za to bila mi je mogućnost suradnje s jednakom ambicioznim, mladim ljudima kojima je cilj zajedničkim nastojanjima doprinijeti napretku znanosti i medicine, a time i društva u cjelini. Projekt “Sjeti me se” jedan je od već sada uspješnih projekata u organizaciji ove Udruge čija je svrha pružiti podršku i poboljšati kvalitetu života osobama oboljelim od demencije putem različitih aktivnosti potičući solidarnost i odgovornost prema zajednici. Uz to, cilj je i podignuti svijest o demenciji te informirati širu javnost o neurološkim poremećajima kao rastućem javnozdravstvenom problemu.

JAKOV KRKA:

– Dolazim iz Solina, a trenutno sam student šeste godine medicine na Medicinskom fakultetu u Splitu te potpredsjednik Udruge mladih PROMISE. Volio bih pomoći dementnima da u starosti iskuše nešto više druženja, uključenosti u razne aktivnosti, pažnje koja im je potrebna, a i zadovoljstva iz radionica slikanja, keramike, gline itd. Želim naglasiti da dementni ne pate samo od kontinuiranoga postupnog kognitivnog pada već i od depresije i anksioznosti. Upravo radionice, druženje s volonterima može smanjiti takve stvari među njima. Također, cilj mi je i podučiti javnost o demenciji da se njezini rani simptomi što prije otkriju, a samim time i odmah pristupi programu kojim bi se umanjila progresija kognitivnoga pada. Zbog svega toga priključio sam se prekrasnom projektu “Sjeti me se” s empatičnim suradnicima koji su motivirani k istom cilju.

KAMELIJA HORVATOVIĆ:

– Doktorica sam medicine i nedavno diplomirana magistra molekularne biologije te predsjednica Udruge mladih za P4 medicinu PROMISE. Već godinama se bavim različitim aspektima istraživanja Alzheimerove bolesti te sam u tom području višestruko nagrađivana na međunarodnoj razini. Kroz svoj pristup težim interdisciplinarnosti i personalizaciji u medicini, te sam rješenje pronašla upravo u Erasmus+ projektu PROMISE povodom kojeg smo osnovali istoimenu udrugu. Zajedno s kolegama iz Udruge i suradnjama s drugim studentskim sekcijama pokušavamo modernizirati trenutne pristupe u medicini, zdravstvu te biomedicinskoj znanosti u Hrvatskoj kroz brojne inovativne projekte i događanja. Ideja za projektom “Sjeti me se” niknula je prije dvije godine, kada sam uvidjela da se ogromni trud ulaže u istraživanja o demencijama, doduše uz nedostatak direktnog kontakta s oboljelim koji bi im bio iznimno dragocjen.

LINA MUSIĆ:

– Rodom sam iz Koprivnice, trenutno studentica četvrte godine diplomskog studija biologije i kemije – nastavnički smjer na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu. Kao studentica nastavničkog smjera, smatram da su edukacije od iznimne važnosti. Učenici i javnost su zainteresirani naučiti nešto novo, a cilj nam je zajedničkim snagama rušiti predrasude i stigme o bolestima demencije koje su sveprisutne. Projekt je od početka u meni probudio veliki interes te se nadam da ćemo uspjeti privući što više novih volontera koji će prepoznati njegovu važnost te nastaviti s provođenjem u budućnosti.

LUCIJA RELJA:

– Studentica sam šeste godine Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Dolazim iz Šibenika. Sviđa mi se koncept Udruge PROMISE koji gradi temelje na interdisciplinarnosti i personaliziranoj medicini. A ovo je projekt čija je ideja da zajedničkim snagama usporimo napredovanje demencije kod starijih osoba. U suradnji s brojnim stručnjacima se provode raznolike aktivnosti koje su znanstveno dokazane da doprinose ovom cilju. Jedan je od onih stvari u kojima se otkriva čar same medicine – prilika da nekom istinski uljepšaš život i da se ne osjeća odbačeno ili marginalizirano.

MEĐUNARODNI SPORTSKO-EDUKACIJSKI SUSRET BIOMEDICINSKIH FAKULTETA HRVATSKE

Humanijada - prilika za upoznavanje ljudi, ali i predstavljanje fakulteta

Ove godine čast organizacije Humanijade pripala je Medicinskom fakultetu Osijek, a susret će se održavati u Poreču od 1. do 5. svibnja, gdje se očekuje do dvije tisuće sudionika

Piše: **MARIJETA BABIK**

Nakon dugog i naporog zimskog ispitnog roka studenti svih fakulteta rado dočekuju novi semestar, dulje i toplije dane te sunčano proljeće. No studenti Medicinskog fakulteta u Splitu usitno broje dane do ovogodišnje Humanijade. Za one koji ne znaju, Humanijada je međunarodni sportsko-edukacijski susret biomedicinskih fakulteta Hrvatske, BiH i Slovenije, koji se održava još od 1993. godine, rekao nam je predstavnik Studentskog zbora MEFST-a Vladimir Ercegović.

– Ove godine čast organizacije Humanijade pripala je Medicinskom fakultetu Osijek. Humanijada će se održavati u Poreču od 1. do 5. svibnja, gdje očekujemo do dvije tisuće sudionika. Pod istarskim suncem studenti predstavnički fakulteta će se – kako nam je rekao Vladimir – natjecati u sljedećim sportovima: nogomet, košarka, rukomet, odbojka, tenis, odbojka na pijesku, stolni tenis i šah. Svi sportovi su u muškoj i ženskoj konkurenciji. Osim sportskog dijela, Humanijada pruža i zabavni. Svaku večer organizirana su druženja, kao prilika da se studenti zaslužno opuste i zabave.

– Studentski zbor Medicinskog fakulteta organizira odlazak na ovogodišnju Humanijadu. S obzirom da je Humanijada, kako sam već naveo, prvenstveno sportskog karaktera, prednost imaju studenti koji će sudjelovati u sportskim natjecanjima – dodao je Vladimir. Jedinstvena je to prilika za upoznavanje novih ljudi, kao i predstavljanje svog fakulteta. Za studente MEFST-a Humanijada nije jedina manifestacija ovakvog tipa. U prethodnoj su godini posjetili susjednu Crnu Goru, gdje su u velikom broju sudjelovali na Medicinijadi.

– Prošle godine je 250 studenata Medicinskog fakulteta u Splitu prvi put imalo priliku sudjelovati na Medicini-

jadi u Budvi, događanju gdje smo se šest dana družili i natjecali u raznim sportovima s kolegama iz susjednih država. Medicinijada se održavala od 4. do 9. svibnja. Događanje je identično Humanijadi, a bilo je pod organizacijskom palicom kolega iz Novog Sada – objasnio nam je Ercegović. Za njih je to bilo nezaboravno iskustvo, što je vidljivo i na fotografijama koje su s nama rado podijelili.

Splićani za sebe vole reći da žive u “najsportskijem gradu na svitu”, što su splitski studenti, sudeći po ponosnim riječima predstavnika Zbora, dokazali kolegama.

– Definitivno smo pokazali da Splićani donose najbolju atmosferu s tribina! I kad smo gubili i pobjeđivali, naše pjesme su dominirale terenima i dvoranama, a i podsjetili smo sve skupa koja je svrha ovakvih događaja uopće: uživati u sportu, ojačati naše zajedništvo i timski duh, a na kraju se i odlično zabaviti! Splitski dišpet bio je prisutan, no sve je to normalno i poželjno u

sportskom duhu. Ipak Splićani znaju što je sport. Istaknuli bismo kako smo pokazali i odličan sportski duh, fair play i cjelokupni događaj je prošao bez ijednog incidenta, kako to i priliči studentima – pohvalio je Vladimir i organizatore i sudionike.

Ove godine će se studenti ipak zadržati u Lijepoj našoj i na Jadranskoj obali.

– U 2024. se vraćamo korijenima, za razliku od prošle godine, u studentskoj anketi je pobijedila Humanijada te su naši studenti odabrali svoju novu destinaciju – objasnio nam je Vladimir. Studenti se jako vesele.

– Opet očekujemo veliki broj sudionika iz Splita te znamo da će organizacija biti izazovna. Ovim putem bih zahvalio Medicinskom fakultetu u Splitu i Studentskom zboru Sveučilišta u Splitu na financijskoj potpori za događaj. I za kraj poruka predstavnika Studentskog zbora MEFST-a i studenata: Vidimo se u Poreču u svibnju! Splitski, zar ne?

SINJ JE SJEDIŠTE STUDIJA MEDITERANSKE POLJOPRIVREDE

U Glavicama zaorana prva brazda Sveučilišta u Splitu

Grad Sinj na trajno korištenje daje Sveučilištu u Splitu parcelu poljoprivrednog zemljišta od 13.000 metara četvornih, koja će polaznicima Studija mediteranske poljoprivrede biti jedna od nastavnih baza

PIŠE **FRANKA BABIĆ**

Zaorana je prva brazda Sveučilišta u Splitu na pokušajistu u Donjim Glavicama, u godini kada splitsko sveučilište slavi 50. obljetnicu svog osnutka! Naime, rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić i gradonačelnik Sinja Miro Bulj potpisali su 21. veljače u Alkarskim dvorima u Sinju ugovor kojim Grad Sinj daje u koncesiju zemljište za potrebe studija Mediteranske poljoprivrede, koje će služiti za terensku praksu i proizvodnju hrane. Tom prigodom rektor Ljutić je ustvrdio kako se partnerstvo s gradom Sinjom temelji na dijalogu i suradnji, gdje se dijeli "know-how" i provedene odluke pretvaraju u stvarnost. U proteklih pet godina, fokus je bio na poticanju Mediteranske poljoprivrede, a sutrašnjica nosi viziju digitalne agronomije.

Razumijevanje i podrška

- Ovo partnerstvo je rezultat razumijevanja i podrške od strane Viteškog alkarskog društva i Grada Sinja. Gradonačelnik Sinja podržao je moju inicijativu, čime su korak po korak postizani značajni napretci. Ova suradnja se manifestira i kroz darivanje oranice koja će biti posvećena uzgoju zobi i drugih kultura, a u korist ergele VAD-a. Raspravljali smo i o diplomskom studiju, a mogućnost nastavka obrazovanja na Sveučilištu u Splitu pruža mladima izvanredne perspektive.

Grad Sinj, s područjem koje djeluje poput metropolitanskog područja oko Splita, postaje destinacija jednako atraktivna kao i sam Split - kazao je rektor Ljutić, naglasivši kako se ideja rodila tijekom sastanka Županijske skupštine u Makarskoj, gdje su se otvorile mogućnosti suradnje na poljoprivrednom planu, sa Sinjom kao centralnom točkom. Rektor se

zahvalio Viteškom alkarskom društvu, na čelu s dr. Stipom Jukićem i gradonačelniku Bulju koji dijeli viziju stvaranja novog početka za mlade ovog kraja. Sinj, kao središte, postaje ključna točka u ostvarivanju te vizije.

Gradonačelnik Bulj je rekao kako je Grad Sinj dao značajnu podršku Sveučilištu u Splitu, što je rezultiralo velikim bene-

Gradonačelnik Miro Bulj i rektor Dragan Ljutić potpisali su dodatak ugovoru
VELJKO MARTINOVIĆ / DALMATINSKI PORTAL

fitima za cijelu regiju, uključujući Dalmatinsku zagoru, Dalmaciju i Hrvatsku.

-Ovaj projekt ima dvostruki značaj, kako za poljoprivredu, tako i za ostanak ljudi te demografski oporavak ovog područja. Sinj se transformirao u sveučilišni grad i poljoprivredni centar, pružajući podršku mladim studentima da steknu obrazovanje i vještine na visokom sveučilišnom nivou. Grad je angažirao resurse i osigurao zgradu koja će služiti kao mjesto obrazovanja, a za projektnu dokumentaciju "Inovacijskog centra za digitalnu poljoprivredu" Grad je osigurao sredstva u visini od 1,3 milijuna eura kandidirajući ovaj projekt kao jednu od prioritarnih strateških projekata Grada Sinja za Urbanu aglomeraciju - zaključio je gradonačelnik Bulj istaknuvši kako je poljoprivreda ključna komponenta ovog projekta; ona predstavlja temelj samodostatnosti, pitanje nacionalne sigurnosti te ključnu komponentu za ostanak mladih na ovom području. Grad Sinj prepoznaje važnost očuvanja ruralnih područja i potiče razvoj poljoprivrede kao ključnog elementa održivosti.

Praktična nastava

Svečanosti su nazočili i Denis Bobeta zamjenik gradonačelnika Grada Sinja, prorektori Sveučilišta u Splitu prof. Boris Maleš, prof. Nikola Koceić-Bilan, prof. Igor Jerković, Ivana Pletković, pročelnica Ureda rektora, Jelena Hrga, voditeljica Odjela za financijsko poslovanje i računovodstvo, profesori studija Mediteranske poljoprivrede prof. Mario Bjeliš, voditelj, prof. Frane Strikić, prof. Josip Gugić, prof. Leo Gracin, predstavnici Viteškog alkarskog društva dr. Stipe Jukić, predsjednik, dr. Ivan Nasić, Jerko Ivandić, Frano Vrančić, kao i gvardijan Svetišta Čudotvorne Gospe Sinjske fra Marinko Vukman koji je i blagoslovio zemljište te fra Antonio Mravak, župnik Gospe Sinjske.

Zemljište je uzorano, uslijedit će i sjanje pšenice, a za donaciju sjemena zaslužan je prof. Vlado Guberc, rektor Sveučilišta u Osijeku, odnosno Poljoprivredni institut u Osijeku s kojim studij Mediteranske poljoprivrede već otprije izvrsno suraduje. Uskoro se očekuje i proširenje suradnje jer je u pripremi i združeni studij "Održivi razvoj mediteranskih kultura" između splitskog i osječkog sveučilišta kao i Sveučilišta u Dubrovniku. Predstavljenim mogućnostima praktične nastave posebno su bili oduševljeni studenti, a u tom smislu posjetili su i Ustanovu za istraživanje i širenje znanja u području prehrane i zdravlja CEKOM 3LJ, u triljskoj Poslovnoj zoni Čaporice. Studente je s opremom i svim mogućnostima koje nudi upoznao Ivan Šušnjara, ravnatelj CEKOM 3LJ, a posebno srdačno im je dobrodošlicu zaželio i triljski gradonačelnik Ivan Bugarin.

Izniman potencijal Dalmatinske zagore je upravo poljoprivreda, a gradovi Sinj i Trilj su sa Splitom nerazdvojivo tijelo. Cetinska krajina je idealno područje gdje mladi ljudi mogu steći znanja utemeljena na tehnologijama budućnosti, najsuvremenija oprema i laboratoriji pri CEKOM-u Trilj omogućit će da studenti Mediteranske poljoprivrede imaju praktičnu nastavu na najvišem nivou.

NAGRADE HRVATSKOG AKADEMSKOG SPORTSKOG SAVEZA

Velik uspjeh studenata sportaša Sveučilišta u Zagrebu

UniSport Stars – godišnjom dodjelom nagrada Hrvatskog akademskog sportskog saveza za akademsku godinu 2022./2023. proslavljen je 30. rođendan ovog saveza

Piše **GRGUR LESAR**

Hrvatski akademski sportski savez djeluje kao jedno od pet krovnih sportskih udruženja RH. HASS je pridruženi član Hrvatskog olimpijskog odbora i jedini savez na nacionalnoj razini koji potiče, promiče i skrbi o sportu na visokoškolskim institucijama. Od svojeg osnutka 1994. godine, postao je ključna institucija u promicanju sportske izvrsnosti, *fair play* i tjelesne aktivnosti među studentima diljem Hrvatske. HASS ima bogatu povijest organiziranja i domaćinstava međunarodnih sportskih događaja, među kojima se ističu Europske sveučilišne igre 2016. godine u Zagrebu i Rijeci.

Svečanost su prisustvovali predstavnici akademske zajednice, uzvanici iz političke i sportske javnosti, predsjednik Republike Hrvatske **Zoran Milanović**, izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske te ministrica turizma i sporta **Nikolina Brnjac**, zatim izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora i saborski zastupnik **Ante Bačić**, glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora **Siniša Krajač**, predsjednik Hrvatskog paraolimpijskog odbora **Ratko Kovačić**, predsjednik Europske sveučilišne sportske asocijacije **Adam Roczek**. Sa Sveučilišta u Zagrebu su prisustvovali rektor prof. dr. sc. **Stjepan Lakušić**, prorektori red. prof. art. **Jasenka Ostojić** i prof. dr. sc. **Jurica Pavičić**, rektor Sveučilišta u Splitu i predsjednik Rektorskog zbora prof. dr. sc. **Dragan Ljutić**, zatim članovi izvršnog odbora Svjetske sveučilišne sportske federacije **Marko Žunić** i **Fernando Parente**, te ostali

Nagrade Hrvatskog akademskog sportskog saveza

uvaženi rektori i dekani, kao i brojni hrvatski sportaši.

Na ovogodišnjoj svečanosti dodijeljene su nagrade najboljim pojedincima i kolektivima u prošloj akademskoj godini. Najbolja sportašica je **Martina Krajpl**, rukometašica Sveučilišta u Zagrebu, najbolji sportaš je **Franjo Gucić**, tekvondas Sveučilišta u Zagrebu. Najbolji ženski sportski kolektiv je Karate reprezentacija Sveučilišta u Rijeci, a najbolji muški sportski kolektiv je *Kickboxing* reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu. Izbornik/trener godine je **Josip Kostelić**, Sveučilište u Zagrebu. Nagradu za poseban

doprinos akademskom sportu dobio je **Josip Bilić Pavlinović**, Sveučilište u Splitu. Nastavnica tjelesne i zdravstvene kulture u sustavu visokog obrazovanja, zaslužna za doprinos u razvoju i promicanju akademskog sporta u Republici Hrvatskoj je **Svetlana Božić Fuštar**, Sveučilište u Zagrebu, a nastavnik tjelesne i zdravstvene kulture zaslužan za doprinos u razvoju i promicanju akademskog sporta u Republici Hrvatskoj je **Zoran Vladović**, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Sportašica s invaliditetom zaslužna za doprinos u razvoju akademskog sporta u

Nagrade Hrvatskog akademskog sportskog saveza

Republici Hrvatskoj je **Paula Novina**, Sveučilište u Zagrebu, a sportaš s invaliditetom zaslužan za doprinos u razvoju akademskog sporta u Republici Hrvatskoj je **Luka Baković**, Sveučilište u Splitu. Nagradu za *fair play* dobila je **Andrea Pavlović**, Sveučilište u Zagrebu. Volonterka godine je **Nevena Oreščanin**, a nagradu za životno djelo dobio je **Juraj Gamulin**.

Posebna priznanja i zahvale dodijeljeni su i stalnim partnerima i prijateljima Hrvatskog akademskog sportskog saveza – Ministarstvu turizma i sporta, Saboru Republike Hrvatske, Uredu predsjednika Republike Hrvatske, Europskoj sveučilišnoj sportskoj asocijaciji, te Svjetskoj sveučilišnoj sportskoj federaciji.

Nikolina Brnjac, ministrica turizma i sporta, na jubilarnoj obljetnici je izjavila: “Veliko mi je zadovoljstvo i čast biti dio 30. obljetnice Hrvatskog akademskog sportskog saveza. Prije svega, čestitala bih na svim uspjesima i postignućima te velikoj promociji studentskog sporta pomoću kojeg je HASS kroz ovih 30 godina postao sastavni dio sustava hrvatskog sporta”. Ne krijući zadovoljstvo nakon toga je još nadodala: “Sportašice i sportaši naši su najbolji promotori u svijetu, a tu značajnu ulogu ima upravo akademska zajednica. Ono što me posebno veseli su nagrade poput one najuspješnijeg europskog sveučilišta koja je pripala Sveučilištu u Zagrebu dvije godine zaredom, na čemu im također čestitam. Vlada je u dva mandata učestvovala u razvoju sporta, te ovom prilikom želim da se i dalje nastave stvarati uspješni studenti kroz sustav sporta i obrazovanja.”

STUDENTI ZA UČENIKE

Rekordan interes za besplatne ‘Pripreme za maturu iz fizike’

Fizikalno društvo – Split šestu godinu zaredom provodi projekt “Studenti za učenike – Pripreme za maturu iz fizike”. Pripreme su potpuno besplatne te se održavaju online punih šest tjedana, s ukupno 17 predavanja (tri puta tjedno), pružajući maturantima sveobuhvatan pregled ključnih tema iz fizike. Predavači su studenti diplomskih i preddiplomskih studija s Odjela za fiziku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu. Svako predavanje traje dva školska sata i obuhvaća teoriju i zadatke iz različitih nastavnih cjelina, uključujući kinematiku, dinamiku, termodinamiku, valove i nuklearnu fiziku. Teorijski

uvod pomaže maturantima da savladaju ključne pojmove potrebne za polaganje mature, dok su zadaci oblikovani po uzoru na prošlogodišnje mature. Nastavne cjeline prolaze se dva puta – jednom u jutarnjem terminu, a drugi put u popodnevnom, prilagođavajući se školskom rasporedu svih učenika. Maturanti će imati priliku riješiti ulazni i izlazni test, koji su postavljeni kao ogledni primjeri mature, pružajući im mogućnost samoprocjene na početku i kraju priprema. Ulazni test bit će 17. veljače, a predavanja će se održavati od 19. veljače do 27. ožujka. Najbolji polaznici bit će nagrađeni za svoj trud i angažman tijekom

priprema.

Ove godine organizacijom se bavi student Frane Doljanin, a predavanja drži desetak studenata volontera.

– Smatramo da bi obrazovanje trebalo biti svima dostupno, bez obzira na imovinski status i pozadinu, a činjenica je da brojni učenici plaćaju pripreme za maturu iz fizike. To je pogrešno na više razina – ne samo što je obrazovni sustav već financiran novcem poreznih obveznika i apsurdno je trošiti velike svote na privatne pripreme, nego i takvo stanje unosi dodatnu nejednakost u društvo, gdje oni s dubljim džepom imaju priliku lakše steći dobar rezultat, a time i upis na fakultet. Ove su

pripreme naš doprinos u ostvarivanju vizije pristupa visokokvalitetnom obrazovanju za sve i to je ono što nas volontere motivira u ovom projektu, koji često zna biti naporan – kazao je Doljanin, dodavši kako ove godine bilježe rekordan interes, više od 1050 prijava, što je rast od čak 80 posto u odnosu na prošlu godinu.

– Učenika ima sa svim pozadinama, od strukovnjaka koji gotovo da nisu imali fiziku, ali im treba za upis, do gimnazijalaca koji žele upisati fiziku; za sve imamo tipove zadataka koji će im pomoći u ostvarenju cilja. Generalno, interes za upisom fizike, nažalost, među maturantima nije visok i

neusporedivo je manji nego, recimo, za studijem računarstva ili srodnih studija. Međutim, rekao bih da ima nade i da i dalje ima ljubitelja znanosti, u što smo se uvjerali na ovogodišnjim pripremama za natjecanje

iz fizike, također u organizaciji PMF-a. Općenito, riječ je o studiju koji nudi mnogo poslovnih prilika, ali i rad na najljepšem znanstvenom polju koje je puno mjesti za nova otkrića – dođao je Doljanin.

M. PULJIZ

STUDENTSKI STANDARD SVEUČILIŠTA U SPLITU

Romantična večera za zaljubljene studentske parove u restoranu Kampus

Mjesta na večeri rezervirana su u svega par sati nakon objave na društvenim mrežama, a svoje mjesto osiguralo je 45 najbržih parova

Piše: **MATEJ SUNARA**

Studenti u Splitu imali su priliku uživati u večeri punoj ljubavi, ukusnih zalagaja i romantičnih trenutaka. Sada već tradicionalna valentinovska večera održana je i ove godine u prekrasnom ambijentu Restorana Kampus, a Studentski centar u Splitu se pobrinuo da studentski zaljubljeni parovi uistinu uživaju u svakom trenutku večeri. Mjesta na večeri su rezervirana u svega par sati od objave na društvenim mrežama, a svoje je mjesto osiguralo 45 najbržih parova. Restoran je zaodjenut u romantično ruho s prigušenim svjetlima, mnoštvom crvenih srčolikih balona i raskošnim svijećnjacima. S obzirom na to da je Valentinovo ove godine palo na Čistu srijedu, tj. na dan početka korizme, studentima je poslužen riblji/vegetarijanski meni u tri slijeda. Brige pri odabiru su bile slatke. Za predjelo kanapei s lososom i kozicama ili paštete od tune, povrća i slanutka, za glavno jelo istarski fuži s tartufima, njoki s kozicama ili rižoto od povrća, a za desert popularni kolač Kruška koji se poslužuje samo u ekskluzivnim restoranima ili Ferrero fingers za one koji su skloniji čokoladnim slasticama. Nakon večere parovi su mogli i zaplesati uz glazbu uživo. Cijena večere za studente uz iksicu iznosila je samo 15 eura po paru.

“

S obzirom da je Valentinovo ove godine palo na Čistu srijedu, tj. na dan početka korizme, studentima je poslužen riblji/vegetarijanski meni u tri slijeda. Brige pri odabiru bile su slatke

STUDENSKI STANDARD SVEUČILIŠTA U SPLITU

Prvi maskenbal u povijesti opravdao očekivanja

‘Semafor party pod maskama’ drugačiji je jer svaki posjetitelj na ulazu dobiva narukvicu sukladno trenutnom ljubavnom statusu - zelena narukvica znači slobodan, žuta kompliciran status veze a crvena zauzet

Piše: **MATEJ SUNARA**

Restoran “Kampus” mjesto je najzanimljivijih studentskih događaja u Hrvatskoj. Jedan od takvih je i “Semafor party pod maskama”, koji se održao u utorak, 13. veljače, i to prvi put u povijesti Sveučilišta u Splitu, koje slavi 50 godina postojanja. Studenti su bili kreativni u izboru svojih maski, tako da smo u restoranu zatekli od ovčica, baustelki i bogatih šeika pa sve do uprljane WC školjke, muhe, čudnovatih gmazova i LEGO figurica. Kreativnost maski i ne čudi jer je Studentski zbor Sveučilišta u Splitu odlučio najbolje nagraditi putovanjem za dvije osobe u jedan od gradova

SEA-EU alijanse. Destinacije su atraktivne. Malta, Španjolska, Italija i Portugal samo su neke od mogućih zemalja posjeta. – Prezadovoljni smo odazivom studenta i možemo pohvaliti njihovu kreativnost i njihove maske. Nadamo se da ćemo imati više ovakvih događaja u budućnosti – rekao je Jerko Šarić, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu, koji je, uz Studentski centar u Splitu i Sveučilište u Splitu, organizirao ovu lijepu večer. Za vrhunsku zabavu bili su zaduženi Mokarski tamburaši i DJ. Ono što ovaj maskenbal čini drugačijim njegov je semafori karakter. Svaki je posjetitelj na ulazu dobio boju narukvice sukladno trenutnom ljubavnom statusu. Zele-

na narukvica znači slobodan, žuta kompliciran status veze, a crvena zauzet pa su možda ove večeri slobodni studenti pronašli partnera za današnje Valentinovo. – Nagrada mi je najmanje važna. Došla sam se provela i lijepo zabaviti – rekla nam je Patricija Zelić, studentica KTF-a. Mihaela s Ekonomskog fakulteta ipak je imala druge namjere. – Došla sam se dobro zabaviti i možda pronaći svoju srodnu dušu. Glasanje za najbolju masku održava se na Instagram profilu Studentskog centra Split i traje do 29. veljače, a trenutno su najviše glasova prikupile maske WC školjke i muhe, LEGO figurica i čudnovatih gmazova.

Splitski studenti besplatno mogu vježbati u street workout parku

JAKOV MATIĆ

STUDENTSKI STANDARD

Splitski studenti sad mogu besplatno vježbati i u street workout parku

Slavljenička institucija među pet je najstarijih sastavnica Sveučilišta, a svoj je dan obilježila točno stoljeće nakon što je na tadašnjoj Visokoj veterinarskoj školi održano prvo predavanje iz anatomije, prof. Jaroslava Sakara

Piše: **MATEJ SUNARA**

O koliš studentskog doma "Bruno Bušić" na Spinutu bogatiji je za još jedan rekreativni sadržaj za studente. Osim košarkaškog terena i stolova za stolni tenis, sada u neposrednoj blizini doma postoji i multifunkcionalno otvoreno vježbalište za sve studente. Studentski centar u Splitu kontinuirano ulaže u sportsku infrastrukturu pa tako, osim sportske dvorane, triju

teretana, besplatnih bicikla i ostalih vanjskih sportskih terena, studenti svakodnevno na raspolaganju imaju i ovaj moderan street workout park. Sprave su višenamjenske, a studenti ne kriju svoje oduševljenje novim sadržajem. S obzirom na to da je veljača ove godine neobično topla i sunčana, studenti rado treninge iz zatvorene teretane prebacuju u ovaj street workout park. Čist marjanski zrak, vitamin D i vježbanje s ekipom, može li bolje?

KINEZIOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Nabavljen vrijedan OPTOGAIT sustav

Namjena sustava je biomehanička analiza hoda djece i starijih osoba s poteškoćama, praćenje rehabilitacijskog postupka, preciznije određivanje metoda rehabilitacije, analiza učinaka treninga te praćenje stanja sportaša

Piše: **BRANKO NAĐ**

U laboratoriju za biomehaniku Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji vodi prof. dr. sc. Mario Kasović, održana je prezentacija i praktični prikaz OPTOGAIT dijagnostičke opreme. Oprema je nabavljena kao dio ulaganja fakulteta u kapitalnu opremu za potrebe unaprjeđenja znanstveno-istraživačkog rada. OptoGait je inovativni optoelektronički sustav kompanije Microgate iz Bolzana (Italija, uvoznik Larus sport iz Zagreba) koji se primarno koristi za biomehaničku analizu pokreta te funkcionalnu procjenu zdravih i patoloških obrazaca hoda.

Sustav je prenosiv i, vrlo je važno napomenuti, ne mijenja karakteristike podloge po kojoj se osoba kreće. Opremljen je optičkim senzorima koji rade na frekvenciji od 1000 Hz i imaju točnost od 1 cm, detektirajući relevantne prostorne i vremenske parametre za hod, trčanje te drugih vrsta testova. Senzori za optičku detekciju postavljeni su u trake za odašiljanje i prijem signala, a svaka sadrži 96 LED dioda koje komuniciraju na infracrvenoj (890 nm) frekvenciji s istim brojem LED dioda na suprotnoj traci. Postavljen na podlogu (do dužine 10 m i širine 6 m) ili na traci za trčanje, ne mijenjajući karakteristike podloge, sustav detektira prekide komunikacije između traka uzrokovane kretanjem i registrira prostorno vremenske parametre. Registrirajući ove osnovne podatke, softver izračunava u stvarnom vremenu niz ključnih podataka za analizu pokreta. Objektivno mjerenje takvih podataka, u kombinaciji s integriranom videoanalizom, omogućava vremensko praćenje stanja ispitanika, ot-

Prof. Mario Kasović: Sustav je prenosiv i ne mijenja karakteristike podloge po kojoj se osoba kreće

krivanje problematičnih područja, procjenu neučinkovitosti i brzu detekciju postojanja asimetrije donjih ekstremiteta – objašnjava za Universitas prof. Mario Kasović. Nadalje, moguće je vrlo brzo i jednostavno usporediti podatke mjerenja provedenih u različitim vremenskim intervalima, kako bi se procijenila valjanost i učinkovitost primijenjene metode treninga. OptoGait sustav koristi se sljedećim specifičnim područjima: objektivna procjena prostornih i vremenskih parametara koji služe kao pokazatelji općeg tjelesnog stanja bolesnika ili ispitanika, brzo prepoznavanje nedostataka, posturalnih problema i asimetrija, razvoj i primjena terapijsko-rehabilitacijskih

aplikacija, rehabilitacijskih pristupa i ortopedskih rješenja, prevencija, povremeno provjeravanje rezultata i učinkovitosti metoda liječenja ili sportskog treninga te reproduktor videozapisa. Sustav u biomehaničkom laboratoriju Kineziološkog fakulteta čine optoelektroničke trake dužine 10 metara i mogućnosti širine do 6 metara, dvije videokamere te programski paket za mjerenje i analizu prikupljenih podataka. Osnovna namjena sustava je biomehanička analiza hoda djece i starijih osoba s poteškoćama te praćenje njihova rehabilitacijskog postupka, preciznije određivanje metoda rehabilitacije, analiza učinaka metoda treninga te praćenje stanja sportaša.

SEDAM DESETLJEĆA KINEZIOLOŠKOG FAKULTETA U SPLITU

Od 10 najproduktivnijih znanstvenika društvenih znanosti, 8 ih dolazi S KINEZIOLOGIJE

Osim sportske prakse, Kineziološki fakultet ističe se svojom znanstvenom produktivnošću, po čemu spada u sam vrh Sveučilišta u Splitu, a gledajući samo društvene znanosti, među najuspješnijim je sastavnicama u Hrvatskoj

PIŠE: ŠIME VERŠIĆ

Možda djeluje zbu-
njujuće da u godi-
ni proslave 50 go-
dina Sveučilišta u
Splitu Kineziologija slavi 70
godina, no za to postoji obja-
šnjenje. Naime, iako je Kine-
ziološki fakultet osnovan 4.
srpnja 2008. godine te je time
jedna od najmlađih sastavni-
ca splitskog Sveučilišta, sam
studij kineziologije u Splitu
ima dugačku tradiciju. Insti-
tucijsko visokoškolsko obra-
zovanje nastavnika kineziolo-
gije u Splitu traje od akadem-
ske godine 1953./1954., kad se
Studij fizičke kulture nalazio
u sklopu Više pedagoške ško-
le, odnosno Pedagoške aka-
demije. Od 1978. godine stu-
dij kineziologije provodio se
u sklopu Sveučilišta u Splitu,
Filozofskog fakulteta u Za-
dru – OUR u Splitu, a potom
kao Zavod za kineziologiju Fa-
kulteta prirodoslovno-mate-
matičkih znanosti i odgojnih
područja Sveučilišta u Splitu.
Zalaganje djelatnika Zavo-

da za kineziologiju početkom
2000-ih, a posebno tijekom pri-
lagodbe visokoškolskih insti-
tucija bolonjskom procesu, uz
rastući broj mladih znanstve-
nika te svekoliku podršku
stručne i znanstvene zajedni-
ce, rezultiralo je osnivanjem
studija kineziologije kao sa-

“

*Na fakultetu se
provodi prijediplomski
i diplomski sveučilišni
studij kineziologije
po modelu 3+2,
prijediplomski stručni
studij kineziologije,
specijalistički
diplomski studij
kineziologije i
poslijediplomski
doktorski studij*

mostalne sastavnice Sveučili-
šta u Splitu. Prvi dekan Kine-
ziološkog fakulteta bio je prof.
Nikola Rausavljević, a nakon
njega tu su dužnost obavljali
prof. Boris Maleš, prof. Đurđi-
ca Miletić, prof. Damir Seku-
lić te sadašnji dekan prof. Fra-
ne Žuvela.
Danas Kineziološki fakultet u

svojem sastavu ima 42 nastav-
nika i 18 zaposlenika nena-
stavnog osoblja. Na fakultetu
se provodi nekoliko studijskih
programa, prijediplomski i di-
plomski sveučilišni studij ki-
neziologije po modelu 3+2,
prijediplomski stručni studij
kineziologije, specijalistički
diplomski studij kineziologi-

je i poslijediplomski doktor-
ski studij.
Kroz sve navedene studijske
programe Kineziološki fakul-
tet pruža naobrazbu i stručno
i znanstveno usavršavanje u
svim područjima primijenje-
ne kineziologije: kineziolo-
škoj edukaciji, sportu, kon-
dicijskoj pripremi sportaša,

“

*Institucijsko
visokoškolsko
obrazovanje
nastavnika
kineziologije u
Splitu traje od
akademske godine
1953./1954., kad se
Studij fizičke kulture
nalazio u sklopu Više
pedagoške škole,
odnosno Pedagoške
akademije*

kineziološkoj rekreaciji i ki-
neziterapiji. Brojni alumni
fakulteta danas zauzimaju
značajna mjesta unutar split-
skog i hrvatskog sporta, jedne
od daleko najuspješnijih i me-
đunarodno najprepoznatljivi-
jih područja društvene djelat-
nosti u Hrvatskoj.

Osim sportske prakse, Kine-
ziološki fakultet ističe se svo-
jom znanstvenom produkti-
vnošću, po čemu spada u sam
vrh Sveučilišta u Splitu, a gle-
dajući samo društvene zna-
nosti, među najuspješnijim
je sastavnicama u Hrvatskoj
općenito. Zanimljiva je činje-
nica da je u protekloj godini
na splitskom Sveučilištu od 10
najproduktivnijih znanstve-
nika u području društvenih
znanosti njih čak osam dola-
zi s Kineziološkog fakulteta, a
proteklih godina na fakultet
su “sletjele” i dvije državne
nagrade za znanost. Kinezi-
ološki fakultet također sura-
đuje s brojnim međunarod-
nim institucijama kroz razne
oblike suradnje, poput među-
narodne razmjene studena-
ta, nastavnog i nenastavnog
osoblja, partnerskih suradnji
na projektima te članstvom
u međunarodnim organiza-
cijama.

U sklopu proslave 70 godina
kineziologije, tijekom sljede-
ćih mjeseci planirane su broj-
ne aktivnosti koje će popula-
rizirati kineziologiju te djelo-
vanje Kineziološkog fakulteta
približiti široj javnosti. Sve će
biti u znaku broja sedam, pa
nas tako očekuje sedam po-
zvanih predavanja proslavlje-
nih stručnjaka iz svijeta sporta.
U malo neformalnijem,
pub-izdanju, kroz “Sportski
tinel” imat ćemo prilike ču-
ti iskustva mlade generacije
proslavljenih sportaša i tren-
era. Brojne poznate osobe proći
će i kroz specijalne podcaste
te seriju intervjuja “Pariz 24”,
gdje će alumni Kineziološkog
fakulteta, osvajajući medalja na
Olimpijskim igrama, poslužiti
kao svojevrsna priprema za
ovogodišnje Igre. Studenti će
svoje znanje pokazati na pub-
kvizovima, a sposobnosti i
vještine u brojnim sportsko-
rekreativnim aktivnostima.
Također će naglasak biti na
trećoj misiji i popularizaciji
tjelesne aktivnosti kroz po-
sjete školama, organizacije
izleta, humanitarnih akcija
je izradu videosadržaja s
vježbama za različite popula-
cije. Za kraj proslave 70 godi-
na Kineziologije očekuje nas
sedmo izdanje znanstvene
konferencije “Contemporary
Kinesiology”, koja će se odr-
žati sredinom srpnja. U sva-
kom slučaju, događanja neće
manjkati te nas čekaju bogato
ispunjeni Dani kineziologije.

SPLITSKI AKADEMIK SUGRAĐENE POČASTIO SERIJOM PREDAVANJA NA TEMU 'MOJA BETONSKA BIĆA'

Dinko Kovačić: 'Savjest mi je bila jedino mjerilo'

“

Dobitnik je brojnih nagrada, Kovačić je dijete Mediterana, gradio je od Dubrovnika do Rovinja, njegove zgrade spoj su suvremenog i tradicije, predavao je u Parizu...

stima kapitalističkog društvenog uređenja, projektirao je kuću Stupalo na splitskim Mejama, u podnožju južnih padina Marjana, u susjedstvu Meštrovićeve vile, današnje Galerije Meštrović.

Osim kuće Stupalo, niza le su se velike obiteljske kuće bogatog programa, kuća Skokandić u Uvali Vrbovica kod Korčule iz 2005. godine, kuća Vučević u splitskom Varošu iz 2007., kuća Andabak na Šalati u Zagrebu iz 2011. godine.

Bez ustupaka

Kovačić je istaknuo da “prilikom projektiranja kuće nikad nije bilo ustupaka, prema svakome je bio dobronamjeran, a savjest je bila jedino mjerilo”. Kuća je bila zajednička radost i investitoru i autoru.

“Turizam se sastoji od istinske potrebe za odmorom i parade” započeo je Kovačić temu hotelske izgradnje.

Pravi biser Kovačićeve stvaralaštva je hotel “Bretanide” u Bolu na Braču realiziran u skladu s prvonagrađenim natječajnim projektom iz 1984. godine u dvije faze, 1985./1986. i 2006. godine.

“Maslina je obećala betonu da će rasti ravno.” – moto je hotela u Bolu, istaknuo je Kovačić. Prekrasna priroda, stoljetne masline na parceli nadomak Zlatnog rata trebalo je svakako sačuvati. Hotel je pažljivo položio na teren poštujući zatečene prirodne vrijednosti.

Tlocrtna dispozicija hotela vuče porijeklo iz prostorne organizacije starih dalmatinskih gradova s pjacetom na kojoj je bunar i satom koji “broji samo sretne trenutke”, kaletama, trijemovima, skalinađom kako bi ostvario željeni ugođaj života na otvorenom. Kovačić ističe vrlo važan detalj pokrivanja kosih jednostrešnih krovova bijelim cementnim pločama kao reminiscenciju na “bjeline” kamenih tradicijskih krovova koje su prevladavale u Bolu i ostale mu u sjećanju iz vremena njegovog djetinjstva.

Cijenjeni arhitekt na predavanjima je okupio brojne Splićane, koji su s užitkom slušali izlaganje o njegovom dugogodišnjem djelovanju na polju stambene i hotelske arhitekture

PIŠE: **VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ**
SNIMIO: **TOM DUBRAVEC/CROPIX**

U prepunoj dvorani Palače Milesi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu akademik arhitekt **Dinko Kovačić** održao je 8. veljače 2024. godine prvo predavanje uz razgovor pod nazivom “Moja betonska bića”. Okupio je brojne Splićane na predavanju o svom dugogodišnjem djelovanju na polju stambene i hotelske arhitekture. Dinko Kovačić je, nema sumnje, interesantan predavač. Njegova su vjerna dugogodišnja publika mladi ljudi, učenici i studenti, kolege i prijatelji iz mladosti, koji ne propuštaju Kovačićeve predavanja. Njegov iskren, direktan i neponovljiv pripovjedački stil blizak je mnogima. Nekoliko dana kasnije, 15. veljače 2024., održao je i drugo predavanje iz ciklusa koje će se baviti pojedinostima o javnim zgradama i važnom segmentu njegova profesionalnog djelovanja – bogatom profesorskom iskustvu na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu.

Dijete Mediterana

“On je sve, a nije nepoznat” kazao je akademik povijesničar umjetnosti **Radoslav Tomić** na početku najave predavanja arhitekta Dinka Kovačića i nastavio: “Dobitnik je brojnih nagrada, Kovačić je dijete Mediterana, gradio je od Dubrovnika do Rovinja, njegove zgrade spoj

su suvremenog i tradicije, predavao je u Parizu...” U uvodnoj riječi akademik kipar **Kažimir Hraste** za Dinka Kovačića kaže da “potiče ljude svojim životom i djelima”.

Split se širi na nekadašnje prostore gradske periferije po završetku Drugog svjetskog rata. Šezdesetih godina započinje Kovačićev profesionalni put, a grad tih godina doživljava snažnu izgradnju. Split iz malog grada prerasta u gospodarsko središte Dalmacije; mijenja se u prostornom, društveno-socijalnom i gospodarsko-ekonomskom pogledu. Kovačić se kao sudionik toga procesa osvrnuo na zbivanja koja su ga pratila s naglaskom na duboke kulturno-sociološke razlike grada iz vremena njegova djetinjstva i onoga u kojem je kasnije živio i sudjelovao u njegovoj izgradnji kao jedan od zapaženijih arhitekata.

Otuđenje

Upozorio je na otuđenje među ljudima koje se pojavilo u novim zgradama i gradskim četvrtima. “Star sam, živim na 16. katu, molim vas dođite me posjetiti!” – bio je to tekst pisma ostavljenog u poštanskim sandučićima netom izgrađenog nebodera na Lokvama koji je Kovačić projektirao po završetku fakulteta. “Bilo je to ozbiljno upozorenje”, istaknuo je Kovačić. To je gotovo obilježilo čitav njegov profesionalni put u nastojanju da osmisli prostore koji će pružiti topao dom

Opškrbni centar Dalma

obiteljima i prijateljsko okruženje široj zajednici. Split iz vremena ribara i težaka bio je grad koji je obilježavalo zajedništvo, živjelo se po kaletama i dvorima, kazao je Kovačić. Svojim “betonskim bićima” uvijek je nastojao stvoriti novi skladniji ambijent.

“Čemu služi arhitektura?”, pitanje je koje postavlja Kovačić i daje odgovor: “...da bi ljudima stvorila predispozicije za sretan život, da se u nju pohranjuje povijest i zapisuje što se događa u ljudima”, istaknuo je Kovačić.

Kraj 60.-ih i 70.-te godine prošlog stoljeća obilježila je izgradnja Splita 3. Na jugoslavenskom natječaju za urbanističko rješenje Splita 3 pobijedila je slovenska grupa urbanista. Značajnu ulogu u realizaciji novog dijela grada odigralo je Poduzeće za izgradnju Splita – PIS na čelu s arhitektom **Josipom Vojnovićem** i Urbanistički zavod Dalmacije, smatra Kovačić. Projektanati zgrada odabrani su na gradskom natječaju te su uz Kovačića još nekolicina drugih arhitekata postala dio Projektantske grupe Splita 3. Kovačić ističe da su se projektanti zgrada bavili “najsuptil-

nijim, najnemjerljivijim konstantama kao što su otuđenost i pripadanje.”

“Projektanti Splita 3 bavili su se građenjem odnosa u stanu, susjedstvu i gradu”, prisjeća se Kovačić “jer odnosi jesu ono što nas čini ljudima; vrijedi onoliko koliko te ima u drugim ljudima.”

Na Splitu 3 realizirao je Ulicu braće Borožan za koju je s kolegom Mihajlom Zorićem dobio nekoliko strukovnih nagrada početkom 70.-ih godina. Ulica je bila izložena u Muzeju moderne umjetnosti – MoMa u New Yorku 2018./2019. godine na izložbi posvećenoj arhitekturi Jugoslavije 1948.–1980.

Brojne nagrade

Po završetku Ulice braće Borožan projektirao je obližnju Ulicu Dinka Šimunovića, “slobodnije fasade i slobodnih prostora, konačni izraz koji su ljudi prepoznali”. Za tu ulicu 1976. godine dobio je Nagradu grada Splita. Realizirao je Kovačić i Odesku ulicu na području Mertojaka i Opškrbni centar “Dalma” u Ulici Dinka Šimunovića iz 1977./1978. godine gdje je “na izuzetnoj lokaciji s prirodnom kamenom hortikulturom napravio samo na-

dogradnju”. Za svoje uspješne realizacije, 2007. godine proglašen je počasnim građaninom Gradskog kotara Split 3.

Nakon Splita 3 Kovačić je projektirao više zgrada kolektivnog stanovanja. Kao uspješnu realizaciju izdvojio je uglovnici Dvornikovi dvori na raskrižju Ulice slobode i Zvonimirove ulice u Splitu. Vanjstinu zgrade oblikovao je nizanem uskih otvora, čime je nastojao spriječiti različite intervencije stanara na pročelje zgrade. Ovaj pokušaj pokazao se vrlo uspješnim.

Uspjelom smatra i stambenu zgradu u Rovinju za članove uprave Tvornice duhana Rovinj.

Dinko Kovačić autor je i mnogih obiteljskih kuća. Jedna od prvih je dvojna kuća Milčić-Krstulović u Ražnju iz 1973. godine, kuća Kraljević u Supetru iz 2004. godine te kuća Kovačić u Ražnju koju naziva “kućicom za svoju ženu” iz 1998. godine.

Krajem 1990.-ih godina, u potpuno drugačijim okolno-

CRNU STATISTIKU KOMENTIRA PROFESOR S EKONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Što aktualni demografski trendovi znače za hrvatsko društvo?

Po najnovijim podacima Eurostata i UN-a, Hrvati su najstarija nacija na svijetu, s petinom građana u dobi od 60 do 74 godine, a u Hrvatskoj je lani rođeno najmanje djece otkad postoje statistička mjerenja

PİSE: DR. SC. KREŠIMIR IVANDA, EFZG

Svaka nova objava službenih ili neslužbenih rezultata o broju rođenih ili iseljenih u Hrvatskoj rezultira novim javnim ogorčenjem nad demografskom situacijom u Hrvatskoj. S obzirom na to da se takvi podaci i te teme medijski eksponiraju više puta godišnje, očekivano je da dođe do zasićenja tom temom i jednostavno općeg prihvatanja crne demografske sudbine. Od 2009. do danas brojne nove objave rezultata o godišnjem broju rođenih u Hrvatskoj bile su označene kao “rekordno niske” ili “nezabilježene”. Naravno, sve do neke sljedeće godine koja će biti s još nižim brojem živorođenih. S godinama, lako se naviknuti na to. Uostalom, mnogi nisu percipirali kakve to veze ima konkretno s njihovim vlastitim životom, osim možda razmišljanja o budućnosti vlastite mirovine. Međutim, recentne promjene koje vidimo na tržištu rada, a koje se dotiču svih, toliko su očite i prisutne u brojnim aspektima naših života da demografska problematika jednostavno ne može biti zaboravljena i ignorirana. Bilo da ste zaposlena osoba ili poslodavac, demografska problematika direktno je utjecala na vašu poziciju u posljednjih nekoliko godina. Sve te brojke koje su se godinama navodile kao loše, niske i nepovoljne konačno su postale opipljive u svakodnevnom životu. Sada i oni koji ne prate društvena zbivanja jasno vide posljedice demografskih promjena od kojih je najočitiiji nedostatak radne snage.

Svaki osam godina izgubimo jedan Split

Hrvatska bilježi prirodni pad od 1991. do danas. Totalna stopa fertiliteta, pojednostavljeno - prosječan broj djece koje žena rodi je barem četiri desetljeća ispod razine potrebne za obnavljanje generacija. Iseljavanje koje smo imali od 2013. do danas već je viđeno više puta u posljednjih stotinjak godina. Ipak, ovo zadnje je i najnepovoljnije jer, za razliku od iseljavanja prije stotinjak godina, kada bi se generacije brzo obnovile zbog visokog fertiliteta, danas svako iseljavanje znači puno gori “udarac” na dobru strukturu stanovništva, nedostatak radne snage i ubrzanje ionako nepovoljnih demografskih trendova. Prema prvim podacima Državnog zavoda za statistiku, i ova godina će biti rekordno niska po pitanju broja živorođenih u Hrvatskoj. Doduše, broj umrlih će također biti nešto

niži nego prošlih godina, ali svejedno će zbog razlike rođenih i umrlih Hrvatska biti manja za nešto manje od dvadeset tisuća stanovnika. Ovim tempom svakih osam godina izgubimo stanovništvo veličine grada Splita. Analogija s padom broja upisanih prvšača u osnovne škole je poznata pa ću se poslužiti jednom drugom koja je prisutna u kasnijoj fazi obrazovanja: udio visokoobrazovanih raste u isto vrijeme dok broj upisanih studenata na hrvatskim sveučilištima pada, isključivo kao posljedica demografskih promjena, odnosno sve malobrojnih generacija.

Vjerujem da su, u većoj ili manjoj mjeri, ove stvari poznate, ali one same po sebi nisu toliko važne koliko njihove posljedice i druge društvene promjene koje su s njima povezane. Vratimo se na ono što je većini svakodnevnica – posao i plaće. Aktualni studenti, vjerujem, ne poznaju pojam “stručno osposobljavanje”. Program stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa, kao jedan od pokušaja ublažavanja situacije na tržištu rada koju je karakterizirala visoka nezaposlenost prije desetak godina, bio je zamišljen s idejom da premosti problem visoke nezaposlenosti mladih i nepovoljne gospodarske situacije u Hrvatskoj. Mjesečna plaća prvih godina tog programa bila je 1600 kuna, odnosno oko 212 eura. Korigirano za inflaciju, to bi danas bilo nešto više, ali u svakom slučaju neprihvatljiv iznos za današnju generaciju studenata koja se nalazi u poziciji da, ovisno o profesiji, ima poprilično dobru poziciju u pronalasku posla, barem uspoređujući s generacijama od prije samo 5 ili 10 godina. Gospodarski rast je jasan i definitivno je značajno pomogao takvoj situaciji, ali demografska problematika je svakako nei-

dr. sc. Krešimir Ivanda

zostavan katalizator navedenog. Najmanje 200 tisuća ljudi u najaktivnijoj životnoj dobi, u svojim dvadesetim, tridesetim i četrdesetim godinama života, iselilo se u druge zemlje. Takva nagla promjena na tržištu rada morala je ostaviti jasan trag - i ostavila ga je, u vidu manje nezaposlenosti i nedostatka radne snage u brojnim djelatnostima. Posljedica toga je bolja pregovaračka snaga posloprimca koja je rezultirala višim plaćama. U čitavom nizu negativnih učinaka iseljavanja to je jedan od malobrojnih pozitivnih učinaka iseljavanja, ali u dugom roku on može čak biti i negativan jer značajan rast plaća bez rasta proizvodnosti rada ima negativan učinak na ekonomiju.

U kombinaciji nedostatka radne snage radi iseljavanja i daljnjeg rasta visokog obrazovanja u Hrvatskoj gospodarstvo se u samo nekoliko godina našlo u situaciji nedostatka radne snage u nizu djelatnosti, od kojih prednjače graditeljstvo, turizam, ugostiteljstvo, poljoprivreda i industrija. Potrebe za uvozom radne snage su posljednjih nekoliko godina posebno rasle pa smo tako u 2023. zabilježili 172.499 izdanih dozvola za boravak i rad osobama iz trećih zemalja, odnosno izvan EU-a. Ova brojka kombinacija je dvaju faktora: demografske promjene, odnosno manjka mladog stanovništva, ali i ekonomske - rast standarda i obrazovanje promijenio je preferencije domaćeg stanovništva prema poslu. Nažalost, struktura hrvatskoga gospodarstva je takva da će i u skoroj budućnosti i dalje vladati ogromna potražnja za slabije plaćenim poslovima i poslovima koji ne zahtijevaju visoko obrazovanje, što će dugoročno i dalje značiti potrebu za uvozom radne snage.

Navedeno je samo jedna očita posljedica demografskih promjena, a druge tek

“

Krajnje je vrijeme da odmaknemo demografske teme od socijale i postavimo ih u središte gospodarske i društvene problematike jer tu im je i mjesto. Gospodarski rast preduvjet je bilo kakve priče o pozitivnom demografskom iskoraku

možemo očekivati poput održivosti svih socijalnih sustava koji se temelje na doprinosima i održavanju neke prihvatljive razine naseljenosti na značajnijem teritoriju zemlje. Ovo je tek jedna ilustracija vidljivih učinaka demografskih promjena, neke nove ćemo također iskusiti u srednjem roku, posebno u kontekstu naseljenosti i opstojnosti slabije razvijenih dijelova zemlje. Također, nedostatak radne snage djeluje i manje vidljivo kroz propuštene prilike za investiranje. Brojni investitori odustajat će od ulaganja u Hrvatsku ili neke njezine dijelove upravo zbog nedostatka radne snage.

Ako prihvatimo da je u ovom trenutku stanje zadano, što uopće možemo dalje napraviti u pogledu demografskih trendova? Današnji set politika koje se tiču demografske problematike, prvenstveno pronatalitetne, možemo smatrati solidnim u kontekstu drugih europskih zemalja, međutim, Hrvatska nije usporediva s većinom europskih zemalja. Spadamo u najstarije populacije na svijetu

tu i to ne zbog toga što živimo jako dugo, već zbog toga jer smo ostarjeli odlaskom mladih. Demografske promjene prisutne su u svim razvijenim zemljama, ali Hrvatska se tu posebno ističe jer ima nepovoljnu kombinaciju prirodnog pada i velikih iseljeničkih valova, kakve nisu imale većina drugih zemalja. Također, nužno je i prihvaćanje činjenice da smo generacijama zakasnilo s određenim politikama i da određene propuste više ne možemo nadoknaditi - određeni dijelovi zemlje jednostavno su toliko demografski stari da nemaju bioloških kapaciteta za ikakvu “demografsku revitalizaciju”. Prihvatimo i činjenicu da smo neke stvari mogli napraviti bolje i da neke naše navike i prioritete moramo mijenjati. Situacija na tržištu nekretnina najbolji je primjer navedenog.

Poslovna kultura u korist mladih

Politike poput APN-a i raširenog turističkog najma u stambenim zgradama nepovoljno utječu na demografsku problematiku u kontekstu smanjenja priuštivosti nekretnina mladima. Neki naponi i iskoraci u demografskoj politici koji su napravljeni su hvalevrijedni, ali objektivno ne mogu nadoknaditi gubitak 200 tisuća mladih koji su se iselili. Mi se u posljednjih nekoliko godina krećemo oko brojke od 34 tisuće rođenih. Uz izuzetne napore i kombinaciju nekih faktora na koje i ne možemo utjecati, taj broj bi se potencijalno mogao povećati za određeni postotak. Ne prevelik. Neka zbog ilustracije to bude dodatnih 3000 na godišnjoj razini, iako je to nevjerojatno optimističan broj. Koliko godina nam treba da na taj način nadoknadimo broj ljudi koji je iselio? A broj umrlih će i dalje biti značajno viši od rođenih. Zbog toga smatram da je iseljavanje mladih

ključan problem jer na njega možemo utjecati direktnim i mjerljivim politikama, najčešće ekonomske prirode, dok je kod poticanja fertiliteta učinak često ograničen. Ovdje moramo voditi posebno brigu o regionalnom kontekstu, odnosno slabije razvijenim regijama.

Prihvaćanje činjenica i razumijevanje demografske konotacije ovih promjena još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini, a ova tema svakako će u idućim godinama postati prvorazredna ekonomska i politička tema u Europi. Otvorena rasprava i uključnost svih društvenih dionika nužna je za napredak demografske problematike u kojoj svi imaju svoju odgovornost te mogu djelovati i pozitivno i negativno. Iako se iz sadašnje perspektive radi o poprilično negativno obojenoj tematici bez puno svijetlih točaka, isključivi defetizam i pesimizam neće doprinijeti pozicioniranju demografske problematike kao ključne gospodarske i društvene teme.

Primjećujem da se, s obzirom na razmjere demografskih promjena, poslovna kultura polako mijenja u korist mladih i obitelji. Svaki zaposlenik postaje sve važniji, a zadržavanje onih najboljih posebno je važno. Krajnje je vrijeme da odmaknemo demografske teme od socijale i postavimo ih u središte gospodarske i društvene problematike jer tu joj je i mjesto. Gospodarski rast preduvjet je bilo kakve priče o pozitivnom demografskom iskoraku jer u kontekstu slobode kretanja unutar EU-a talente i ljudski kapital možemo vrlo lako trajno izgubiti. Gospodarska konkurentnost Hrvatske i društveni razvoj temeljen na razvoju institucija trenutno su glavni prioriteti u zadržavanju postojećih mladih u Hrvatskoj i potencijalnog povratka barem dijela iseljenih.

DOC. LUKA JANEŠ, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU FAKULTET FILOZOFIJE I RELIGIJSKIH ZNANOSTI

Filozofija je zdenac nebrojenih mogućnosti za afirmaciju hrvatske povijesti, tradicije i kulture

RAZGOVARAO BRUNO BOGOVIĆ

U vrijeme identitetskih preinaka, kulturoloških mijena, ali i življenja u posvemašnjim i ubrzanim promjenama, valja preispitati vlastiti potencijal – što to Hrvatska u 21. stoljeću nudi kroz svoj znanstveni, kulturni i umjetnički izričaj, a da je trajnije i vrijedno svakome građaninu/gradanki ove zemlje. O tim se problematikama nešto manje progovara kroz javni televizijski servis, ponekad se piše u novinskim medijima, dok je više prostora za to rezervirano na znanstveno-stručnim manifestacijama i konferencijama.

Da bi hrvatski čovjek nešto spoznao (i naučio), a da je vezano uz bremenitu i dugotrajnu prošlost (i to isto cijenio u sadašnjosti), valja prije svega o tome govoriti i razjasniti. Stoga smo o znanim i manje aktualiziranim potencijalima kulture i tradicije, a gledano kroz prizmu filozofije, za suvremeni život razgovarali s filozofom doc. Lukom Janešom.

Što je po vama filozofija?

– Na ovo, nimalo jednostavno, no orijentacijski iznimno bitno pitanje, nastojat ću odgovoriti što slikovitije i jasnije. Po meni, filozofija je ishodišna humanistička, ali i opća znanstvena disciplina, čemu u prilog ide povijesni hod znanosti zapadnog, ponajprije antičkim postulatima i materijalima poploćenog, razvoja. Ona je ponajprije otvoreni lijekoviti zdenac spoznaje i mudrosti, mogućnost integrativnog mišljenja i djelovanja, poziv na profiliranje autentičnosti pri suodnošavanju raznih perspektiva na svim mogućim potrebnim razinama bivanja.

Filozofiju poimam kao mogućnost kritičke sinteze i unaprjeđivanja pojedinca, društva te svih pojedinačnih disciplina – bile one humanističkog, društvenog ili biomedicinskog usmjerenja. Filozofija je prilika za cjelovito zahvaćanje prije svega svijeta i povijesti, a filozofi su, pak, u prilici da dotično manifestiraju i šire u prostor vlastitog društvenog bivanja i djelovanja. Promatram je i koristim terapijski u kontekstu pozicioniranja/smještanja/lociranja, objašnjavanja i nadilaženja određenog problema konstruktivnim određivanjem i stvaranjem panela smjerokaza i konstruktivnih pragmatičnih rješenja – polazeći iz n-uglova motrišta i disciplina.

Filozofiranje je prije svega kreativni proces, integrativnost kognicije, emocije, biheviorizma i duhovnosti na putu ja-

BRANKO NAD

snog određivanja i odlučnog unaprjeđivanja postojećih odnosa i obrazaca.

Kako biste je približili laiku koji je tek rubno i najčešće u pogrešnom smislu (na) čuo o njoj?

– Kada spominjete pogrešne interpretacije i zahvaćanja značaja filozofije, pretpostavljam da ponajprije mislite na opće uvriježene predrasude, odnosno mitove da je *filozofiranje* sinonimno s terminološkim okolišanjem, nabacivanjem nerazumljivih latinističkih i grecističkih konstrukata, kako bi se na pojmovno sofisticiran, najzad prepreden način sugovornika demagoški unizilo. Uz naglasak na odmicanje od suštine dijaloškog i dijalektičkog problema u pitanju, kao skrivenog cilja te perfidne terminološke igrarije. No, kao što sam već naznačio, na filozofima je da retorički doseg filozofije koriste na čestit i svrsishodan način, ili da je krivotvore po spomenutoj modelu terminološko-semantičkih labirinata. I doista, poneki kolege ponekad si dopuštaju ulazanje u takav vid *logoreje*, no to ni pošto ne znači da je ono temeljno obilježje filozofije i filozofiranja.

Na nama kao filozofima jest da na takve nusprodukte filozofijskog korištenja i usmjerenja kritički ukazujemo te pritom nastojimo ponuditi potencijalno adekvatniji, ispravniji način njezine primjene i dosega.

Koja bi bila uloga filozofa u današnje vrijeme? Jesu li oni nužno “bolji” kao znanstvenici, metodici ili, ako se ugledamo na vanjske trendove – terapeuti?

– Upravo je posebnost, a mogli bismo reći i prednost filozofije, propedeutički naznačena u odgovoru na prethodno pitanje, što se vlastitim autentičnim odabirom filozofske aplikacije i usmjerenja osoba odlučuje za vrstu sjaja i dimenziju rasta filozofske rezonancije koja kroz njezine progovara. Neki kolege i kolegice vještije se snalaze kao “egzaktni znanstvenici”, odnosno privrženiji su empirijskom egzaktno-metodološkom instrumentariju od drugih, neki se intenzivnije oslanjaju na poetsko, lirsko, odnosno beletrističko općenje i op-hođenje. Neki se kroz svoj istraživački rad bave političkim i društvenim, neki etičkim, neki logičkim, neki ontologijskim, neki fenomenologijskim, neki estetičkim, neki religiozijskim sferama, no svima nam je zajednička težnja ka kauzalnom modalitetu metodičke metrike.

Prohodnije iskazano – filozofi, bez obzira na način izričaja, metodologiju i predmete izučavanja, prirodno teže harmoniji, kauzalitetu, slijedu, cjelovitosti, smislu i redu. Smatram da su filozofi prirodni preinačivači kaosa u kozmos, te slijedeći postavljenu argumentacijsku nit zaključujem da je unutar filozo-

fije, kao humanističke discipline, potrebno uvažavati značaj i postojanje ostalih poddisciplina, bez obzira na to kojem području osobno težili. Osobno sam privržen modelu filozofske prakse koji uključuje jasno praktično djelovanje, odnosno društveni iskorak, u vidu provođenja filozofskog savjetovanja, te organizacija događanja, radionica i filozofskih *caffea* namijenjenih i općem, filozofski neobrazovanom pučanstvu.

Valorizira li hrvatsko društvo filozofsku struku i u kojoj mjeri?

– Uzmemo li u obzir činjenicu da filozofski odsjeci/odjeli postoje na sedam osam hrvatskih fakulteta (uz Institut za filozofiju kao nominalnu istraživačku jezgru te pregršt filozofskih kolegija na ostalim “nefilozofskim” odsjecima) te je postavimo u kontekst Hrvatske kao države s nevelikim brojem stanovnika i studenata – zaklju-

čujemo da su institucionalni temelji akademskog rasadišta filozofije itekako duboki i postojani.

Ipak, pogledamo li s druge strane marginalnu zastupljenost hrvatskih filozofa i filozofkinja (te onih koje se tako osjećaju) u javnom društvenom prostoru, primjerice relevantnim društvenim vijećima, akademijama, političkim strankama ili rukovodećim političkim i društvenim tijelima, vidimo da se radi o svojevrsnom disbalansu. Zašto je tometa-ko? Hrvatski filozofi i filozofkinje odgovorni su za stvaranje renomea i pozicioniranja društvenog značaja svoje discipline. Uvažimo li ranije naznačenu hipotezu o filozofiji kao blagotvornom zden- cu prilike i prigoda napretka u dijalogu sa svim dostupnim područjima jezgri znanja i djelovanja, tada nikakve društvene predrasude i “vanjske prisile” ne mogu biti opravdanje niti izgovor za nedovoljno naglašen status filozofije kao discipline, te filozofa kao onih koju integrativnu svjetlost filozofije nepravilno projiciraju (ili ne projiciraju) u društveni prostor.

Greške su odraz pogrešnog djelovanja, ali također i edukativna mogućnost orijentacijskog neponavljanja istih. Smatram da je u filozofskom poslu najveća greška, ili grijeh, ne pokušavati, ne vjerovati, ne boriti se, pritom stojeći, stagnirajući u mjestu sržbe i produciranja animoziteta. Te stoga smatram da

bi se naši filozofi i filozofkinje trebali truditi biti vidljiviji, povezivati se, popularizirati filozofiju kao priliku, ne kao usud.

Filozofija je prisutna na mnogim kolegijima, time i visokim učilištima u Hrvatskoj, no kako bi je danas trebalo “brendirati” pred novim generacijama studenata? Spominjem to jer je sveprisutan trend STEM-izacije u znanosti.

– Bez obzira na evidentan nerazmjer, prije svega očitovan nedostatnim financiranjem filozofskih (i načelno humanističkih) inicijativa i projekata u odnosu na, primjerice, one iz tehničkih i biomedicinskih domena (pogledajmo samo iznose “financijskih injekcija” namijenjene Znanstvenim centrima izvrsnosti, ili primjerice broj humanistički usmjerenih projekata Zaklade za znanost), smatram da filozofija nikada neće biti “istriebljena” iz domene znanosti, društva i kulture. Iz filozofije potječe znanstvenost i pojedinačne znanstvene discipline kakve ih danas poznajemo, te optimistično vjerujem da će se to evolucijsko kretanje i odnos filozofije u odnosu na ostale discipline manifestirati interdisciplinarnim plodovima iznjedrenima praktičnim suglasjem na brojnim poljima pojavnosti.

Zapravo, smatram da ne postoji znanstvenik koji nije barem dijelom prožet filozofijom (priznao si to on/ona ili ne), dolazio on iz društvenog, humanistič-

“

Filozofija itekako prodi- re u povijesnu nit hrvatskoga, baš kao i svij- u ostalih naroda. Ne samo da prodi- re, nego i predstavlja kulturološki odjek

kog ili pak STEM područja. Rezimirano – filozofiju ne promatram kao prijetnju STEM-u, niti STEM kao prijetnju filozofiji – naime, primjećujem silan uzajamno nadopunjavajući dijalektički potencijal koji se očituje na zaista n-segmenata djelovanja i življenja. Također smatram da je bitno da se u susretu s ostalim disciplinama filozofijom ne podilazi te na taj način degradira njezin integrativni doseg, nego da se kritičkim aparatom naglašava te pospješuje vrijednost i doseg ostalih disciplina, a na taj način povratno i – filozofije.

Vezano uz postavljeno pitanje, usput navodim znakoviti recentni primjer iz osobnog životnog prostora – moja kći petoškolka nedavno me je priupitala bih li sudjelovao u nastavnoj priči koju od ove godine njezin razred provodi u kontekstu nastavne prakse – programu prezentiranja zanimljivih roditeljskih poslova učenika. Na prvu sam se u sebi nasmijao uzevši u obzir činjenicu da bivati sveučilišni profesor filozofije i ne kotira kao kakvo atraktivno društveno zanimanje. No vrlo brzo sam se logoso sabrao rekavši si – ta ako nisi u stanju vlastitoj kćeri i njezinim prijateljima – učenicima petog razreda, prezentirati filozofiju kao vid zanimljivog i atraktivnog posla, tada je nisi u stanju adekvatno popularizirati kao atraktivnu i potrebnu niti starijim uzrastima u općem društvenom horizontu.

Filozofija prodiere u povijesnu nit hrvatskog naroda, stoga valja postaviti smjernice za profiliranje hrvatske filozofske baštine. Dio je to iz vašeg izlaganja na simpoziju 31. Dani Frane Petrića – pojašnite nam tu misao.

– Filozofija itekako prodiere u povijesnu nit hrvatskoga, baš kao i svih ostalih naroda. Ne samo da prodiere, nego i jasno predstavlja kulturološki odjek određenog naroda kroz široki horizont njegova povijesnog razvoja. Na netom održanom spomenutom skupu, kroz izlaganje znakovitog naslova “Zašto hrvatska filozofija (još uvijek) nije percipirana kao perjanica hrvatske kulturne baštine?” nastojao sam slikovito predočiti dotičnu misao.

Prije svega ukazujući na nedovoljnu populariziranost, dakle opću dostupnost podataka i svijesti vezano uz značaj hrvatskih filozofa u europskim i svjetskim okvirima vlastitih životnih epoha – među ostalima tu spomenimo Hermana Dalmatina, Jurja Dragišića, Franu Petrića, Matiju Vlačića Ilirika i Rudera Boškovića.

Također i značajne mislioe za koje gotovo nitko izuzev uskih istraživačkih krugova jamačno nikada nije čuo, primjerice Ivana Stojkovića, Ivana Vitova Gučetića, Andriju Dorotića, Rajmunda Kuparea, Josipa Weissgerbera...

Situacija je sukladna i u suvremeno doba, koje ipak optimistično primjećujem kao, povijesno promatrano, itekako adekvatno, štoviše idealno doba – doba plodnih mogućnosti

za njihovu povijesnu integraciju i sabiranje u okvir jasno naznačenog povijesnog razvoja hrvatskog naroda i kulture, bez obzira na vremensku, prostornu i tematsku udaljenost mnogih dotičnih aktera, te unatoč činjenici da su mnogi među njima bili primorani većinu vlastitih života provesti onkraj hrvatskog duhovnog i geopolitičkog područja. Istovremeno osjećam filozofsku istraživačku dužnost da se navedeni razvojni put dovede u cjeloviti sklad pun boje i životnosti koji će hrvatske filozofe povijesno postaviti u kauzalni hod razvoja hrvatskog duha *per se*, te koji će nas poticati da je u sadašnjosti i budućnosti dodatno oplemenjujemo i širim.

Primjećujem i visoki vizualni i fabularni, najzad dramski potencijal prikaza hrvatskih filozofa kroz povijest. Koji se kroz raznorodne interakcijske istraživačke studentske projekte, te razne izražajne forme i medije u rasponu od igranog, dokumentarnog i animiranog filma, pa do izrade stripova, slikovnica i videoigara te ostalih vizualnih formi može adekvatno približiti ponajprije djeci i mladima.

Sve više i intenzivnije primjećujem orijentacijski, svjetionički potencijal naših filozofskih umnika, vrijedan za implementaciju u djelokrug aktualne i teorijske primjene.

Natim metodičkim osnovama, u suradnji više nastavnika, istraživača i studenata s raznih hrvatskih fakulteta osmišljava se i **po**diže projekt “**Inkubator hrvatske filozofije**”, čije rezultate kanimo predstaviti u okviru dogodišnjih, **32. Dana Frane Petrića**. Također, tu jasno primjećujem potencijal da se po pitanju popularizacije hrvatske filozofske baštine dugoročno projektno objedine mnoge značajne kulturne znanstvene, filozofske i kulturne institucije Republike Hrvatske. Primjerice Matica hrvatska, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Hrvatsko filozofsko društvo, Institut za filozofiju i dr.

U kontekstu doprinosa hrvatskih filozofa bogatom mozaiku hrvatske kulture i povijesti, također vrijedi spomenuti prilog stvaranju, sistematiziranju, korištenju i baštinjenju hrvatskog jezika kao temelja hrvatskoga duha i kulture.

Sukladno tome valja dokazati da hrvatska filozofija može biti perjanica hrvatske filozofske baštine i da tkivo onog rudimentarnog hrvatskog nije vulgarizam, šovinizam ili primitivnost, što određeni pojedinci i grupacije hrvatskom duhu maliciozno dodjeljuju kao bazične epite i obilježja, nego upravo suprotno.

Ona je enciklopedijski primjer nesalomljivosti duha, duhovnog kulturnog razvoja mnogim povijesnim nedaćama usprkos, ideje integracije lokalnih različitosti pod vidom hrvatstva, neustrašive težnje za očuvanjem opstojnosti vlastitog naroda te, dakako, i njegove kulture.

Dr. Matteo Mennini, prof. Ana Plavša, Fr. Roberto Moraglia, prof. Regina D'Alterio, izv. prof. Antonela Marić i dekanica Ina Reić Ercegovac

FILOZOFSKI FAKULTET U SPLITU

Međunarodne nastavne baze otvaraju prilike za studente

Jedan od glavnih ciljeva je omogućiti međunarodno iskustvo, stjecanje boljeg uvida u europsku dimenziju učenja i poučavanja, pružiti potporu učenicima međunarodnih instituta u svladavanju gradiva, te razviti komunikacijske kompetencije na stranom jeziku

PIŠE **IVANA JADRIĆ**

Filozofski fakultet u Splitu započeo je s konceptom međunarodnih nastavnih baza, kroz koje studenti imaju mogućnost provesti dio studija u Italiji ili Njemačkoj kroz stručnu praksu na uglednim institucijama. Voditeljica međunarodnih nastavnih baza izv. prof. Antonela Marić navodi kako je jedan od glavnih ciljeva ove suradnje studentima Filozofskog fakulteta omogućiti međunarodno iskustvo, stjecanje boljeg uvida u europsku dimenziju učenja i poučavanja kroz sudjelovanje u nastavi stranih jezika i drugim oblicima poučavanja, pružiti potporu učenicima međunarodnih instituta u svladavanju gradiva, te razviti komunikacijske kompetencije na stranom jeziku i vještine snalaženja u međunarodnom okruženju. Dodana vrijednost ovome projektu je stalna interakcija nastavne baze i Filozofskog fakulteta, uz stručno vodstvo i mentoriranje studenata tijekom boravka na praksi. Drugim riječima, napredak studenata ocjenjuje se tijekom cijelog boravka, a više nego pozitivna povratna informacija iz svih nastavnih baza i odlična ocjena kompetencija studenata je dokaz visoke profesionalnosti i angažmana nastavnika Filozofskog fakulteta u podučavanju na matičnim odsjecima.

Zadovoljni stažisti

Implikacije ovoga projekta, s četiri sklopljene međunarodne nastavne suradnje, već su vrlo vidljive. Stažisti koji su imali priliku boraviti na nekoj od međunarodnih nastavnih baza puni su riječi hvale za ovu inicijativu, jer joj je cilj pomoći studentima u usavršavanju nastavničkih kompetencija, odnosno primijeniti teorijsko znanje u praksi. Jedna od

Studentice Martina Naletilić i Antea Kuduz kazale su kako ih je iskustvo boravka u međunarodnoj nastavnoj bazi razvilo u privatnom i u profesionalnom smislu.

– Nakon godina učenja različitih teorija i metoda o poučavanju engleskog jezika, odlučile smo svoja znanja primijeniti u praksi, tako da nam se svidjela ideja prakse u nastavnoj bazi u Rimu. Suradnjom Filozofskog fakulteta u Splitu i škole Istituto San Leone Magno ostvarila se naša želja da istražimo nešto drukčiji način usavršavanja. Tijekom prakse imale smo priliku upoznati različite načine provođenja nastave, od osnovnoškolskog do srednjoškolskog obrazovanja. Sudjelovale smo u brojnim nastavnim aktivnostima, priredbama i pripremama za Cambridge ispite, uz stalno mentoriranje. Imale smo priliku surađivati s iskusi nastavnici i profesorima, od kojih smo puno toga naučili. Osim rada u školi, imale smo priliku istražiti Rim te mnoge gradove u njegovoj okolini. Zahvaljujući ovoj praksi stekli smo vrijedno iskustvo koje će nam pomoći u daljnjem razvoju karijere – kazale su.

Paola Miletić stažirala je u Rimu, a nakon povratka sa stručne prakse zaposlila u Školi stranih jezika

Ema Macut oduševljena je usavršavanjem pedagoških vještina u međunarodnom okruženju

studentica koja je iskoristila mogućnost stažiranja u Rimu je Paola Miletić. Upravo zahvaljujući tom iskustvu, onase, nakon povratka sa stručne prakse, zaposlila u Školi stranih jezika Jantar, gdje i danas radi.

O pozitivnom iskustvu boravka na međunarodnoj nastavnoj bazi Filozofskog fakulteta u Rimu govori i Ema Macut.

– Za stručnu praksu u Institutu San Leone Magno imam samo riječi hvale. Praksa pod vodstvom mentorice Ane Plavše, čija su stručnost i podrška bili nezamjenjivi, uvelike je pomogla u usavršavanju mojih pedagoških vještina u međunarodnom okruženju. Interakcija s entuzijastičnim učenicima i istraživanje bogate povijesti Rima učinili su ovo iskustvo ne samo stručno nagrađujućim, već i osobno ispunjavajućim. Iako sam podučavala engleski jezik, upoznavanje talijanske kulture je, osim obnovljene strasti prema poučavanju, poslužilo i kao snažna motivacija za usavršavanje talijanskog jezika – kazala je, a u 2024. je nastavila suradnju sa školom Istituto San Leone Magno i trenutno organizira online tečajeve engleskog jezika za odrasle u sklopu jezičnog centra SLM. Primarno se bavi pripremama polaznika za FCE i CAE Cambridge certificate o poznavanju engleskog jezika.

Karijerni prvi koraci

Studenti se financiraju kroz Erasmus+ program i stipendije koje daju pojedine baze, odnosno preko World of Work Experience Erasmus+ stipendije za stručnu praksu u međunarodnoj nastavnoj bazi. Za sve koji žele doznati nešto više o međunarodnim nastavnim bazama, važno je naglasiti da će predstavljanje međunarodnih nastavnih baza biti organizirano na Filozofskom fakultetu na Danima karijera, koji se organiziraju 19. i 20. ožujka 2024. godine. Cilj ovogodišnjih Dana karijera, pod nazivom “Karijerni prvi koraci: uvod u svijet rada kroz stručnu praksu”, jest uspostavljanje prvih kontakata studenata s potencijalnim poslodavcima i demonstracija mogućih prilika za osobni karijerni razvoj kroz stručnu praksu. Osim predstavljanja domaćih i međunarodnih nastavnih baza, u sklopu događanja bit će organizirane i fokus grupe s poslodavcima, okrugli stol te ciklus edukacija na koje su pozvani svi studenti Sveučilišta u Splitu. Više o Danima karijera možete pročitati na stranici Filozofskog fakulteta ili na društvenim mrežama.

Marcus Knaup

DR. MARCUS KNAUP, DOCENT FILOZOFIJE, HUMBOLDTOV STIPENDIST, O DVIJE GODINE ŽIVOTA I RADA U ZAGREBU

Najteže mi je palo učenje padeža u hrvatskome jeziku

RAZGOVARAO DR. SAŠA ZAVRTNIK
SNIMIO BRANKO NAD

Odlazak Hrvata na privremeni rad u Njemačku tijekom proteklih pola stoljeća postao je gotovo naš način života. Posljednjih godina sve više mladih odlazi u Irsku, Englesku, Austriju, međutim gastarbajterizam u Njemačku i dalje je pojam za "odlazak trbuhom za kruhom".

Stoga je vrlo rijetko, neobično, ali i dragocjeno kada jedan Nijemac odluči doći živjeti i raditi u Hrvatsku. A upravo je to napravio dr. Marcus Knaup, privatni docent (Privatdozent) iz filozofije na FernUniversität u Hagen i stipendist Zaklade Alexander von Humboldt.

Knaup već gotovo dvije godine živi u Zagrebu i radi u Znanstvenom centru izvrsnosti za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu. Studirao je filozofiju (magistrirao) i katoličku teologiju (diplomirao) u Freiburgu i Paderbornu, a oba studija završio je 2005. godine. U ljetnom semestru 2011. doktorirao je filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Albert-Ludwigs u Freiburgu. Između 2013. i 2022. bio je član znanstvenog osoblja Katedre za praktičnu filozofiju (etika, pravo, ekonomija, voditelj: prof. Thomas Sören Hoffmann) na FernUniversität

Nažalost, moje vrijeme ovdje u Hrvatskoj završava u proljeće. To je velika šteta, ali drago mi je što ću moći nastaviti svoj istraživački rad na Sveučilištu u Freiburgu. Nedavno sam se pridružio Hrvatskom filozofskom društvu. I nastaviti ću učiti hrvatski u Njemačkoj - ali tada samo na online tečaju

u Hagenu.

U srpnju 2022. habilitirao je iz predmeta filozofija na Fakultetu za kulturalne studije i društvene znanosti FernUniversität Hagen. Fokus istraživanja su mu etika, bioetika, filozofija prirode, filozofija tehnologije, filozofska antropologija.

Sreli smo se s dr. Knaupom na zagrebačkom Zrinjevcu, jednom od njemu najdražih kutaka hrvatske metropole.

Recite nam, za početak, kako je filozof iz Njemačke završio u Hrvatskoj i na Sveučilištu u Zagrebu? Što je tome prethodilo i što vas je navelo i možda motiviralo na put u Lijepu našu? Zašto baš Hrvatska?

-Bavim se bioetikom, točnije integrativnom bioetikom koja ovdje u Hrvatskoj uživa veliki ugled. U lipnju 2022. dobio sam Feodor-Lynen istraživačku stipendiju za iskusne znanstvenike od Zaklade Alexander von Humboldt, koju sam počeo koristiti u rujnu 2022. Od tada živim u Zagrebu i radim na Sveučilištu u Zagrebu, u Centru izvrsnosti za integrativnu bioetiku. Zahvaljujući velikodušnoj potpori Zaklade Humboldt, uspio sam provesti

svoj istraživački projekt o integrativnoj bioetici u Zagrebu.

Život u raznolikosti

Pojasnite nam vaše područje rada i interesa i objasnite nam što vidite kao njegov poseban značaj i doprinos.

- Moj Humboldtov istraživački projekt odnosi se na sustavno pojašnjenje onoga što je integrativna bioetika u svojoj srži: u kojem smislu je ona "integrativna". Što znači pluri-perspektivnost i kako se može opravdati? Kako se znanstvene i socio-kulturne perspektive mogu u konačnici dosljedno uskladiti? I, kakav je njihov odnos s drugim bioetičkim modelima i pokušajima odgovora? U svom istraživačkom projektu također raspravljam o klasičnim pitanjima medicinske etike, etici životinja i problemima etike okoliša.

Često sudjelujete na međunarodnom simpoziju Lošinski dani bioetike - Integrativna bioetika i nova epoha. Što vas veže za područje bioetike, odnosno kako ste došli u kontakt s bioetikom i gdje se vaš rad uklapa u bioetički kontekst?

-Na Sveučilištu u Zagrebu i drugim hrvatskim sveučilišti-

ma već nekoliko godina postoji visokorazvijena mreža istraživačkih i obrazovnih projekata o integrativnoj bioetici. U Zagrebu sam našao izvrsne uvjete za svoj rad. Imao sam sreću da sam imao dva domaćina ko-

ji su uvijek bili tu da mi pomognu i savjetuju me. Prof. Ante Cović, bivši ministar znanosti RH i ravnatelj Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu, podržao je moj

istraživački projekt kao domaćin i član međunarodne Humboldtove mreže s velikim zanimanjem i nastaviti će to činiti i u budućnosti. Posebno sam zahvalan prof. Hrvoju Juriću koji mi je pružio izuzetnu po-

Saša Zavrtnik i Marcus Knaup na zagrebačkom Jelačić placu

Predavanje dr. Knaupa na Lošinjskim danima bioetike

“
U jednom zagrebačkom antikvarijatu pronašao sam njemačke prijevode knjiga Miroslava Krleže, Ranka Marinkovića i Slobodana Novaka, od kojih niti jednu nisam poznao prije zagrebačkog boravka. A tu sam za sebe otkrio i Ivu Andrića

dršku u znanstvenim i svakodnevnim praktičnim pitanjima u Hrvatskoj.

Smatrate li integrativnu bioetiku važnom i zašto? Što je po vašem mišljenju njezina jakost i posebnost?

- Integrativna bioetika ima veze s činjenicom da stvari koje se uzimaju zdravo za gotovo postaju krhke i da postoje različiti odgovori o tome što treba ili ne treba činiti pred raznim biotehnološkim izazovima. Integrativna bioetika u svoja razmatranja uključuje različite oblike znanja i odvaguje vriednosti zadataka i alternativne pravce djelovanja. Cilj integrativne bioetike je uzeti u obzir život u raznolikosti njegovih manifestacija.

Autor ste dvije objavljene knjige. Ukratko nam predstavite zadatku i tematiku vaših djela.

- Moj doktorski rad bavio se važnom i aktualnom temom: problemom odnosa duše i tijela.

la. Polazeći od spajanja aristotelovskog hilemorfizma i fenomenologije tijela, pokušao sam dati odgovore na aktualne izazove istraživanja mozga. Disertaciju je 2012. godine objavila nakladnička kuća Karl Alber pod naslovom Leib und Seele oder mind and brain? Zu einem Paradigmenwechsel im Menschenbild der Moderne. 2017. godine objavljen je engleski prijevod u izdanju izdavačke kuće Springer VS pod nazivom A Unity Of Body And Soul Or Mind-Brain-Being? Towards A Paradigm Shift In Modern Concepts Of Personhood.

U srpnju 2022. uspješno sam završio habilitaciju iz predmeta Filozofija na Fakultetu za kulturalne studije i društvene znanosti FernUniversität Hagen. Habilitacijski rad nosi naslov Gewachsenes und Gemachtes. Philosophische Grundlegungen und bioethische Perspektiven. Temom međusobnog odnosa prirode i tehnologije zahvaćeno je temeljno pitanje filozofske refleksije koje postaje posebno aktualno i društveno-politički relevantno zbog rezultata istraživanja koje prezentiraju bioznanosti. Dok prvi dio predstavlja filozofsku raspravu o tome što čini 'prirodu', 'tehnologiju' i 'život', drugi dio teze raspravlja, između ostalog, o sljedećim tematskim područjima iz bioetičke perspektive: nanotehnologija, sintetička biologija, reproduktivna medicina, genetičko inženjerstvo, poboljšanje, posthumanizam, hime- ra. Rad je objavila izdavačka kuća Karl Alber 2023. godine. Navedeni istraživački projekt ovdje u Hrvatskoj rezultirat će i monografijom.

Ljepote Hrvatske i kulturni život

Kako ste se nosili s tzv. koronakrizom? Objavili ste radove vezane na tematiku pandemije koronavirusom, o čemu ste točno pisali?

- Da, kriza izazvana koronavirusom bila je izazov za sve nas. A budući da smatram da to nije samo tema za virologa, nego da je treba sagledati iz različitih perspektiva, u tome sam sudjelovao i kao filozof. U dva časopisa JAHR i Synthesis Philosophica objavio sam dva eseja o ispitivanju razumijevanja i uloge zdravlja, sve većoj medikalizaciji društva, bavljenju kontingencijom i smrću. U proljeće 2024. izlazi zbornik o revalorizaciji Corona razdoblja u izdavačkoj kući "Wissenschaftliche Buchgesellschaft"

(WBG) u Njemačkoj, koji uređujem zajedno s prof. Hrvojem Jurićem.

Kako vam se sviđa život i rad u Hrvatskoj? Što biste izdvojili kao "ono nešto" što vas posebno veseli, oduševljava i fascinira ovdje?

- U Znanstvenom centru izvrsnosti za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu uvijek sam mogao razmjenjivati ideje s istraživačima koji rade na području bioetike. Sudjelovanjem na događanjima i konferencijama Hrvatskog filozofskog društva, Hrvatskog bioetičkog društva, Sveučilišta u Zagrebu i Znanstvenog centra izvrsnosti ostvario sam nove kontakte i proširio svoju znanstvenu mrežu. Mogao sam koristiti istraživačku infrastrukturu Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu koji se sastoji od sedam bioetičkih institucija iz Zagreba, Rijeke, Splita i Osijeka te više od 100 međunarodnih znanstvenika. Jedna od prednosti mog istraživačkog rada bio je pristup dokumentacijskom prostoru Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku te mogućnost sudjelovanja u redovitim projektnim aktivnostima Centra.

Stvarno sam uživao u životu u Hrvatskoj. Ljudi su ovdje vrlo srdačni i prijateljski raspoloženi. Uvijek sam se osjećao dobrodošlo. Naravno, treba spomenuti i bogat kulturni život u Zagrebu, kao i impresivna mjesta poput otoka Cresa i Lošinja, gdje sam bio nekoliko puta na kongresima.

Drago mi je što su mi se ovdje otvorile i nove kulturne perspektive. Primjerice, hrvatske skladatelje kao što su Vatroslav Lisinski, Anđelko Klojučar, Miroslav Miletić, Bruno Bjelinski i Frano Parać prvi sam put čuo ovdje u Hrvatskoj, što me obogatilo. U jednom zagrebačkom antikvarijatu pronašao sam njemačke prijevode knjiga Miroslava Krleže, Ranka Marinkovića i Slobodana Novaka, od kojih niti jednu nisam poznao prije zagrebačkog boravka. A tu sam za sebe otkrio i Ivu Andrića.

Do kada planirate živjeti u Hrvatskoj? Kakvi su vam planovi za budućnost?

- Nažalost, moje vrijeme ovdje u Hrvatskoj završava u proljeće 2024. To je velika šteta, ali drago mi je što ću moći nastaviti svoj istraživački rad na Sveučilištu u Freiburgu.

Vidite li mogućnost novog dolaska i rada u Hrvatskoj odnosno na koji način možete nastaviti suradnju s našim Sveučilištem u Zagrebu?

- Ovdje sam upoznao drage kolege i stekao prijateljstva. To će i ostati. Uskoro ću pozvati svoja dva domaćina da održe predavanje u Njemačkoj. Nastojat ću i dalje posjećivati filozofsko-bioetičke skupove na Lošnju i Cresu. Nedavno sam se pridružio Hrvatskom filozofskom društvu. Inastavit ću učiti hrvatski u Njemačkoj, ali tada samo na online tečaju.

Za kraj, kako biste saželi vaše osobno i stručno iskustvo boravka u Hrvatskoj?

- Vrlo sam zahvalan Zakladi Alexander von Humboldt, Sveučilištu u Zagrebu i mojim domaćinima prof. Anti Čoviću i prof. Hrvoju Juriću na podršci. Moje vrijeme u Hrvatskoj bilo je obogaćujuće iskustvo za mene, akademski i osobno.

OSTVAREN SAN GENERACIJA DOMOLJUBA

Zakonom o jeziku Republika Hrvatska stala je uz bok europskih zemalja

Izaslanstvo Matice hrvatske u Hrvatskom saboru 26. siječnja 2024. prigodom donošenja Zakona o hrvatskom jeziku

Svečanim koncertom u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog 10. veljače Matice hrvatska proslavila je 182. obljetnicu od osnutka (osnovana 10. veljače 1842.) i 20 godina ciklusa Mladi glazbenici u Matici hrvatskoj. Ova visoka obljetnica obilježena je u slavljeničkom tonu nedugo nakon što je Hrvatski sabor, 26. siječnja 2024., donio Zakon o hrvatskom jeziku. Donošenjem ovog Zakona Republika Hrvatska je stala uz bok europskih zemalja koje se svojim nacionalnim zakonodavstvom skrbе o vlastitu jeziku. Time se nakon desetljeća iščekivanja napokon ostvario san mnogih generacija hrvatskih domoljuba.

Za zakon je glasalo 95 zastupnika, 10 je bilo suzdržanih, a 17 protiv. Sa galerije Hrvatskog sabora glasanje su pratili članovi Glavnog odbora Matice hrvatske i članovi radne skupine za izradu Zakona o hrvatskom jeziku, a njegovo donošenje popraćeno je dugim pljeskom.

Zakonom se propisuje službena uporaba hrvatskoga jezika, uređuje osnivanje Vijeća za hrvatski jezik kao koordinacijskog savjetodavnog tijela čiji će rad biti usmjeren na zaštitu, njegovanje i razvoj hrvatskoga jezika, kao i izrada Nacionalnog plana hrvatske jezične politike radi očuvanja društvene uloge i pravnoga položaja hrvatskoga jezika.

Potvrđuje se da je hrvatski jezik službeni jezik u Hrvatskoj i jedan od službenih jezika Europske unije, kao i to da je u svojoj ukupnosti i cjelovitosti temeljna sastavnica hrvatskog identiteta i hrvatske kulture.

Obveznici službene uporabe hrvatskoga jezika su tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, odnosno sva javnopravna tijela u Hrvatskoj.

Uz propisivanje javne uporabe hrvatskoga jezika i njegove uporabe u obrazovanju, zakon propisuje i iznimke koje se odnose na obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina, kao i iznimke u vezi s izvođenjem nastave i drugih oblika

odgojno-obrazovnoga rada na nekom od stranih jezika.

Propisuje i pravila uporabe hrvatskoga standardnoga jezika u Europskom parlamentu, institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije i u međunarodnoj suradnji.

Novi zakon definira što sve obuhvaća pojam hrvatski jezik, koje su posebnosti hrvatskog jezika, područje primjene hrvatskog jezika te njegovu trodiobu na tri ravnopravna narječja – čakavsko, kajkavsko i štokavsko.

Podsjetimo, Matica hrvatska predala je u siječnju 2023. nacrt Zakona o hrvatskom jeziku ministru znanosti i obrazovanja Radovanu Fuchsnu na razmatranje s prijedlogom da ga Ministarstvo uputi u saborsku proceduru kao ovlašten predlažatelj. Nacrt je izradila radna skupina MH u sastavu: akademik Stjepan Damjanović, prof. dr. sc. Mario Grčević (voditelj radne skupine), akademik Mislav Ježić, akademik August Kovačec i dr. sc. Tomislav Stojanov. Glavni odbor i Predsjedništvo MH 19. rujna 2022. prihvatili su nacrt Zakona, a Odbor za normu hrvatskoga standardnoga jezika HAZU podupro je Matičinu inicijativu prihvativši izjavu koju je Hrvatska akademija objavila 16. studenoga 2022.: "Odbor za normu hrvatskoga standardnoga jezika podržava prijedlog Zakona o hrvatskom jeziku koji je izradila radna skupina Matice hrvatske pod vodstvom prof. dr. sc. Marije Grčevića."

Članovi odbora dali su članovima radne skupine i niz prijedloga kako bi konačni tekst zakona bio što jasniji, obuhvatniji i podjednako primjenljiv za sve", stoji u izjavi HAZU.

Skrb o razvoju hrvatskoga jezika odgovornost je cjelokupnoga hrvatskog društva te stoga mora biti postavljena na široku nadinstitucionalnu i nacionalnu razinu. To će se postići okupljanjem hrvatskih ustanova i najboljih stručnjaka koje ovo društvo može dati za promišljanje razvoja hrvatskoga jezika, identiteta i kulture u budućnosti. Ovo je zakon o budućnosti hrvatskoga jezika. Njime ne zaštićujemo hrvatski jezik u prošlosti, nego ga pripremamo za budućnost i buduće naraštaje.

U izjavi Glavnog odbora nakon donošenja Zakona o hrvatskom jeziku Matica hrvatska zahvaljuje Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru, zahvaljujući i na potpori Rektoratom zboru RH i Odboru HAZU za normu hrvatskoga standardnoga jezika, Radnoj skupini na izradi nacrtu prijedloga Zakona o hrvatskom jeziku, Matičinim tijelima na potpori, kao i svima ostalima koji su doprinijeli usvajanju Zakona.

Od samih idejnih začetaka i najave izrade nacrtu Zakona, dok nije bila napisana niti jedna rečenica, uslijedila je kano- nada napada onih koji su protivnici same ideje donošenja ovoga Zakona. Napadi su obilovali neutemeljenim i nimalo dobronamjernim primjedbama kako se u Zakonu nalazi i ono čega u nacrtu Zakona doista nije ni bilo, pokušavalo se nametnuti mišljenje javnosti da je Zakon nepotreban, te da će se jezik sam brinuti za svoju zaštitu i za javnu uporabu.

- Zakon o hrvatskom jeziku nije ni protiv koga. On je za sve nas. Stoga donošenje Zakona o hrvatskom jeziku u Hrvatskom saboru, kao najvišem predstavničkom tijelu građana naše zemlje, smatramo trenutkom istinskoga hrvatskog zajedništva – ističu iz Matice hrvatske.

PRECIZNOST I FILOZOFIJA HRVATSKOG JEZIKA

Ne samo da živite u Hrvatskoj nego i učite hrvatski jezik. Odakle ta želja ili potreba i kako vam se sviđa hrvatski, kako napredujete, s obzirom na to da naš jezik prema iskustvima i mišljenju stranaca nije nimalo lagan?

Moji domaćini govore tečno njemački i vole njemačku kulturu. Sretni su što mogu sa mnom razgovarati njemački. Govorim engleski sa studentima na fakultetu. Ali kada živim u drugoj zemlji kao gost, vjerujem da je izraz poštovanja i zahvalnosti prema zemlji i tamošnjim ljudima potruditi se naučiti jezik barem elementarno. Za mene osobno tu je bila i činjenica da su mnoge publikacije o integrativnoj bioetici napisane na hrvatskom jeziku. U tom smislu sam pohađao i tečajeve jezika na kojima smo se upoznavali s hrvatskim jezikom i kulturom. Kao Nijemcu, zapravo mi nije bio težak izgovor ili vokabular, već mnogi padeži. U njemačkom su samo četiri padeža, a u hrvatskom sedam. Na kraju mi se otvorio jedan novi svijet jezika, na čemu sam zahvalan. Hrvatski je vrlo precizan, što mi se sviđa: gotovo filozofski jezik.

GODINA MARKA MARULIĆA

Bratislav Lučin: Spomen na Marula

Piše: **BRATISLAV LUČIN**

Poštovane dame i gospodo, poštovani uzvanici, dragi gosti,

Notarski uvod u oporuku dojavljuje nam s pravničkom preciznošću: u noći sa 4. na 5. siječnja 1524, oko ponoći, gospodin Marko Marulić, duhom zdrav, a tijelom nemoćan, ležeći u svojoj kući u novom gradu Splitu, predao je gradskim službenicima Nikoli de Minadois i Gašparu Martinoševiću, u nazočnosti dvojice svjedoka, svećenika Franje Babalića i bratra Jakova, pustinjaka Svetoga Jeronima, jednu zapečaćenu ispravu s još nekoliko otvorenih sastavaka i izjavio da se u tim pisanim dokumentima nalazi njegova oporuka, kodici i posljednja volja za koju je htio da se poslije njegove smrti provede u djelo.

On je pak umro – kako nas obavještava njegov biograf, suvremenik i prijatelj Frane Božićević – sljedećega dana, tj. 5. siječnja 1524. S retoričkom emfazom, kako je to već bio običaj, Božićević dodaje: preminuo je “ne mučno (kao drugi običavaju) ili shrvan dugotrajnom bolešću, nego hvaleći Gospodina, svojega stvoritelja. Ispustio je dušu kao čovjek neporočna života, zločinom neokaljan; plemenitu je borbu izvojevao, trku dovršio, vjeru sačuvao. Sahranjen je s počastima u crkvi svetog Frane izvan zidina, u grobnici svojih pradjedova, kako je sam odredio u oporuci, kojom je sve što mu je preostalo namijenio Kristovim siromasima.” Toga 5. siječnja prije točno pola tisućljeća završio se luk egzistencije koja je počela 74 godine prije, 18. kolovoza 1450. Naša generacija, kao i jedna ili dvije prethodne, našle su se na simboličkoj vremenskoj udaljenosti od naznačenoga raspona Marulićeva života: tako je 1950. bila 500. obljetnica njegova rođenja, a 2024. označava 500. obljetnicu smrti. U taj luk “naših” sedamdeset četiriju godina smjestilo se još nekoliko važnih okruglih datuma: 2000. obilježena je 550. godišnjica rođenja, 2001. pola stoljeća od nastanka Judite (koju je, kako znamo, autor dovršio, kako je sam zabilježio, “od rojen\’ja Isukarstova u plti godišće parvo nakon tisuća i pet sat, na dvadeset i dva dni miseca aprila.”); napokon, u 2021. slavilo se pola tisućljeća od prvotiska hrvatskog epa. Bile su to prigode koje obavezuju, koje nisu smjele ostati samo prigodničarske. I nisu ostale: napravljeno je zaista mnogo. Neću nabrajati ni podsjećati; svi obavljani poslovi dokumentirani su u programskim knjižicama Marulićevih dana, u godišnjaku Colloquia Maruliana i na mrežnim

D M A R U L U S T U U S

stranicama Marulianuma.

Pet stoljeća je dugo vrijeme, razdaljina između nas i razdoblja oko godine 1500. zapravo je nepremostiva. Mnogo toga se promijenilo, od razlika u poimanju književnosti do svjetonazorskih okvira, da ne spominjemo političke okolnosti, tehnološka postignuća i mnogo toga drugoga. Razumjeti starog pisca, doživjeti njegovo djelo kao literaturu, to znači, najkraće rečeno, raditi na tome da se taj razmak smanji. Posao zahtjevan i, nema sumnje, nedovršiv. No pritom, usudujem se ustvrditi, svjedočimo jednom dobrodošlom paradoksu: što nam je Marulić dalje, on nam, kao u nekakvoj obrnutoj perspektivi, ne postaje s udaljenošću

manji, nego sve veći i sve važniji. Obljetnice su točke s kojih se pogled spontano okreće prema natrag, ali one ujedno otvaraju i perspektivu prema budućnosti. Reći ću nešto i o jednom i o drugom. Ne brinite, neću se ovdje upuštati u petostoljetni pregled, nego ću dati samo nekoliko natuknica – “krećući se hitro takvim mjestima kako se među ljekovitim travama kreće travar, koji ubire samo onu koja mu u toj prilici treba” (citaj je, naravno, iz Marulića).

Za Marulićev život objavljeno je, koliko znamo, 12 izdanja njegovih knjiga (na latinskom i hrvatskom), a u proteklih 500 godina splitski je autor tiskan kudikamo više od 500 puta, i to u pedese-

tak gradova čitave Europe, od Portugala do Češke i od Italije do Engleske; u novije vrijeme poneko je izdanje objavljeno i onkraj oceana. Preveden je na 15 jezika: češki, engleski, esperanto, flamanski, francuski, islandski, hrvatski, litavski, mađarski, nizozemski, njemački, portugalski, slovenski, španjolski, talijanski. Suzit ću perspektivu na posljednjih tridesetak godina, otkad se Marulić počeo sustavno proučavati. Naš pogled na Marulića u tom se razdoblju neslućeno upotpunio i uvelike promijenio. Otkrivena su dosad nepoznata ili nedostupna djela: latinski epigrami u Glasgowu, Život sv. Jeronima u Londonu, talijanska i latinska pisma u Veneciji, komentari uz Katulove pjesme u Parizu, brojni rukopisi, među njima i dragocjeni autografi. Umnožili su se podaci o Marulićevu životu, i o recepciji njegovih djela, tj. o izdanjima, prijevodima, čitateljima i utjecaju na druge autore. Nije se to dogodilo slučajno, niti je došlo samo od sebe. Iza tih otkrića stoji ustrajan višegodišnji rad niza stručnjaka. Zasnovana je posebna grana kroatistike, marulologija. Pokrenuto je izdavanje Sabranih djela Marka Marulića i godišnjaka Colloquia Maruliana, koji je stekao međunarodnu suradnju i reference. U sklopu Književnoga kruga Split utemeljen je centar Marulianum, sa četiri temeljne zadatke: znanstveno istraživanje, organizacija skupova i drugih manifestacija, izdavanje djela Marulićevih i o Marulićevu životu, prikupljanje knjiga, rukopisa i svakovrsne dokumentacije. Marulianum je objavio čitavu biblioteku knjiga i studija, monografije i bibliografije, organizirao je simpozije, izložbe i predavanja u zemlji i inozemstvu, potakao strane stručnjake da se bave Marulićem i književnošću hrvatskoga renesansnog huma-

nizma; neki su od njih odlučili da poneko Marulićevo djelo prevedu na svoj jezik.

Znanstveni, književni izdavački program Marulićevih dana, koji će se ove godine odvijati po 33. put, u percepciji javnosti nekako je ostao u sjeni kazališnog festivala; moj podsjetnik i ovdje će biti najkraći mogući. Prema podacima iz 2020, na trideset do tada održanih znanstvenih skupova na Marulićevim danima sudjelovalo je oko 180 stručnjaka, od toga pedesetak iz inozemstva, iz 13 zemalja s obje strane Atlantika. Danas su ti brojevi još veći. Možemo s pouzdanjem kazati: Marulić je postao međunarodnom književnom činjenicom – bolje rečeno, ponovno je postao, jer je on to već bio u 16. i 17. st. Uostalom, to potvrđuju dvije Marulićeve knjige koje će se ove godine pojaviti u inozemstvu: jedna u Francuskoj, s izborom hrvatskih stihova u prepjevima na francuski, druga u Belgiji, s prepjevom latinskog epa Davidijada na engleski jezik. Dakako, sva su ovdje naznačena postignuća ostvarena u suradnji s uglednim ustanovama i njihovim stručnjacima Spomenut ću samo najvažnije: Filozofski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zadru, Filozofski fakultet u Splitu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Sveučilišna knjižnica Split, Društvo prijatelja kulturne baštine Split, ove godine i Hrvatski dom Split. Sav taj rad ne bi bio moguć bez potpore državnih i lokalnih institucija: Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Hrvatske zaklade za znanost, Županije splitsko-dalmatinske i Grada Splita. Svima valja izreći zahvalu – ali najbolja

Marko Marulić na Kampusu

će zahvala biti nastavak rada.

Valja se nadati da istraživači i nakladnički zalet koji su donijele obljetnice neće s njima uminuti. Nakon 2024. slijedi odulje razdoblje bez marulićevskih “okruglih datuma”, ali razloga i poticaja za nove poslove ima mnogo; opet ću ih natuknuti tek nekoliko. Očita je potreba da se objave nova, nano-vo priredena izdanja nekih već objavljenih Marulićevih knjiga. Nadalje, Marulićevi spisi svojom opsežnošću i višejezičnošću upravo pozivaju na to da im se pristupi suvremenim metodama digitalne humanistike. Marulićeve pak rukopise – autografe i prijepe, koji se čuvaju u zemlji i inozemstvu – treba kao digitalizate učiniti slobodno dostupnima online (što je izgledno zahvaljujući susretljivosti NSK). Bez toga preduvjeta svaki je rad bitno otežan, pa i nemoguć. Na kraju ću spomenuti ono što je možda najvažnije, a i najteže: treba odgojiti nove generacije istraživača. U nacionalnoj književnosti i kulturi općenito Marulić je poznat kao “otac hrvatske književnosti”. Taj dragi počasni pridjevak ne treba, naravno, shvaćati doslovno: dobro je znano da splitski pjesnik nije kronološki prvi hrvatski književnik. No ipak, po mnogočemu je on iznimna pojava: u ključnom trenutku za razvoj svake europske književnosti, na prijelazu iz srednjovjekovlja u renesansu, svojom je Juditom pokazao da je na hrvatskom jeziku moguće ostvariti tada najzahtjevniju i najcjelovitiju književnu vrstu – ep; ujedno je dao krunski dokaz izgrađene izražajnosti, bogatstva i gipkosti hrvatskoga čakavskoga književnog jezika i stihotvorbe. Time je, eliotovski rečeno, posvjedočio ne samo vlastitu pjesničku zrelost nego i zrelost čitave hrvatske književnosti te postao njezinim klasikom. Uostalom, kad kažemo “otac hrvatske književnosti”, odmah pomislimo i na to da je Marulić po svojim latinskim knjigama bio i “prvi hrvatski pisac svjetskoga glasa”. Taj binom – hrvatski i svjetski – funkcionira kao perpetuum mobile: jedno kolo zamašnjaka prenosi energiju na ono drugo, ono drugo vraća je prvomu. Baštinici smo velike baštine, koja potiče i obavezuje. Marulić je nakon 500 godina opet pred nama, kao činjenica i spoznaja, ali i kao novi izazov i nikad dokraja riješena zagonetka. Nove interpretacije i izdanja produbljuju uvide, ali i otvaraju nova pitanja, potiču nove pristupe. Dijalog “staroslavskog začinjavca” (kako ga je nazvao Matoš) i njegovih čitatelja živo se nastavlja u današnjici, a nastaviti će se i u budućnosti.

Autori Karin Grenc, Jadranka Štrbić Krstičević, Mirko Krstičević, Marinko Jelača, Jelica Restović (supruga pok. Velebita Restovića) i Jakša Matošić

SVEUČILIŠNA GALERIJA U SPLITU

Izložba ‘Split at light’ okupila je pet splitskih autora

Autori su različitih likovnih razmišljanja, umjetničkih orijentacija i likovne estetike

Piše **HELENA TRZE JAKELIĆ**

Izložba “Split at light” u društvu autora svečano je otvorena u Sveučilišnoj galeriji 15. veljače, a nastala je u suradnji s umjetničkom organizacijom za suvremenu glazbu i likovnu umjetnost Arthesis.

Prigodom otvorenja izložbe osnivač i umjetnički voditelj Arthesisa **Mirko Krstičević** predstavio je organizaciju i naglasio da u likovnom smislu Arthesis promovira umjetnost koja nije toliko politički angažirana, već počiva na vrlo sličnim estetskim principima kao i glazba, gdje je naglasak na kompoziciji, boji i duhovnom, te umjetnicima koji tradicionalnim medijima poput slikarstva, grafike i kiparstva komuniciraju s unutarnjim svijetom o refleksiji vanjskog i nalaze drukčije načine komunikacije s publikom, od angažirane i kritičke umjetnosti koja prevladava zadnjih desetljeća. Jakša Matošić, i sam jedan od petoro autora, preuzeo je ulogu trojanskog kustosa kako se sam nazvao, a potrudio se da otvorenje izložbe prođe u nekonvencionalnoj formi. Tako je Matošić u formi intervju i komunikaciji predstavljao autore, pobrinuvši se da publika ne ostane zaklinuta ni za dozu poezije i humora.

Izložba “Split at light” okupila je pet splitskih autora različitih likovnih razmišljanja, umjetničkih orijentacija i likovne estetike. Izložba je bila prošle godine postavljena u Čakovcu na poziv međunarodnog Zrinski ART festivala, a kustosica čakovečke izložbe bila je gospođa **Branka Hlevenjak**. Likovni postav uključuje radove Karin Grenc, Marinka Jelače, Jakše Matošića, Jadranke Štrbić Krstičević i Velebita Restovića, a od čakovečke izložbe razlikuje se tek izborom pojedinih djela samih autora.

O autorima i likovnom postavu:

Karin Grenc, slikarica, predstavila se portretima poznatih umjetnika. U ekspresionističkom temperamentu i jakom koloritu oslikala je portrete poznatih umjetnika od Sergeja Rahmanjinova, Édith Piaf, Egona Schielea, Tome Bebića, Gabriela Garcíe

Márqueza, Antoinea de Saint-Exupéryja. Karin Grenc članica je HULU-a Split i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Izlagala je na brojnim skupnim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Marinko Jelača akademski je kipar i grafičar, a dugogodišnjim umjetničkim istraživanjem uz suhu iglu razvio je vlastite inovativne grafičke tehnike. Osim kombiniranim tiskom, izražava se i gravurom u drvu, skulpturom, pastelom i terakotom. Marinko Jelača u Sveučilišnoj galeriji predstavio se grafikama iz dvaju ciklusa “Godovi” i iz ciklusa “Circulus vitiosus”, kao i ambijentalnom umjetničkom instalacijom, triptihom iz ciklusa “Sjene”.

Jakša Matošić primijenjenom umjetnošću bavi se kao freelance art direktor, copywriter dizajner vizualnog identiteta i ilustrator. Član je HULU-a Split i Hrvatskog društva skladatelja. Autor je i aranžer scenske, filmske i eksperimentalne glazbe. Piše aforizme, poeziju, priče i osvrte. Matošić u Sveučilišnoj galeriji izlaže grafike koje su izbor iz više ciklusa transformacija iznjedrenih od 2011. u digitalnom šamanskom ritualu autorskog procesa “Iznenadi me” u kojem svijest sama, mimo uma, provodi crtež i digitalni dekolaj.

Jadranka Štrbić Krstičević, ujedno intuitivna izbornica likovne sekcije Arthesisa, u Sveučilišnoj galeriji predstavila se radovima u tehnici akril na platnu. Izražava se u apstraktnim formama, svoju kompoziciju gradi jednom dominantnom bojom koju nanosi poput plohe te je uspješno

stavlja u odnos s drugim bojama postižući ravnotežu tonaliteta same slike, iako su boje različitog spektra. Platnoj odisu vedrinom, liričnošću i pozitivnošću, a osim slikarstva, bavi se skulpturom, glazbom, kazalištem i književnošću. Izlagala je na mnogim skupnim i samostalnim izložbama.

Peti autor na ovoj izložbi naš je istaknuti slikar **Velebit Restović** koji je preminuo 2020. godine. Sveučilišna galerija, u suradnji s Galerijom Brešan, imala je zadovoljstvo predstaviti njegovu retrospektivnu izložbu 2019. godine. Velebit Restović diplomirao je slikarstvo na splitskoj Pedagoškoj akademiji u klasi Ante Kaštelančića. Apsolvirao je povijest umjetnosti na splitskom Filozofskom fakultetu, ali ga je teška bolest, s kojom se cijeli život borio, spriječila da studij okonča. Usprkos bolesti uspio je uknjižiti 11 samostalnih izložbi od 1972. godine, ali i nebrojene skupne, tako da mu djela i nisu baš nepoznata. O njegovom radu pohvalno su pisali dr. Kruno Prijatelj, Tonči Petrasov Marović, Josip Depolo, Vinko Srhoj i Andro Filipić. Restović je dobitnik svjetskog priznanja – nagrade Pollock-Krasner fundacije 2005. kao jedini slikar s ovih prostora. U Sveučilišnoj galeriji može se pogledati pet autorovih radova: četiri su na temu krajolika u tehnici akril na papiru, radi se o apstraktnim formama jakog kolorita i slobodne kompozicije, kao i “Kozmičko nicanje”, osebujan pejzaž na temu svemira iz 1977. godine u tehnici ulje na platnu.

Izložba “Split at light” ostaje otvorena do 7. ožujka.

Na temelju odluka Fakultetskog vijeća Klasa: 112-01/23-01/079 Ur. broj: 2181-206-3-3-24-05 od 21. veljače 2024. godine.

SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE,
raspisuje
NATJECAJ
za izbor

- izbor jednog suradnika na suradničkom radnom mjestu viši asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika na određeno vrijeme.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

universitas

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ redakcija

♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta

♦ Bruno Bogović ♦ Gordana Alfrević

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦

zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrk

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Stjepan Lakušić, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Rudera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Tatjana Bakran Petricioli
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – 1. izbor u području Prirodnih znanosti, polje Biologija, grana Opća biologija

Tanja Dabo
izabrana je na umjetničko-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u Umjetničkom području, polje Grafika

Damir Dović
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Strojstvo

Milun Garčević
izabran je na umjetničko-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u Umjetničkom području, polje Slikarstvo

Josip Kasać
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Strojstvo

Krešimir Kumerički
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Prirodnih znanosti, polje Fizika

Lidija Mandić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Grafička tehnologija

Gabrijel Ondrašek
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Biotehničkih znanosti, polje Poljoprivreda

Andrea Pavetić
izabrana je na umjetničko-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u Umjetničkom području, polje Kiparstvo

Dinka Pavičić Baldani
znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru, Biomedicina i zdravstvo, Kliničke medicinske znanosti (Ginekologija i opstetricija)

Silvana Prekrat
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Biotehničkih znanosti, polje Drvna tehnologija

Mario Basletić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Prirodnih znanosti, polje Fizika

Klaudija Carović-Stanko
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Biotehničkih znanosti, polje Poljoprivreda

Željko Duić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Tehničkih znanosti, polje Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo

Marijana Đaković
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Prirodnih znanosti, polje Kemija

Ivan Gornik
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti

Tomislav Jarak
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Tehničkih znanosti, polje Strojstvo

Goran Mihulja
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Biotehničkih znanosti, polje Drvna tehnologija

Pavle Mikulić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Društvenih znanosti, polje Kineziologija

Luka Petrač
izabran je na umjetničko-nastavno radno mjesto redovitog profesora u Umjetničkom području, polje Likovna pedagogija

Anita Ptiček Siročić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo

Katarina Nina Simončić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Humanističkih znanosti, polje Povijest umjetnosti

Krunoslav Žižek
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo

Split

Valerija Dunkić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Ivana Tomić Ferić
znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru, Humanističke znanosti, polje Znanost o umjetnosti, grana Muzikologija i etnomuzikologija

Maja Andrić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Prirodnih znanosti, polje Matematika

Andrijana Bilić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Društvenih znanosti, polje Pravo, grana Radno i socijalno pravo

Novi emeritus hrvatskog sveučilišta

Ivan Pavić
redoviti profesor u mirovini Ekonomskog fakulteta i rektor Sveučilišta u Splitu od 1.10.2002. – 30. 9. 2014.

Tomislav Kišiček

izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Građevinarstvo

Goran Sporiš

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području Društvenih znanosti, polje Kineziologija

Jasna Kuderk Mirošević

izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Društvenih znanosti, polje Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti

Žarko Babić

naslovno znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru, Biomedicina i zdravstvo, polje Kliničke medicinske znanosti/Interna medicina

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Dodijeljeno 520 stipendija

Na temelju uvjeta i kriterija Natječaja od 25. listopada do 15. studenoga 2023., Senat je donio Odluku o dodjeli **stipendija** studentima prijediplomskih, integriranih prijediplomskih i diplomskih te diplomskih studija za ak. god. 2023./2024.

Stipendije su dodijeljene u ukupno pet kategorija. U kategoriji za izvrsnost (kategorija A) ukupno je dodijeljeno 438 stipendija, u kategoriji stipendija za studente koji studiraju nastavničke studijske programe u području matematike, prirodnih znanosti i informatike – STEM (kategorija B) 6 stipendija, 10 stipendija dobili su uspješni studenti sportaši (kategorija C), 46 stipendija dodijeljeno je u kategoriji podzastupljenih i ranjivih skupina studenata (kategorija D), a 20 stipendija studentima umjetničkoga područja (kategorija E).

Ove je godine Sveučilište u Zagrebu povećalo ukupni iznos stipendije s 1500 eura na 1800 eura (u 10 mjesečnih obroka). Svečanost je započela intoniranjem himne Republike Hrvatske nakon čega se stipendistima obratio rektor Sveučilišta u Zagrebu **Stjepan Lakušić**.

Istaknuvši kako je dodjela stipendija važan element u očuvanju dostupnosti visokoga obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu i da se njima potiče raznolikost talenata i interesa među studentima, rektor je posebno zahvalio stipendistima koji su svojim trudom, upornošću i entuzijazmom zaslužili ovo veliko sveučilišno priznanje. “Primati stipendiju ima nekoliko ključnih prednosti. Motivira vas da postignete visoke rezultate u svome akademskom radu, pruža vam financijsku sigurnost, pomaže vam u suočavanju s troškovima obrazovanja, knjiga i smještaja, a najvažnije, čini obrazovanje dostupnim i pristupačnim.” Rekavši kako će Sveučilište u Zagrebu i dalje poticati izvrsnost, čestitao je dobitnicima i dodao:

-Ovo je tek početak vašega putovanja, a mi smo tu da vas podržimo na svakom koraku. Neka ova stipendija bude vjetar u leđa vašim ambicijama i neka vas inspirira da nastavite težiti izvrsnosti. Stipendije nisu samo financijska podrška, već i potvrda vašega truda, talenta i potencijala. To je priznanje za vaše napore i postignuća, te poticaj za nastavak vašega obrazovnoga putovanja. Investicija su u vaše obrazovanje, ali i u budućnost društva. Vjerujemo da će se vaša strast pretočiti u rezultate koji će imati pozitivan utjecaj na zajednicu, našu zemlju i šire te da ćete biti spremni za rješavanje kompleksnih izazova s kojima se suočava današnje društvo. Studentima stipendistima potom se obratio prorektor za studente, prijediplomske i diplomске studije **prof. dr. sc. Boris Brkljačić** koji je govorio o kriterijima i postupku provedbe ovogodišnjega Natječaja za dodjelu stipendija Sveučilišta u Zagrebu. Istaknuvši kako se na Natječaj prijavilo ukupno 1025 studenata, njih 157 više nego prošle godine, prorektor je čestitao novim stipendistima Sveučilišta u Zagrebu na postignutom uspjehu na studiju te na izvrsnosti koja je rezultat njihova velikoga truda, motivacije i odricanja.

Nove perspektive

Želim vam da i dalje nastavite ovako uspješno studirati, da iskoristite sve mogućnosti koje vam pruža vaše Sveučilište, vaš fakultet ili akademija, koje će pridonijeti vašem cjelokupnom studentskom iskustvu i otvoriti vam nove perspektive u daljnjem i budućem razvoju. Imajte na umu da je tijekom studiranja, pored usvajanja stručnih znanja, u čemu ste kao dobitnici sveučilišne stipendije očito izvrsni, važno poticati i osobni rast, odgovornost i samostalnost, ali i prikupljati lijepe studentske uspomene kojih vam želim mnogo do uspješnoga završetka vašega studija.”, rekao je prorektor Brkljačić.

Predsjednik sveučilišnog Povjerenstva za dodjelu stipendija **prof. art. Davor Švaić**, dekan Akademije dramske umjetnosti istaknuo je kako se 520 studenata, od ukupno gotovo 70 000 studenata koji na svim razinama studija studiraju na Sveučilištu u Zagrebu, ove godine istaknulo svojim akademskim rezultatima i postignućima.

-Biti studentom Sveučilišta u Zagrebu za mnoge je privilegija, a za nas na Sveučilištu smatram da je privilegija imati za studente sve vas koji ste se našli među najuspješnijim studentima na svojim fakultetima, a potom i potvrdili svoju izvrsnost na razini čitavoga Sveučilišta. Uživajte u ovom trenutku, svoje stipendije nosite visoko i ponosno, jer one su slika svega onoga što jeste i kako pridonosite danas našem akademskom okruženju, a sutra društvu u cjelini - rekao je dekan Švaić.

Stipendistima se potom obratila predsjednica Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu **Ivona Josipović**.

- Stipendije ne predstavljaju samo validaciju akademskih postignuća nego su podrška mladima koji teže izvrsnosti i usavršavanju te poticaj da se i dalje nastave truditi - rekla je te istaknula da stipendije odra-

Jelena Drobniak, studentica Fakulteta hrvatskih studija

žavaju karakter dobitnika, njihovu ustrajnost i strast prema znanju. “Neka stipendije budu pomoć u ostvarenju vaših daljnjih ciljeva - poručila je te istaknula da će predstavnici studenata nastaviti raditi na unaprjeđenju kvalitete studiranja za sve studente.

U ime gradonačelnika Grada Zagreba stipendistima se obratio **Luka Juroš**, pročelnik Gradskoga ureda za obrazovanje, sport i mlade. Istaknuvši kako je Grad Zagreb ponosan što ima Sveučilište u Zagrebu i što predstavlja centar akademske, znanstvene, nastavne i poduzetničke izvrsnosti, čestitao je dobitnicima stipendija.

- Ove su stipendije potvrda vašega dosadašnjega rada, zalaganja i truda te sam siguran da će one imati pozitivan utjecaj na vaš daljnji razvoj. Nadam se da ćete današnji dan prepoznati kao prvi korak i početak puta prema onome što želite ostvariti u svom životu. To što se postali stipendisti Sveučilišta u Zagrebu poziv je da i dalje naporno radite te da ostvarite sve svoje ciljeve.

U nastavku programa svečanosti studentima stipendistima obratio se student četvrte godine prijediplomskoga studija Politologija na Fakultetu političkih znanosti **Brian Joseph Piplica**, višegodišnji dobitnik

stipendije Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom svojega izlaganja govorio je o tome što mu znači stipendija Sveučilišta u Zagrebu i kako je pozitivno utjecala na njegov proces studiranja.

- Za mene osobno, ova stipendija na jedan način potvrđuje moj rad i trud koji ulažem u sebe kroz obrazovanje, no svakako je bilo i teških trenutaka kada se moralo raditi bez pljeskanja, validacije i potvrđivanja. Stipendija će mi omogućiti daljnje ulaganje u sebe te je velika motivacija za daljnji rad. Zahvaljujem svima koji su mi pomogli na ovom putu, počevši od mojih roditelja i obitelji, prijatelja, kolega i profesora na fakultetu, ali i svih onih koji su mi na bilo koji način uljepšali studentske dane. Bitno je biti okružen ljudima koji će vas poticati da budete bolji te koji će biti realni prema vama i ne davati vam lažnu sliku o tome u kojem smjeru idete.

Nagrada za trud

U ime dobitnika stipendija nazočnima se obratila **Jelena Drobniak**, studentica prve godine diplomskoga studija Komunikologija na Fakultetu hrvatskih studija.

- Hvala Sveučilištu u Zagrebu koje je prepoznalo naš veliki trud i nagradilo nas. Podrška koju ste nam pružili u obli-

ku ovih stipendija potiče nas da budemo ustrajni u svome radu, da sanjamo veće snove i težimo još višim ciljevima. Neka ovaj trenutak bude podsjetnik da se upornost i predanost isplate.

U umjetničkom dijelu programa sudjelovali su studenti dobitnici stipendija Sveučilišta u Zagrebu. Uz nastup studenata Muzičke akademije **Stipe Prskala** i **Letizije Roce** na svečanosti je prikazan i isječak iz filma o zajedničkom studentskom radu na pripremi i izvedbi opere *Amfitrion* Borisa Papandopula koji su snimili studenti Akademije dramske umjetnosti. Također, u predvorju svečane dvorane postavljena je umjetnička izložba studenata Akademije likovnih umjetnosti i studentica Akademije dramske umjetnosti. Voditeljica svečane dodjele stipendija bila je **Ida Prester**.

Ovogodišnji je **Natječaj** za dodjelu stipendija potvrđen na Senatu Sveučilišta u Zagrebu i **objavljen četiri mjeseca ranije nego prethodnih godina** kako bi se studentima financijska potpora isplatila što ranije nakon početka akademske godine.

Dodatno, ove je godine u Natječaju **preimenovana i proširena D kategorija** stipendija na dodatne podzastupljene i ranjive skupine studenata te je osim za studente slabijega socio-ekonomskoga statusa određen broj stipendija namijenjen studentima s invaliditetom, studentima s djecom i studentima iz alternativne skrbi.

Unaprjeđenje pristupa visokom obrazovanju podzastupljenim i ranjivim skupinama te uklanjanje prepreka pri ulasku u sustav jedan je od ciljeva *Nacionalnoga plana za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokoga obrazovanja u RH*, a stipendiranje ovih skupina jedna je od mjera koja tome svakako pridonosi. Time Sveučilište u Zagrebu potvrđuje akademsku izvrsnost te odgovora na društvene potrebe.

BALUN U GLAVI (3)

I Hercegovina postaje hajdučka

‘Ima jedno obećanje, da će Hajduk prvak biti’, zapjevao je fratar i u delirij bacio navijače Hajduka, njih oko 750 na ‘Biloj noći’ u Međugorju. Fra Miro Sego poslije je kazao kako on može reći javno da navija za Hajduk, s obzirom na to da i papa Frane javno govori da navija za argentinski San Lorenzo

PIŠE
IVAN UGRIN

Nismo baš najbolje startali u drugi dio sezone. Protiv Rijeke Hajduk je na otvaranju proljeća izgubio 2:1. A atmosfera je bila za pamćenje. Prije samog početka utakmice na Poljudu su predstavljena dva ponajveća Hajdukova pojačanja za borbu za titulu prvaka Hrvatske, na koju čekamo već 19 godina.

Prvi je Ivan Perišić, hajdukovac od kolina, koji je otišao još kao junior iz Splita i ostvario zavidnu karijeru diljem Europe, također i u hrvatskoj reprezentaciji. Drugi je veliko iznenađenje ovog prijelaznog roka, Josip Brekalo, koji se htio vratiti u Dinamo, ali su se pregovori izjalovili i tako je povremeni hrvatski reprezentativac završio u Hajduku. Prepune tribine dočekale su obojicu s ovacijama, sa sjevera je Torcida zazvala: Isuse na nebesu, daj pomozi bijelom dresu.

Nažalost, iako smo povelili s 1:0, Riječani su preokrenuli utakmicu u svoju korist i tako zasjeli na prvo mjesto, a mi smo veljaču proveli na drugom mjestu na tablici. Nakon Rijeke trebalo se čupati na gostovanju protiv Osijeka, i iako smo i tamo vodili dobar dio utakmice, na kraju smo se morali zadovoljiti samo jednim bodom.

Tek je utakmica protiv Slaven Belupa u 22. kolu do-

nijela malo više vedrine u tabor Hajduka, jer je momčad, iako oslabljena neigranjem Livaje, s 4:0 ispratila Koprivničane. Brekalo je postigao svoj prvijenac uopće u HNL-u, jednako kao i mladi napadač Filip Čuić. Zabio je i Kalik, ali je posebno impresivan bio gol koji je postigao Nikola Kalinić, igrač koji je već bio zaključio karijeru jer ga bivši trener Ivan Leko nije vidio u svojim kombinacijama. Povratkom Mislava Karoglana na klupu Hajduka, vratio se i Nikola, i to na najjače. Svojim pristupom igri, zalaganjem, borbenošću primjer je svima kako se bori za “bijele”. Gol koji je postigao otvorio je u sudačkoj nadoknadi prvog poluvremena vrata Slavena.

Usljedilo je gostovanje protiv fenjeraša Rudeša. Vratio se nedovoljno oporavljeni Livaja i zabio za vodstvo koje smo zadržali do samoga kraja i u zadnjoj minuti sudačke nadoknade Dajaku je stigao postići još jedan za konačnih 2:0. No samo minutu prije toga Rudešani su skoro izjednačili. Petković se probio po lijevoj strani i špicom opalio po голу, ali nas je stativa spasila.

Nažalost, katastrofalan teren u Kranjčevićevoj do kraja sezone nam je “uzeo” Mihaela Žapera, koji se u 87. minuti ozlijedio u želji da blokira udarac Vukmanovića. Nezgodno je iskrenuo koljeno te je u suzama iznesen s travnjaka. Prije godinu dana gotovo na istom mjestu teško se bio ozlijedio vratar Lovre Kalinić. On se u međuvremenu oporavio, no na

голу se ustalio izvrtni Ivan Lučić, koji nas je spasio i u spomenutoj 87. minuti, kad je obranio Vukmanovićev udarac.

Žaper se tako priključio Melnjaku, koji se već mjesecima oporavlja od teške ozljede i postoje nekakve šanse da se vrati na teren pred kraj ove sezone. Zato oporavak Ivana Perišića ide bolje od svih očekivanja, on radi samostalno i s loptom i moguće je da njegov povratak bude i prije od najavljenoga u travnju. Njegov bi doprinos u tom slučaju zacijelo bio nemjerljiv u nastavku prvenstvene utrke zajedno s Dinamom i Rijekom, ka-

kvu nismo odavno vidjeli u HNL-u.

Mjesec veljača, koji je za nama, za hajdukovce je uvijek posebno emotivan. Naime, zna se kako je 13. veljače 1911. osnovan splitski Hajduk. U Splitu ove veljače nije bilo neke značajnije proslave Hajdukova rođendana, no zato je u susjednoj Hercegovini, u Herceg etno selu Međugorje, održana “Bila noć”, odnosno noć navijača Hajduka, koja je oduševila više stotina sudionika priredbe o kojoj se još uvijek govori u Hercegovini. Naime, Hercegovina se oduvijek smatrala kao Dinamova utvrda, međutim i ovogodiš-

nja “Bila noć” u Međugorju potvrdila je kako to i nije baš samo tako.

U organizaciji Društva prijatelja Hajduka Mostar okupili su se navijači Hajduka iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, barem oni koji su uspjeli doći do ulaznice za ovaj događaj. Pred više stotina Hajdukovih pristaša, u jednom trenutku svećenik fra Miro Sego, župnik u Čitluku i vikar Hercegovačke franjevačke provincije, za kojeg se u šali kaže i da je “prva glava provincije”, poveo je poznatu duhovnu pjesmu “Ima jedna duga cesta”.

“Ima jedno obećanje, da će Hajduk prvak biti”, zapje-

vao je Sego i u delirij bacio navijače Hajduka, njih oko 750. Fra Miro je poslije kazao kako on može reći javno da navija za Hajduk, s obzirom na to da i papa Frane javno govori da navija za argentinski San Lorenzo.

Na “Biloj noći” u Međugorju sudjelovali su i predsjednik Hajduka Lukša Jakobišić, šef Akademije Boro Primorac, inače rodom iz Mostara, potom prvotimac Dario Melnjak, koji je još na rehabilitaciji, kao i Hajdukovu legende Blaž Slišković, Boris Pandža, Stanko Bubalo, Igor Musa, Marko Bencun, Ivan Prskalo, svi iz Hercegovine.

Kad je Hajduk davne 2005. zadnji put osvojio prvenstvo Hrvatske, onda ih je tadašnji trener Baka Slišković na zimske pripreme odveo baš u Međugorje. Tko zna, možda je ova “Bila noć” tamo održana znak koji ukazuje na ispunjenje obećanja.

Što bi se u tom slučaju događalo u Splitu i u cijeloj Dalmaciji, pa i u Hercegovini i drugim hrvatskim krajevima, teško je uopće i zamisljati. Samo djelić toga mogao se vidjeti na Rivi gdje su dočekani zlatni vaterpolisti iz Splita, koji su stigli iz Dohe okićeni naslovom svjetskih prvaka.

Jerko Marinić Kragić, ponajbolji hrvatski vaterpolist, poveo je slavje na splitskom dočeku zlatnih Barakuda. S upaljenom bengalkom u ruci rekao je Jere: “Ljudi, hvala vam puno, srce mi je puno ka kuća”, pa poveo pjesmu: “Samo jednu želju imam, moj živote ludi, da mi Hajduk prvak bude i cili Split poludi.”

Hajdukova ‘Bila noć’ održana je u Međugorju

HNK HAJDUK

KNJIŽEVNA PREPORUKA

Proza Korejke Lise See dira ravno u srce

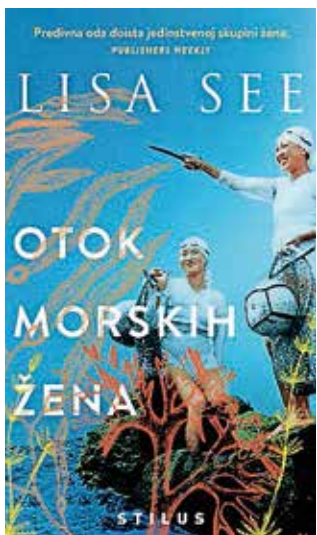
‘Otok morskih žena’ Lise See povijesni je roman koji zadire u živote žena ronilaca na korejskom otoku Jeju. Glavna priča prati dvije prijateljice, Young-sook i Mi-ju, koje su obje haenyeo, ili morske žene koje rone duboko u ocean kako bi ubrale plodove mora i osigurale život sebi i svojim obiteljima

PIŠE **KATARINA MALJKOVIĆ**

U glavnom sve što znam o korejskoj kulturi naučila sam gledajući korejske drame, koje su toliko kvalitetne i raznovrsne u svim žanrovima da nije teško o njima postati ovisan. Većina svijeta to je otkrila kroz Netflix seriju “Squid Game”, no ja sam to već odavno znala. U posljednje vrijeme, jedna od serija koja mi je zapela za oko bila je “Welcome to Samdalri”. Radnja serije smještena je na korejskom otoku Jeju, a majka glavne junakinje je haenyeo – jedna od ronilica koje su stoljećima sastavni dio kulture i gospodarstva otoka Jeju. Nije bio prvi put da sam čula za haenyeo, i znala sam malo o toj povijesti, no ovo je bila prva serija koja mi je pobliže dočarala ovu praksu i njen značaj u kulturi otoka Jeju i životima njihovih stanovnika. Činilo se, dakle, kao suđeno kada sam gotovo odmah nakon gledanja serije u knjižnici naišla na knjigu “Otok morskih žena” autorice Lise See, koja me gledala s police kao da je na mene čekala. Ova knjiga me oduševila, i odmah sam znala da je trebam preporučiti svima!

“Otok morskih žena” Lise See je povijesni je roman koji zadire u živote žena ronilaca na korejskom otoku Jeju. Glavna priča prati dvije prijateljice, Young-sook i Mi-ju, koje su obje haenyeo, ili morske žene koje rone duboko u ocean kako bi ubrale plodove mora i osigurale život sebi i svojim obiteljima. Pratimo ih od njihova prvog upoznavanja, preko odrastanja i teškog puta tijekom kojeg postaju haenyeo, te kroz nestabilno vrijeme rata tijekom kojeg su ih pratile brojne tragedije.

Haenyeo ronjenje prakticira se na otoku Jeju više od 1500 godina te žene prenose tu tradiciju s koljena na koljeno, a upisano je na UNESCO-ov popis nematerijalne kulturne baštine 2016. godine. Povijesno se za muškarce smatralo tabuom da se bave ronilačkim aktivnostima, pa su žene bile te koje su roneći za plodovima mora preuzele ulogu hraniteljice obitelji. Svaka haenyeo prolazi rigoroznu obuku od malih nogu kako bi razvila potrebne vještine za ronjenje duboko u ocean bez pomoći moderne

‘Otok morskih žena’

ronilačke opreme, kakve imamo danas. Učete tehnike zadržavanja daha, sigurnog ronjenja i prepoznavanja i vađenja različitih vrsta morskog života. Zajednica haenyeo jedinstvena je po tome što je tradicionalno matrijarhalna. S obzirom na to da su žene bile te koje su ronile, u vremenima kada nije bilo poslova one su bile te koje su unutar svojih obitelji imale značajnu ekonomsku i društvenu moć. Haenyeo su često bile glavne hraniteljice obitelji, dok su muškarci preuzeli uloge kao što su briga o djeci i vođenje kućanskih poslova.

Kultura koja umire

Modernizacija i gospodarski razvoj polako su doveli do promjena u tradicionalnim zanimanjima posvuda, no pogotovo na otoku Jeju. Posljednjih desetljeća haenyeo način života suočio se i s brojnim drugim izazovima kao što su starenje stanovništva, sve manji interes među mladim generacijama i promjene okoliša. No, haenyeo ronjenje nije samo gospodarska aktivnost nego i kulturna praksa duboko isprepletena s identitetom otoka Jeju, te su uloženi brojni napor i očuvanje i promicanje tradicije haenyeo kao važnog kulturnog naslijeđa Južne Koreje. Prema statističkim podacima, 1960. u Koreji je bilo približno 24.000 haenyeo, ali od 2020. godine preostalo ih je samo oko 3200. Većina ih je starije dobi, te je više od 65 posto haenyeo starija od 70 godina. Smatra se da će za nešto više od desetljeća, ova kultura potpuno izumrijeti.

Osim što pratimo Young-sook i Mi-ju kroz njihovo

odrastanje i sudjelovanje u haenyeo ronjenju, također je važan kontekst vremena u kojem se nalaze. Lisa See koristi ove žene kako bi ispričala do sada neispričane priče strahota rata koje su uništile zajednice na otoku Jeju i diljem Koreje. Japanska okupacija Koreje i Korejski rat duboko su utjecali na živote Young-sook, Mi-ju i njihovih obitelji. Sve to stavlja i njihovo prijateljstvo na kušnju, jer prolaze kroz bolne gubitke, no i izdaju. Jedan od ključnih trenutaka u romanu jest tragedija koja duboko potresa novu obitelj koju je Young-sook stvorila za sebe, te uništava prijateljstvo koje su tijekom svojih života izgradile Young-sook i Mi-ju. Posljedice ove izdaje odjekuju kroz njihove živote, tjerajući ih na preispitivanje njihova razumijevanja prijateljstva, odanosti i oprosta.

Potpuno novi svijet

Uživala sam u knjizi, pogotovo zato što i inače obožavam ovakve obiteljske priče gdje tijekom više godina pratimo glavne likove, njihovo odrastanje, probleme, sreću i tragediju. Dodatno sam uživala zbog toga što mi je knjiga dala uvid u novu kulturu o kojoj sam stvarno malo znala, i uvela me u potpuno novi svijet. Naučila sam o dijelu povijesti o kojem do sada nisam znala, a koji je dugo bio zataškani i negiran. Ustanak u Jejuu bio je narodna pobuna koja se odvijala na otoku Jeju u Južnoj Koreji od 3. travnja 1948. do svibnja 1949. godine. Postojanje Jeju ustanka bilo je službeno cenzurirano i potiskivano u Južnoj Koreji nekoliko desetljeća. Ustanak u Jejuu bio je poznat po svom ekstremnom nasilju; ubijeno je između 14.000 i 30.000 ljudi, to jest 10 posto stanovništva Jejuja. Ustanak u Jejuu smatra se mračnim poglavljem u povijesti Južne Koreje te je i danas osjetljiva tema.

Također, proza Lise See takla me u srce, i više puta tijekom čitanja sam čak i zaplakala zbog boli kroz koju je Young-sook morala proći. Čak sam se i sama zamislila oko pitanja koje je Lisa See postavila – pitala sam se bih li ja mogla oprostiti, i što je potrebno za mir i sreću u životu. Vjerujte mi, nećete požaliti ako uzmete ovu knjigu u ruke.

TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Posjet studenata i nastavnika iz Belgije

PIŠE **prof. ANA SUTLOVIĆ**
SNIMILA **Ema Emili Sedlar**

Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu posjetili su studenti i nastavnici s HELMo MODE (Belgija). Studenti stručnog studija HELMo pokazali su interes za proširivanjem znanja i suradnje te posjetili Tekstilno-tehnološki fakultet. Studij HELMo dio je Akademije Lieg-Luxembourg, a modul HELMo Mode omogućuje studentima razvoj tehničkih i umjetničkih vještina na vrhunskoj profesionalnoj razini u radnom okruženju koje maksimizira razvoj ideja i kontakte među studentima različitih područja.

Sadržaj njihova boravka na TTF osmislila je prof. Sanja Ercegović Ražić. Studente je prvo pozdravila dekanica prof. Anica Hursa Šajatović, a prodekanica za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju prof. Ani-

Studij HELMo dio je Akademije Lieg-Luxembourg, a modul HELMo Mode omogućuje studentima razvoj tehničkih i umjetničkih vještina na vrhunskoj profesionalnoj razini u radnom okruženju koje maksimizira razvoj ideja

ta Tarbuk predstavila je studentske programe Tekstilni i modni dizajn te Industrijski dizajn tekstila i odjeće.

Svoj rad sa studentima u području dizajna tekstila predstavile su prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić i izv. prof. art. Lea Popinjač u suradnji sa studenticom Ivanom Furundijom. Prof. art. Jasminka Končić i dr. sc. Duje Kodžoman predstavili su studij i diplomske kolekcije studenata modnog dizajna.

Nakon okrepe slijedile su edukacijske radionice “Oblikovanje tekstilnih površina digitalnim alatima”

pod vodstvom asistentice Marijane Tkalec i “Prijenos dizajna modificiranom tehnikom digitalnog tiska” (NanoDIY) pod vodstvom prof. Martinie Ire Glogar i asistentice Ivane Čorak te pod vodstvom prof. art. Koraljke Kovač Dugandžić, izv. prof. art. Lee Popinjač i studentice Ivane Furundije radionica iz područja dizajna tekstila.

S obzirom na oduševljenje studenata i nastavnika iz Belgije radom i organizacijom Tekstilno-tehnološkog fakulteta, nadamo se skorom nastavku iznimno uspješne suradnje.

DARIVANJE KRVI U KAMPUSU BORONGAJ

Studenti opet pokazali veliko srce

S obzirom na to da je na stranicama Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu (HZTM) objavljeno da je trenutno stanje zaliha krvi (pogotovo nekih krvnih grupa) zabrinjavajuće nisko, fakulteti Sveučilišta u Zagrebu smješteni na Znanstveno-učilišnom kampusu Borongaj (Fakultet prometnih znanosti, Fakultet hrvatskih studija i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet) zajednički su organizirali darivanje krvi kako bi ispunili jednu od svojih glavnih društvenih odgovornosti: poticanje altruističnog ponašanja primjerom.

– Treba reći da mnogi studenti daruju krv u vlastitom aranžmanu, no ovdje je riječ o zajedničkoj akciji, odnosno stvaranju prilike da studenti to učine u istom danu na Kampusu – rekao je za Universitas izv. prof. **Luka Bonetti**, prodekan za studije i studente Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.

Akcija je održana u dva dana, u čitaonici knjižnice ERF-a. Darivanju krvi pristupilo je ukupno 86 osoba, od kojih su timovi HZTM-a kao prikladne donatore u tom trenutku prihvatili njih 56.

Uprave “borongajskih” fakulteta pružaju punu podršku ovoj inicijativi kako bi oduzimalo dobrovoljno davanje krvi bio što veći.

– Lijepo je istaknuti da

su članovi studentskih zborova triju “borongajskih” fakulteta, okupljeni oko kolege Roberta Jurčeca s Fakulteta prometnih znanosti i kolegice Dore Lauš s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, stupili u kontakt s HZTM-om i preuzeli organizacijsku odgovornost, na čemu im fakulteti ovim putem zahvaljuju – zaključuje prodekan Bonetti.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Kalendar događanja u ožujku

7. ožujka - **promocija knjige autora Mikija Bratanića: Priručnik za život u Hrvatskoj** (SVEUČILIŠNA GALERIJA U SUORGANIZACIJI SA SPLITSKIM OGRANKOM MATICE HRVATSKE)

8. ožujka - **svečana večera u restoranu Kampus za studentice povodom Dana žena** (STUDENTSKI CENTAR, RESTORAN KAMPUS)

4. i 5. **Futsal/Košarkaška liga – početak natjecanja** (UNISPORT)

Pozvano predavanje međunarodnog eksperta cpt. Željana Banovca “VIP Yachting i sigurnost” (SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI)

11. - 16.ožujka. **Izložba “LIK 2024.”** Izložba radova učenika osnovnih i srednjih škola (SVEUČILIŠNA GALERIJA)

13. i 14. ožujka - **UNIST Career Speed date** (URED ZA UPRAVLJANJE KARIJERAMA I SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE)

15. ožujka - **Otvaranje projekta Plan Start 2024** (SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE U SURADNJI SA HGK ŽK SPLIT)

20. ožujka - 24. travnja **Ciklus radionica “Prvi korak prema karijeri”** (URED ZA UPRAVLJANJE KARIJERAMA SVEUČILIŠTA U SPLITU I CENTAR ZA KARIJERE FFST)

21. - 24. ožujka - **12. dani J.S. Bacha** – sudjeluju studenti i profesori Odsjeka za gudače i gitaru UMAS (KONCERTNA DVORANA AKADEMIJE, VIŠOKA, VRANČIĆEVA 19)

Koncert klarinetista (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

Večer opernih arija – koncert studenata Odsjeka za solo pjevanje (FOYER HNK SPLIT, TRG GAJE BULATA 1)

Izvedba diplomske predstave Ines Miro: Volker Schmidt “Lisica (mentor prof. B. Bebić) (UMAS, SCENA A, ZAGREBAČKA 3)

Izvedba diplomske predstave Dea Marija Računica “Novorođena” (mentor prof. G. Golovko) (UMAS, SCENA A, ZAGREBAČKA 3)

Dizajnerska početnica – radionice dizajnerskih po-

50 godina
Sveučilišta
u Splitu

50 years of
University
of Split

Dan žena u restoranu Kampus

JAKOV MATIĆ

četnica za učenike srednjih i osnovnih škola (UMAS, ZAGREBAČKA 3)

Redoviti program galerije CTRL+Z: Dizajn postava – autor prof. Maurizio Di Lella iz Firence (UMAS, ZAGREBAČKA 3)

Sportska natjecanja na Benama (MEFST)

Povijesni razvoj kemijske industrije na splitskom području, predavanje prof. Nenada Kuzmanića u organizaciji UKITS-a (KTF)

Izlaganje odabranih završnih radova studenata KTF-a i okrugli stol (KTF)

Radionica namijenjena učenicima srednjih škola “Fascinantni svijet dagnji” (SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STUDIJE MORA)

Radionica Molekularne metode u morskoj mikrobnoj ekologiji – metode se koriste u istraživanju morskih mikrobnih populacija srednjeg Jadrana (SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STUDIJE MORA)

Okrugli stol, pozvano predavanje, ciklus Talk & Grow, kviz, posjet školama – KIF (KIF)

Program cjeloživotnog obrazovanja: Psihološki i

duhovni izazovi u radu s palijativnim bolesnicima; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA)

Predavanje: Prehabilitacija; Alumni SOZS, predavači: Ivana Klarić Kukuz, asistent i doc. dr. sc. Ana Poljićanin (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Škola infektologije ST -2024: Bolničke infekcije; Sveučilišni odjel

zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, Klinički bolnički centar Split (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA)

21. ožujka - 5.travnja. **Izložba Posveta sv. Jeronimu**

Autori: Goran Balić, Duje Botteri, Nikola Džaja, Kažimir Hraste, Petar Jakelić, Kuzma Kovačić, Đani Martinić, Duje Matetić, Matko Mijić, Dijana Iva Sesartić, Ana Marija Botteri, Josip Botteri Dini, Željko Bubalo, Alma Čaće, Vladimir Davidenko, Lili Gluić, Karin Grenc,

Ivan Listeš, Zvonimir Miha-nović, Tea Morić Šitum, Hrvoje Marko Peruzović, Vice Tomasović, Marko Gugić i Frane Šitum. U organizaciji Splitsko-dalmatinske županije i suorganizaciji Sveučilišta u Splitu (NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU, ULICA HRVATSKE BRATSKE ZAJEDNICE 4)

26. ožujka. -18. travnja. **Izložba “Proizvodnja djetinjstva”** autora Lea Katunarića - Kale, Kustos: Dalibor Prančević (SVEUČILIŠNA GALERIJA)

SVEUČILIŠTE U SPLITU u suradnji sa Splitsko-dalmatinskom županijom u sklopu projekta “Prozori u svijet umjetnosti” raspisuje drugi po redu nagradni Natječaj za najbolji likovni rad pod nazivom “U librima Marulovim”

Članak 1.

Organizator likovnog natječaja (u daljnjem tekstu: Natječaj) je Sveučilište u Splitu, Ruđera Boškovića 31 (u daljnjem tekstu: Organizator). Na Natječaj se mogu prijaviti učenici osnovnih škola od 5. do 8. razreda te učenici srednjih škola isključivo iz Splitsko-dalmatinske županije kao i studenti Sveučilišta u Splitu. Tema natječaja je Marko Marulić, a u kontekstu proglašenja “Godina Marka Marulića” u Republici Hrvatskoj. U okviru obilježavanja 500-te obljetnice smrti velikog Splitsčanina pozivamo učenike i njihove mentore kao i studente da sudjeluju u natječaju za najbolji likovni rad inspiriran životom i djelom Marka Marulića. Ovaj Natječaj ima cilj istražiti, potaknuti i saznati kako sudionici interpretiraju Marulića kroz svoj likovni izraz te istražiti raznolikost vizualnih interpretacija njegove kulturne

baštine.

Tema natječaja: “U librima Marulovim”

Likovni rad treba prikazivati osobni odgovor na Marka Marulića, bilo kroz portret, apstrakciju, pejzaž, skulpturu ili bilo koju drugu likovnu formu. Interpretacija likovnog djela usmjerena može biti na ključne elemente Marulićevog života, njegovu književnost ili šire kulturne kontekste koji su oblikovali njegovo stvaralaštvo.

Članak 2.

Natječaj se provodi u sljedećim kategorijama:

- pravo sudjelovanja na Natječaju imaju svi učenici od petog do osmog razreda osnovnih škola iz Splitsko-dalmatinske županije;
 - pravo sudjelovanja na Natječaju imaju svi učenici srednjih škola iz Splitsko-dalmatinske županije;
 - pravo sudjelovanja na Natječaju imaju svi studenti Sveučilišta u Splitu.
- Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljen je i nalazi se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Splitu <https://www.unist.hr/>